

**İSTERSEK BİTER**

WE CAN STOP THIS

KAMER

# İSTERSEK BİTER

KAMER  
"NAMUS" ADINA İŞLENEN CİNAYETLER  
2006 RAPORU

©KAMER 2006  
Hazırlayan: KAMER  
Çeviri: Amy Spangler, Adnan Tonguç, Leyla Tonguç Basmacı  
Kapak resmi: Ayça Tüylüoğlu  
Sayfa düzeni ve kapak tasarımı: KolektifAtölye

Written and prepared for publication by: KA-MER  
Translation: Amy Spangler, Adnan Tonguç, Leyla Tonguç Basmacı  
Cover illustration: Ayça Tüylüoğlu  
Page layout & Cover design: KolektifAtölye

KAMER VAKFI/KAMER FOUNDATION  
Ali Emiri 4. Sk. Dışkale Apt. No:2/4 Yenişehir/Diyarbakır  
Telefon: 0 412 228 10 53  
Faks: 0 412 2242319  
GSM: 0 533 545 76 55  
d.kamer@superonline.com  
info@kamer.org.tr  
nebahatakkoc@superonline.com

Baskı/Printed by: Berdan Matbaacılık  
Güven Sanayi Sitesi, 3. Blok,  
No: 264-268 Topkapı/İstanbul  
0212 613 11 12

## WE CAN STOP THIS

KAMER  
KILLINGS COMMITTED IN THE NAME OF "HONOR"  
2006 REPORT

Bu kitap, Avrupa Birliği'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

This book was made possible thanks to the contribution of the  
European Union.

bofl

## CONTENTS

Introduction: 12	Nebahat Akkoç
I. Good News From 2006: 160	by Mehtap Kızıllkan
II. KAMER Since 2003: 170	Emergency Intervention Team by Julide Aral: 170 "Women Look to the Future" Project 2006 by Nilgün Yıldırım: 184
III. Applicant Stories from 2006: 199	by Nilgün Yıldırım - Sacide Akkaya
IV. What are Honor Killings? Defining Killings Committed in the Name of Honor: 282	by Ufuk Sezgin
V. Notes from KAMER: 301	The Feminism of KAMER by Nebahat Akkoç: 301 Being a Woman by Sacide Akaya: 306 I Am a Woman by Nilgün Yıldırım: 309 That's the Way Things Are— But Do They Have to Be? by Vildan Ayçiçeği: 312
VI. Contact Information for Women's Centers: 314	

## İÇİNDEKİLER

Önsöz: 9	Nebahat Akkoç
I. 2006'dan iyi haberler: 15	Mehtap Kızıllkan
II. 2003'ten Bu Yana: 24	"Acil Müdahale Ekibi", Julide Aral: 24 "Kadınlar Geleceğe Bakıyor" Projesi, Nilgün Yıldırım: 35
III. 2006 Yılı Başvuru Hikayeleri: 48	Nilgün Yıldırım - Sacide Akkaya
IV. Namus Cinayetleri Nedir? Ne Değildir?: 123	Ufuk Sezgin
V. KAMER'den Notlar: 142	KAMER'in Feminizmi, Nebahat Akkoç: 142 Kadın Olmak, Sacide Akaya: 147 Ben Bir Kadınam, Nilgün Yıldırım: 150 Böyle Geldi Diye Böyle Mi Gitmeli? 152
VI. Kadın Merkezleri için İrtibat Bilgileri: 154	

## Önsöz

2003 yılından bu yana namus adına işlenen cinayetlerle ilgili projeler geliştirdik, çalışmalar yürüttük. Bir yandan öldürülme ihtimali olan kadınlara ulaşip onların hayatlarını güvence altına alırken, diğer taraftan konuyla ilgili daha derin bilgi sahibi olmaya, kalıcı çözüm yöntemleri geliştirmeye çalıştık.

Öldürülenler kimdi?

Öldürenler kimlerdi?

Öldürmeye teşvik edenler, ölüm emri verenler kimlerdi?

Peki biz, her birimiz, bu işin neresindeydik?

Suçlu kimdi?

Töre mi? Eğer suçlu sadece töreyse, yasalar neden yıllar boyunca öldürenlere ceza indirimi uygulamışlardı?

Yoksa hep birlikte mi sorumluyduk?

Ne yapmak lazımdı?

Artık bütün bu sorulara verilecek cevabımız var. Üç yıl boyunca 158 kadınla çalıştık. Onlar bütün bu sorularımıza cevaplar bulmamızı sağladılar.

Bu kitap namus adına işlenen cinayetler konusunda yayınladığımız dördüncü ve son kitap olacak:

“Alışmayacağız”

“Keşke Dememek İçin”  
“Suçlu Kim?”  
Ve son olarak da “İstersek Biter.”

Artık biliyoruz ki;  
→ Namus adına işlenen cinayetler sadece Kürtlere, Müslümanlara, başka etnik gruplara ya da inanç gruplarına ait değil,  
→ 13-54 yaş arasındaki tüm kadınlar namus adına işlenecek bir cinayetin kurbanı olabilirler,  
→ Ekonomik düzey ile namus adına işlenen cinayetler arasında bir bağlantı kurulamıyor, cinayetlerin yoksul olmakla ilgisi yok,  
→ En önemlisi de bu kadar yaygın bir sorunun çözümü için geniş çaplı bir örgütlenmeyle il, ilçe, köy demeden kadınlara ulaşabilmenin yöntemlerini ve koşullarını yaratmak gerekiyor.

Daha onlarca şey sayabiliriz.

KAMER’in Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinin tümünü kapsayan çalışması, “Namus Adına İşlenen Cinayetler Projesi” ve bu kitap kolektif bir çalışmanın ürünü olarak ortaya çıktı.

İki bölgedeki çalışmaları Naime, Nilüfer ve Serpil yürüttüler. Bölge çalışmasının arka planındaki tüm işler Ayten ve Bahar tarafından yürütülüyor.

Açılan kadın merkezlerinin tümünde muhtemel cinayetlerin mağdurlarına destek olunmaya çalışılıyor. Bu merkezlerin her birinde çeşitli riskleri, dirençleri aşarak çalışan kadınlar var.

Diyarbakır KAMER’den Sacide, Hayriye ve Vildan kadınlarla ilk görüşmeleri yaptılar. Hem Diyarbakır’dan hem diğer illerden kadınlara destek olmaya çalıştılar.

Her cinayet ihtimalinde, en tehlikeli durumlarda hep birlikte olduk.

Bu kitabın baştan sona hazırlanışı ile ilgili sorumluluğu KAMER’den Nilgün Yıldırım üstlendi.

“2006’dan İyi Haberler” kısmı Mehtap tarafından hazırlandı. Bu bölüme Ayşe Gül, Aysun, Aksu, Cennet, Füsun, Tülay, Mehtap ve Berçem birer yazı yazarak, 2006 yılından iyi haberler verdiler.

2003 yılından bu yana nasıl bir süreç geliştiğini Klinik Psikolog Jülide Aral yazdı. Jülide’yi en çok heyecanlandıran şey “Acil Müdahale Ekipleri”nin kurulması oldu. O konuda yazdı.

158 başvuruya ilgili veriyi Mehtap ve Fatoş bilgisayara yüklediler. Elde ettiğimiz verilerin analizini Kocaeli Üniversitesi Psikoloji Bölümü’nden Doç. Dr. Ufuk Sezgin yaptı.

Sacide ve Vildan kitaba birer yazı yazdılar. Ayrıca başvuru hikâyelerini de onlar kaydetti.

Sevgili Amy *Keşke Dememek İçin* ve *Suçlu Kim?* kitaplarında olduğu gibi bu kitapta işin çeviri kısmını üstlendi.

“Namus Adına İşlenen Cinayetler Projesi” bir KAMER projesi olarak başladı, ama herkesin bir ucundan tuttuğu, büyük destek gören bir proje olarak tamamlandı.

Başta Diyarbakır Valiliği olmak üzere işbirliği yaptığımız tüm kurum ve kuruluşlara teşekkür ederek bitirmek istiyoruz.

Ve Anna Lindh’i unutmadık. Bu projenin başlamasındaki en büyük katkıyı 2003 yılında bizi destekleyen İstanbul İsveç Başkonsolosluğu’na, bir saldırı sonucu hayatını kaybeden İsveç Dışişleri Bakanı Anna Lindh’e borçluyuz.

Projemizi destekleyen İsviçre Büyükelçiliği’ne, Açık Toplum Enstitüsü’ne, Avrupa Komisyonu’na teşekkür ederiz.

Dayanışarak ve paylaşarak çoğalacağımıza, çoğaldıkça güçleneceğimize ve değiştireceğimize olan inancımızla çalışmaya devam edeceğiz.

Nebahat Akkoç

## Foreword

We have been working and developing projects concerning honor killings since 2003. On the one hand we have reached out to women who were in danger of being killed and have provided them with protection, while on the other hand we have endeavored to gain deeper knowledge on the subject and to develop lasting solutions.

Who is being killed?

Who is doing the killing?

Who is encouraging, even ordering, the killing?

What role does each of us play in this matter?

Who is the culprit? Who is to blame?

Is it the traditions? If it is the traditions, why have murderers' sentences been reduced for so many years?

Or are we all responsible?

What needs to be done?

We now have the answers to all these questions. In these three years, we have worked with 158 women. They were the ones who helped us find the answers to these questions.

This book will be the last and fourth book in a series on the subject of honor killings:

*We Will Not Get Used to It*

*No More "If Only's"*

*Who's to Blame?*

And now, finally *We Can Stop This...*

We now know that:

- Honor killings do not only happen among Kurds, Muslims, or any other particular ethnic or religious group.
- All women between 13-54 may become victims of honor killings.
- No connection can be established between the economic level of a region and honor killings; there are no links between the killings and poverty.
- Most importantly, in order to solve such a widespread issue, it is necessary to organize on a large scale and to create ways to reach all women, whether they are in provinces, districts, or villages.

**There are so many more things to be said.**

KAMER's "The Honor Killings Project," an initiative encompassing all the provinces in Eastern and Southeastern Anatolia, and this book are the products of a collective study.

Naime, Nilüfer, and Serpil conducted the initiatives in the two regions. All of the background work for the regional initiative has been carried out by Ayten and Bahar.

In all of the women centers that have been opened, support is provided for potential victims of "honor" killings. The women who work in each of these centers do so in spite of the risks involved, and the opposition they often face.

Sacide, Hayriye, and Vildan from KAMER Diyarbakır held the first interviews with the women. They endeavored to offer support to women both from Diyarbakır and from other provinces.

We were always together, in the most dangerous of circumstances, against the eventuality of murder.

Nilgün Yıldırım from KAMER was responsible for the preparation of the entire book.

The section "Good News from 2006" was prepared by Mehtap. Ayşe Gül, Aysun, Aksu, Cennet, Füsün, Tülay, Mehtap, and Berçem wrote an article each for this section and reported the good news from 2006.

Clinical Psychologist Jülide Aral wrote about the process which developed from 2003 to the present. What excited Jülide the most was the establishment of

“Emergency Intervention Teams” and so her piece focuses upon that aspect of KAMER’s work.

Mehtap and Fatoş transferred data regarding 158 applications onto the computer. The analysis of the data was conducted by Assoc. Prof. Ufuk Sezgin, of Kocaeli University’s Psychology Department.

Sacide and Vildan wrote an article each for the book. They also recorded the stories of the applications.

As with the books *No More “If Only”s* and *Who’s to Blame?*, our dear Amy took on the translation of this book.

“The Honor Killings Project” started out as a KAMER project, but ended up becoming much more than that. It became a project to which countless people contributed, and which received an enormous amount of support all around.

Finally, we would like to offer our thanks to all the organizations with which we collaborated, starting with the Provincial Governorship of Diyarbakır.

And we have not forgotten Anna Lindh. We are indebted to the Consulate General of Sweden in Istanbul, which supported us back in 2003, and to Anna Lindh, Minister for Foreign Affairs, who sadly lost her life as a result of an attack, for it was they who made the greatest contribution towards the start of this project.

We would also like to thank the Swiss Embassy, the Open Society Institute, and the European Commission.

We will continue to work, supported by our belief that solidarity and sharing will help us grow in number, and that the more we grow, the more we will gain strength and have the power to bring about change.

**Nebahat Akkoç**

# I

## 2006 yılından iyi haberler

### Başbakanlık bir genelge çıkardı.

Başbakanlıktan:

KONU: Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler.

#### GENELGE

2006/17

Kadın ve çocuklara yönelik şiddet insanlığın gündemindeki yerini korumaktadır. Bu tür şiddetin en acımasız biçimi kamuoyunda “töre cinayeti” olarak tanımlanan kadına yönelik öldürme olaylarıdır. Kadın ve çocuklara yönelik şiddetin ülkemizde de devam ediyor olması yeni ve acil önlemlerin alınmasını gerekli kılmaktadır. Ekonomik kalkınma ve gelişme ile birlikte eğitim ve kültür düzeyinin yükselmesiyle giderek ortadan kalkacak olan bu sorunların çözümü için kamu kurum ve kuruluşları ile birlikte sivil toplum örgütleri ve vatandaşlarımıza büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Nitekim Türkiye Büyük Millet Meclisi de sosyal bir yara olan bu olguyla ilgilenme ihtiyacı hissetmiş, 28/6/2005 tarihli ve 853 sayılı kararıyla bir araştırma komisyonu teşkil etmiştir. Bu komisyon çalışmalarını tamamlayarak kadın ve çocuklara yönelik şiddetin sebepleri ile alınabilecek önlemleri belirleyen kapsamlı bir rapor hazırlamıştır.

Mezî komisyon çalışmaları sonucunda hazırlanan ve Hükümetimizce de benimsenen bu konuda alınacak önlemlere ilişkin öneriler ve bundan sorum-



lu kuruluşlar ekli listelerde belirtilmiştir. Bu önerilerle ilgili olarak başlatılacak çalışmalarda koordinasyon görevi çocuğa yönelik şiddet konusunda Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü, kadına yönelik şiddet ve töre/namus cinayetleri konusunda ise Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yerine getirilecektir.

Sorumlu kuruluşların ve bu kuruluşlarla işbirliği içerisinde hareket etmesi gereken kurumların ayrı ayrı belirtildiği önlemlere ilişkin çalışmalar, koordinatör olarak belirlenen Genel Müdürlüklerle işbirliği içerisinde derhal başlatılacaktır. Sorumlu kurumlar tarafından görev alanına giren konularda hazırlanacak ayrıntılı faaliyet raporlar üçer aylık dönemlerle ilgili koordinatör kuruma gönderilecektir.

Bilgilerini ve gereğini önemle rica ederim.  
Recep Tayyip ERDOĞAN  
Başbakan

### **Güneydoğu ve Doğu Anadolu'nun tümünde birer kadın merkezi var.**

Güneydoğu ve Doğu Anadolu'nun 23 ilindeki kadın merkezleri, 89 ilçede çalışmaya başladı.

İki bölgedeki kadın merkezlerinin tümünde namus adına işlenen cinayetler konusunda çalışmalar yapılmakta.

### **Bağımsız kadın çalışmasına ilgi arttı.**

Erkeklerin kadın çalışmasına verdikleri destekler ve çalışmada yer alma talepleri arttı.

### **Bu yıl KAMER'e başvuran 73 kadın hayatta.**

Lise ve ilköğretim okullarında kadına yönelik şiddet konusunda paneller düzenlenmeye başladı.

Eğitim kurumlarının kadına yönelik şiddet konusuna ilgisi arttı. Pek çok öğrenciye tez ve ödevlerinde destek verildi.

Türk Halk Müziği Sanatçısı Ayşegül, kadına yönelik şiddet hikâyeleri anlatan türkülerden derlenmiş bir CD çıkardı. KAMER Vakfı ile beraber Diyarbakır,

Mardin ve Batman'da konserler düzenledi.

Mehtap Kızılkın  
KAMER

Öncelikle, neleri fark edip neleri fark edemediğimizi sorgulamaya başladık. Aile içinde yaşadığımız sorunlarla kendimize güvenerek mücadele edip “biz de varız” demeyi becerdik. Daha da önemlisi, var olan kadın-erkek rollerini sorgulamamız, bu rollerin getirdiği sorunları çözmeye çalışmamız, istersek bir şeylerin üstesinden gelebileceğimizi fark etmemiz oldu.

Kadın çalışmasına gönül veren kadınların azmi bizdeki kararlılığı arttırdı.  
Gaziantep KAMER

### **İletişim**

İşe ve eve yetişmek arasında koşturduğum günleri sayamaz halde yaşıyorum hayatı. Bu bazen beni ürkek, sinirli ve şaşkın yapıyordu. Dükkânım rutin kadınların uğrak yeri idi. Bir gün iki müşterim kendi aralarında konuşurken kulak kabarttım söylediklerine.

Biri diğerine diyordu ki: “KAMER'in grup çalışmasına katıldım ve kızımın aramdaki buzlar çözülmeye başladı.” Diğeri ise: “Benim güzel arkadaşlığım oldu.” dedi.

Merak ettim. Neydi bu konuştukları? Gittim yanlarına, tesadüfen kendilerini dinlediğimi söyledim ve konuştukları konunun detayını istedim. Ertesi gün verdikleri telefonu aradım. Telefondaki sese grup çalışmalarına katılmak isteğimi söyledim. Beni yeni başlayan gruplarına alacaklarını söylediler.

İki gün sonraydı, gittim. Konu iletişim. Ne yapacaktım burada, onlarla neyi paylaşacaktım, ne işim vardı burada? Anlık düşünülmüş bir karardı verdiğim. Tekrar dönsen mi acaba diye düşündüğüm anda herkes birbirini görecektir şekilde oturduk. Herkesin beni merak ettiğini gördüm. “Kendini tanıtır mısın?” diyen yumuşak bir sesle heyecanlandım ve kısaca kendimi anlattım.

Herkes samimi, saygılıydı ve çekinmeden kendi hayatlarından örnekler veriyordu. Ben bazen dinliyor, bazen de söyleyiveriyordum yaptığım hataları. O gün

öylece bitti. Eve gittim. Kocam işe neden gitmediğimi sordu, söyledim. Çok kızdı, gitmeyeceksin dedi. “Kim bilir kafana neler sokacaklar.” Zoraki “Tamam gitmem” dedim. Başka ne yapabiliydim. Bir hafta sonra grup çalışması zamanı geldiğinde dayanamadım ve yine gittim. Konu yine iletişimdi. Bu defa o içimizden çıkmayan, sanki söylersek boğulacağımız, ya da zayıf görüneceğimiz sevgi sözcüğünden sevdiklerimizi nasıl mahrum bıraktığımızı paylaştık. Ben arkadaşlarıma itiraf ettim. 12 yıllık evliliğimde kocama hiç “Seni seviyorum.” demedim. Bunu bugün söyleyeceğim dedim. Grup bittikten sonra koşar adım eve gittim. Eşim evde ve çok sinirliydi. Neredesin dedi. Elinden tuttum ve ona “Seni seviyorum.” dedim. Gözlerine baktım, ıslık ıslık gözlerini gördüm. “Sevgimi hep yaşadım, ama söylemekten mahrum bıraktım seni. Bunun için çok üzgünüm.” dedim. Eşim bana sarıldı ve kulağıma rüzgârın getirdiği müziğin narinliğiyle “Ben de seni seviyorum.” dedi. Sımsıkı sardım onu. Ellerimi tuttu ve gözlerimde kaybolurcasına “İyi ki varsın.” dedi. Sonra ciddi bir ifadeyle “Özür dilerim seni toplantınıza yollamamaya çalıştım. Gitmemen için yasak koydum, ama o toplantı bana senin sevgi sözcüklerini getirdi. Bundan sonra toplantıya rahatlıkla git. Ben işte seni idare ederim.” dedi. Çok mutlu oldum. Bir hafta nasıl geçecekti? Bunu en kısa zamanda arkadaşlarımla paylaşmalıydım. Heyecanıyla ve kendime güvenimle tatlı bir uykuya daldım.

Adıyaman KAMER  
Tülay Aktemir

## “İYİLİKLER...”

Geçtiğimiz yıldan “iyi” ne kaldı diye düşünüyorum -hayata iyi tarafından baktığını sanan biriyim, ama bazen benim için bile zor oluyor bunu yapmak! Yine de birkaç şey var: “Yarın İçin Bugünden Kampanyası” çerçevesinde memleketin dört bir yanında kadınlarla bir araya gelmek, bunlardan biriydi örneğin. Kadınların her yerde nasıl heyecanla, nasıl fedakârlıkla ve ne kadar akıllıca işler yaptıklarını görmek fırsatı bulduk, şahaneydi doğrusu... (Karamsar biri şunu ekler hemen arkasına: “Bütün bu çabanın boşa gitmemesi için gereken bir şey daha var: Bunların bir araya getirilmesi, ortak bir sese, ortak bir söze, eyleme dönüştürülmesi lazım. Bunun için de daha güçlü örgütlenme...” Ama karamsara şunu söylemek lazım: “On sene önce hayal edebilir miydin şu gördüklerini? En ummadığın yerde küçük de olsa feminist bir grup buluvermek müthiş değil mi?”)

Geçen yılın bence önemli “iyilikleri”nden biri, Amargi dergisinin çıkmasıydı. Böylece durmadan çabalayan, bazen bıkan, yorulan, bazen yolunu kaybeden, bazen kendini yalnız hisseden bizim gibi kadınların kendilerine kerteriz alabilecekleri bir yer oldu. Benim için bir tür deniz feneri işlevi görüyor -gitmek istediğim yer farklı bile olsa, ona bakıp yolumu bulabilirim. Feminist kuramın ne kadar vazgeçilmez, nasıl hayati olduğunu geçtiğimiz yıllarda pek çoğumuz fark etmiştik, onsuz ilerlemek çok zor. Amargi, kuramla ilişki kuran, ama bunu yaparken akademik değil, politik bir tavır geliştiren bir dergi. Umarım devam etmeyi, devam ederken büyüme, zenginleşmeyi başarabiliriz...

Aksu Bora

Sevgi Soysal yaşıyor olsaydı, 2006’da ona kocaman bir 70. doğum günü partisi düzenlerdik herhalde. Ne yazık ki o 30 yıl önce, 40 yaşında aramızdan ayrıldı. Ama ayrılmadan önce bize müthiş hediyeler bırakarak: Tante Rosa, Yürümek, Şafak, Barış Adlı Çocuk, Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu...1971’de 8 ay geçirdiği Yıldırım Bölge Cezaevi’ni anlattığı Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu’nu Oya Baydar’ın önsözüyle tekrar okuduğumda bir kez daha şaşkınlık ve hayranlık duyguları arasında salındım durdum. Sevgi Soysal bir yandan askeri yönetimin kendilerine verdiği “er-tutuklu” vasfını sorgularken, bir yandan da sol tarafından dayatılan “er-militan” ve “er-kadın” konumlarıyla mücadele ediyor. Kısacası Sevgi Soysal her türlü “hizaya getirilmeye” karşı duran bir kadın olarak bugün “feminist anti-militarist” olarak tanımladığımız duruşun öncülüğünü yapıyor. Sözü ona bırakırken Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu’nu ve diğer kitaplarını herkese hararetle tavsiye ediyorum:

“Havalandırılmalarda toplu jimnastik yapmak düşüncesi, ‘Şafak’ grubunda benimseniyor. Avluda büyük bir daire yapıp birlikte jimnastik yapıyorlar...’Şafakçılar’ jimnastik yaparken Gülay bozuluyor. ‘Yahu kardeşim, böyle serserilik olur mu, erlerin karşısında, bizim halk böyle şeylere bozulur...’ Nina, Gülay’ın bu görüşünde feodal moral kalıntıları buluyor. Şafakçılar da jimnastiği sürdürüyorlar. Yıldırım Bölge’deki erkek tutuklular da bozulmuş jimnastik işine. ‘Kızlar jimnastik mimnastik yapmasın’, diye haber iletilmişler. Ben de en çok buna bozuluyorum. ‘Yahu, erkek tayfasının buyurduğuna uyup durmasanıza, sizin kendi kafanız yok mu?’ Tabii bu görüşlerim ‘feminist’

bulunuyor.” (s.192)

“Düşüncemize, yüreğimize uzanamayan zulüm, görüntüyle uğraşiyor boyuna. Bizi ikide bir ‘hazrol’ durdurmak bunun bir parçası. Sayımlarda, ‘hazrol, hiza’, havalandırmalarda ‘hazrol hiza’, para almaya giderken ‘hazrol, hiza’, doktora giderken ‘hazrol, hiza’, mahkemeye giderken ‘hazrol, hiza’, hamama giderken ‘hazrol, hiza’ ama ölçüsü kaçan her şey gibi, bu ‘hazrol’lar üstümüzdeki etkisini yitirdi. Yüreğimizi ve düşüncemizi kim hizaya sokabilir? Kim hazrolde durdurabilir? Önemli olan da bu.” (s.206)

Sevgi Soysal, Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu, İletişim Yayınları, İstanbul, 2003.

Ayşegül Altınay

Türkiye Kadın Girişimciler Derneği - Kadın Fonu 2006 yılında “Kadına Karşı Şiddete Hayır” kampanyasını başlatmış ve bu kampanya kapsamında açtığı proje çağrısı ile bu alanda yapılan faaliyetleri destekleme kararı almıştır. Kampanya kapsamında kadına karşı şiddetin insan hakları ihlali olduğunu vurgulayan Kadın Fonu, bu konuda hem toplumsal duyarlılık yaratmayı hedeflemiş, hem de bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarına maddî destek sağlamayı planlamıştır.

Kadına karşı şiddeti önlemeye yönelik yeterli hukuksal mevzuatın oluşturulması, uygulamaların izlenmesi ve bu konuda toplumsal bir zihniyet dönüşümünün sağlanması kadın hareketinin temel çalışma alanları içinde yer almaya devam etmektedir. Türkiye’de şiddetin boyutunu gösteren, bu alanda yapılacak çalışmaların planlanmasını sağlayacak bir istatistikî veri mevcut değildir.

Önemli bir gelişme olarak 5 Temmuz tarihli Başbakanlık Genelgesi bulunmaktadır ve bu genelgeyle bu alanda yapılması gerekenler, sorumlu ve paydaş kurumlar tanımlanmıştır. Genelgenin önemli bir adım olduğu kuşkusuz tartışılmaz, ancak, sorumlu kurumların hangi araçlarla bu çalışmalarını yürüteceği ve çalışmaların izleme mekanizmalarının neler olacağı, koordinasyon kurumu olarak tanımlanan KSGM’nin hem insan kaynağı hem de bütçe olarak bu çalışmalarını nasıl koordine edeceği ve kadın sivil toplum kuruluşlarının sosyal taraflar olarak bu çalışmalarda nasıl yer alacağı açık değildir.

Genelgenin kâğıt üzerinde kalmaması için bu tanımlamaların yapılması ve her şeyden önce bu çalışmalara bütçe ayrılması önemlidir.

Türkiye’de kapsamlı bir kadın politikası bulunmadığı gibi bu politikayı oluşturacak ve yürütecek bir toplumsal cinsiyet bütçelendirilmesi de bulunmamaktadır. Yine de 2006 yılında hükümetin ajandasında yer alan bu konuyla ilgili atılan adımlar, kadın hareketinin müdahalesi ile hükümetin ajandasına giren bu çalışmalara görünürlük sağlanmış olması önemli bir gelişme olarak nitelendirilebilir. Ancak, hem yasal anlamda (sığınma evleri ve yerel yönetimler kanununda yürütme maddesinin çıkarılmaması, izleme ve koruma mekanizması ve aileyi koruma kanununda uygulama eksikliği, namus cinayetleri ve TCK’da cinsiyetçi bakışın varlığı, mal ortaklığı rejimi ve medeni kanunda sınırlılık gibi) hem de uygulamalarda ciddi sorunlar bulunmaktadır.

Bütün bu sorunların yasalar ve uygulamalar alanında çözülmesi için hem siyasî iradenin bunda samimiyet taşıması hem de sivil toplum kuruluşları ile çalışma iradesi göstermesi önemlidir.

Aysun Sayın

## Benim için en iyi haber bu yıl 4320 Sayılı Yasaya göre alınan tedbir karar ve gerekçeleri.

Çarpıcı örneklerden iki tanesi:

“Taraflar arasında resmi nikâh bağının bulunmaması nedeniyle sorunun TC Anayasasının İnsan Hakları ile ilgili hükümleri ve Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ve İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde ele alınıp çözüm yoluna gidilmesinde zorunluluk vardır.

4320 sayılı yasa belirtilen kurallar çerçevesinde değerlendirildiğinde bu yasa da korunan değer TC Anayasasının 41. maddesinde yer alan ailenin korunması ile ilgili olmayıp insan haklarının, kadın haklarının ve çocuk haklarının korunması ile ilgili bulunmaktadır. Korunan değer aile olmayıp bireyin yaşam hakkı ile her türlü şiddete karşı korunması hakkıdır.

TC Anayasasının 12. ve 17. maddesi çerçevesinde ve ayrıca Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 8. maddesi ile Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her

Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesinin 1. maddesi kapsamında durum ele alınarak çözüm yoluna gidilmiştir.

Anayasamız kişinin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğunu hüküm altına almış olup, yaşam hakkı birinci derece devletçe korunması gereken bir haktır. Avrupa Sözleşmesinin 8. maddesinin Avrupa Mahkemesi tarafından yorumlanmasında ise dışarıdan bakıldığında bir ilişkinin aile ilişkisi olarak değerlendirilmesi durumunda resmi statüye bakılmaksızın aile olarak değerlendirileceği öngörülmektedir. Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 1. maddesinde ise (işbu sözleşmeye göre “kadınlar karşı ayırım” deyimi kadınların medeni durumlarına bakılmaksızın ve kadın erkek eşitliğine dayalı olarak politik, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni ve diğer alanlardaki insan haklarının ve temel özgürlüklerinin tanınması, kullanılması ve bunlardan yararlanılmasını engelleyen veya ortadan kaldıran veya bunu amaçlayan ve cinsiyete bağlı olarak yapılan herhangi bir ayırım, dışlama veya sınırlama anlamına gelecektir) şeklinde kadınlara karşı her türlü ayrımcılığı ortadan kaldıran bir düzenleme getirilmiştir.

Davacının davalı ile resmi nikâh akdi olmadan birlikte olduğu, bu birlikten halen davacı ile birlikte kalan çocukları ....., .., ....., .... isimli çocuklarının dünyaya geldiği, davalının ise davacıya ve müşterek çocuklara şiddet uyguladığı, davacının yaşam hakkını ortadan kaldıracağına dair tehditte bulunduğu şeklinde deliller olduğundan davacı yönünden yakın bir tehdit ve tehlike bulunduğundan davalının ve çocuklarının korunmasına karar vermek gerekmiştir.”

“4320 sayılı yasanın incelenmesinden eşler arası şiddetin önlenmesi konusunda hükümler içerdiği görülmekte olup, tarafların resmen evli olmadıkları anlaşılmaktadır.

İnsan hakları ve temel özgürlüklerin korunmasına dair 04.12.1950 yılında kabul edilen Avrupa sözleşmesinin 8. maddesi ve bu maddeye dayalı olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından aile kavramı yeniden belirlenmiş, bu kavram içerisinde tarafların aynı çatı altında birlikte bulunmaları ve çevreden bakan kişilerin ve insanların bunu bir evlilik kurumu olarak kabul etmeleri halinde bunun evlilik olarak kabul edilip, buna göre birtakım koru-

malardan yararlanması öngörülmüş, ayrıca amca, dayı, hala, teyze vb. gibi yakınları ile birlikteliğin aile kavramını oluşturacağı görüşlerine yer verilmiştir. Her ne kadar taraflar arasında resmi evlilik yok ise kadınlara yönelik şiddetin uluslararası hukuka göre yasaklanmış bulunması ve Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmelerle ülkemizde kadınlar ve çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi konusunda yükümlülük altına girilmesi ve esasen bu şiddetin iç hukukumuzda da yasaklanmış bulunması karşısında davacı .... ile davalı ....nın karı-koca hayatı yaşadıklarından ve bu durum bir aile düzeni olarak kabul edilmek suretiyle uygulanacak şiddetin önlenmesi kuralında geçerli olmak ve resmi bir evlilik kabul edilmemek suretiyle davacıya yönelik her türlü şiddetin önlenmesi konusunda tedbir kararı vermek gerekmiştir.

Tedbir isteminin kabulü ile, insan hakları ve temel özgürlüklerin korunmasına dair Avrupa Sözleşmesinin 8. maddesi ve 4320 sayılı yasanın 1/a maddesi ile kadınlara yönelik şiddetin önlenmesine dair uluslararası Sözleşme Hükümlerine dayanarak ..... davacının davalıların şiddete, hakarete, tehdide ve ölümlü tehdide yönelik her türlü eylemlerinden koruma altına alınmasına .... karar verildi”

Berçem Akkoç

# II

## 2003'ten bu yana

### “Acil Müdahale Ekibi”

“Namus Adına İşlenen Cinayetler Projesi”nin 2006 raporuna bir yazı yazmam istendiğinde, aklıma ilk gelenler şiddet, şiddetin türleri, sonuçları ve tabii ki en can yakıcı parçası olan namus cinayetleriyle baş etme yöntemleri oldu. Yazmaya başladım.

Ancak, yazı ilerledikçe asıl neyi anlatmak istediğim kaygısı önem kazandı. Çünkü ele aldıklarım “şiddet” başlıklı bir yazı ortaya çıkıyordu. Oysa bu konuda konuşmacı, panelist ya da moderatör olarak katıldığım çeşitli toplantılarda, en çok neyi vurguladığımı, en çok neye dikkat çektiğimi kendime sorduğumda, bu sorunun cevabı hep ACİL MÜDAHALE EKİBİ oldu.

Acil müdahale ekibi... Bu ekibin önemi, bölgede, bütün Türkiye’de ve başka ülkelerde kullanılabilecek bir model oluşturmasıdır. Dolayısıyla, “şiddet” başlıklı yazıdan vazgeçip, “acil müdahale ekibi”nin “Namus Adına İşlenen Cinayetler ve Mücadelede Kalıcı Yöntemler Projesi” kapsamında nasıl ve ne şekilde oluştuğunu yazmaya karar verdim. Bu süreç KAMER’in bu alanda katıldığı toplantıları, onların sonuçlarını ve medyayla olan ilişkileri de kapsadığından, kısaca bu çalışmalardan da söz etmek gerekti.

KAMER, kurulduğu 1997 yılında, öncelikle, şiddete uğrayan kadınların başvurabilecekleri “acil yardım hattı”nı oluşturdu. Bu hatta, projenin başladığı 1 Ocak 2003 tarihine kadar yaklaşık 2000 kadın başvuruda bulundu. Bunların 70’i ölüm tehlikesiyle karşı karşıya olan kadınlardı. Başvuran her kadına kendi isteği ve kararı doğrultusunda destek olundu.

Telefonla KAMER’e ve Baro Kadın Komisyonu’na başvuran, ancak yerini söylemeyen bir kadının ölüm haberini, gazetelerde “namus cinayeti” olarak okuduk. Bu çok acıydı. Verilen bu kayıp, her an ölüm tehlikesi altında olan

kadınlar söz konusu olduğunda nasıl çalışılacağı ve ne tür çözümler aranacağı sorularını gündeme getirdi. Çözüm arayışı sürecinde, “Namus Adına İşlenen Cinayetler ve Mücadelede Kalıcı Yöntemler” isimli proje oluşturuldu.

1 Ocak 2003’te başlayan bu projenin hedefleri şunlardı:

- Doğu ve Güneydoğu Anadolu’nun çeşitli illerinden temsilcilerin yer aldığı bir proje ekibi kurmak,
- Bir yıl içinde gerçekleşmesi muhtemel üç olaya müdahale ederek olası kurbanların yaşamlarını güvence altına almak, çeşitli kurumlarla ve kişilerle kurulacak ilişkilerden hareketle konuyla ilgili toplumsal duyarlılık yaratmak,
- Cinayetlerin sebep ve yöntemleriyle ilgili bilgi edinmek,
- Bir yıl süresince yapılacak çalışmalardan elde edilen bilgilerle “namus adına işlenen cinayetlere” karşı mücadelede bir model oluşturmaya çalışmak,
- Kadına yönelik şiddet konusunda resmî politikaları etkilemek.

Konulan bu hedeflerle çalışmaya başlandı. Çalışma kapsamında yer alan 12 ilin altısının temsilcilerinden oluşturulan bir proje ekibiyle periyodik toplantılar yapıldı. Bu toplantılardan üçü projenin tanıtımına ve yöntemlerinin belirlenmesine yönelikti. Ayrıca, belli aralıklarla gerçekleştirilen üç ayrı toplantıda, yapılan çalışmalar değerlendirildi.

Bu bağlamda, proje ekibine psikolojik destek sağlamak amacıyla aylık görüşmeler yapıldı.

Bir yıl içerisinde üç kişiye ulaşılmaması düşünülerek başlanılan projeye yirmi üç kişi başvurdu. Her başvuru için ihtiyaca göre çeşitli kurumlarla, kişilerle ilişki kuruldu.

- Diyarbakır Valiliği’nin desteği alındı.
- Dicle Üniversitesi’nin, psikiyatri ve beyin cerrahisi başta olmak üzere çeşitli birimleriyle işbirliği yapıldı.
- Diyarbakır Ticaret Odası’ndan ilaç desteği sağlandı.
- Başvuran kadınların bazılarının doğum kaydı yoktu. Bazılarının kaydı olsa da nüfus cüzdanı yoktu. Kimisi de evden kaçarken nüfus cüzdanını yanına alamamıştı. Başvuranların neredeyse yarısı bu tür sorunlar yaşıyordu. Nüfus Müdürlüğü’yle kurulan ilişkiler sonucunda nüfus cüzdanları kısa sürede çıkarıldı.
- Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü’nün desteği alındı.
- Diyarbakır Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesi’nin sürekli desteği sağlandı.

- Sağlık Müdürlüğü ve Devlet Hastanesi'yle görüşülüp destekleri alındı.
- Diyarbakır Barosu ve baronun kadın komisyonu ile işbirliği yapıldı, başvurulara yasal destek sağlandı.
- Diyarbakır'da çalışmalar yürüten çeşitli kadın kuruluşları ziyaret edildi. Bazı başvurular için ortak çalışmalar yapıldı. Çeşitli STK'larla görüşüldü.
- Mardin ve Urfa valilikleriyle bazı başvurular için ilişki kuruldu.
- Her başvuruda ihtiyaca göre belirlenen kişilerle ve gruplarla görüşülüp, toplantılar düzenlendi. Zira bu çalışmalarda bir kere daha görüldü ki, namus adına işlenen cinayetler anlık tepkilerin sonucu değildi. Kadının öldürülmesine kadar 4-5 aylık bir süre geçebiliyordu. Eğer bu süre içinde aile üzerinde etkili olabilecek, toplumsal baskıyı hafifletebilecek bir mekanizma oluşturulabilirse, cinayetler önlenebilirdi. Dolayısıyla bu süre içerisinde aileyi etkileyebilecek kişilerle ve grup temsilcileriyle görüşüldü, destekleri sağlandı. Pek çok kez "aile meclisi" toplantılarına katıldı.

Bu çalışmaların yanı sıra "Namus Adına İşlenen Cinayetler ve Mücadelede Kalıcı Yöntemler Projesi"nin tanıtımını sağlamak ve bu konuda toplumsal duyarlılık yaratmak için yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde basın-yayın kuruluşlarıyla görüşüldü, KAMER temsilcileri çeşitli programlara katıldı. Bu problemin sadece kadın kuruluşlarının meselesi olmadığı, her cinayetin yargısız birer infaz olduğu, toplumun tüm katmanlarının bu alanda sorumluluk taşıdığı tekrar tekrar anlatıldı.

Projenin başlangıç tarihi olan 1 Ocak 2003'ten itibaren yapılan altı aylık çalışmalar değerlendirildiğinde, başvuruların takibinde kişilerle ve kurumlarla oluşturulan ilişkilerin kalıcı bir mekanizmaya dönüştürülmesinin temel bir ihtiyaç olduğu ortaya çıktı.

23 Haziran 2003'te Diyarbakır'da "Namus Adına İşlenen Cinayetleri Önleme ve Toplumsal Duyarlılık Yaratma" konulu bir toplantı düzenlendi.

Diyarbakır Valiliği'ni temsilen vali yardımcısı, nüfus müdürü, Sağlık Müdürlüğü Ruh Sağlığı daire başkanının yanı sıra Diyarbakır Barosu Kadın Komisyonu, Tabip Odası, çeşitli kadın kuruluşları, sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, kadına yönelik şiddet konusunda çalışan yerli ya da yabancı yazar ve gazeteciler de bu toplantıya katıldılar. Dicle Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi ve Bilgi Üniversitesi'nden birer öğretim üyesi, Uluslararası Af Örgütü, Heinrich Böll Vakfı ve Açık Toplum Enstitüsü'nden birer temsilci de toplantıda yer aldı.

Namus cinayetleri konusunda toplumun neredeyse her kesimini içeren böylesine kapsamlı bir toplantı, Diyarbakır'da ilk defa yapılıyordu.

KAMER, aile meclisi tarafından hakkında ölüm kararı alınmış, KAMER'in de dahil olduğu bir ekibin müdahalesiyle infazı engellenmiş, ancak durumuna ilişkin köklü bir çözüm üretilenmiş bir başvuruyu örnek olarak toplantıda sundu.

Bu "örnek" üzerinde katılımcılar hep birlikte çalıştı, tartıştı ve çözümler üretti. Toplantı bu açıdan da bir ilkti.

Bu toplantıdan iki gün sonra dönemin Diyarbakır valisi iki yardımcısıyla birlikte KAMER'i ziyarete geldi. Bu da bir ilkti. Vali, toplantıda konuşulanları incelettirdiğini, başvuru konusunda her şeyin "doğru" olduğunu, hatta anlatılanlardan "fazlasının" da olduğunu belirterek, bundan böyle bu alanda işbirliği yapabileceklerini söyledi. Hemen ertesi gün, sözü geçen başvurunun sahibine nüfus cüzdanı çıkartıldı. Dedikodulara inanmayan, karısını öldürmek istemediği halde baskı altında olan koca, köyden Diyarbakır şehir merkezine tayin edildi ve ailenin beş aylık kirası vilayet tarafından karşılandı.

Bu ilk toplantıyı ve sonuçlarını böyle uzun ve detaylı anlatmamın nedeni, acil müdahale ekibi kurma fikrinin nüvelerinin bu toplantıda oluşturulmuş olmasıdır. İşbirliğine yönelik ilişkiler de bu toplantıdan sonra daha sağlıklı bir zemine oturdu, süreklilik kazandı ve gelişerek devam etti.

British Council ve KAMER'in işbirliğiyle 29 Eylül-1 Ekim 2003 tarihleri arasında "Kadınlar Geleceğe Bakıyor" adıyla Ankara'da üç gün süren bir konferans düzenlendi. Konferansın önemli bir bölümü ve iki gün süren atölye çalışması "namus adına işlenen cinayetlere" ayrılmıştı. Bu çalışmaya Türkiye'nin çeşitli yerlerinden pek çok kadın kuruluşunun yanı sıra Adalet Bakanı, Başbakanlık İnsan Hakları Kurulu, kadın parlamenterler, Kadınların Sosyal Statüsünün Geliştirme Merkezi'nden (KSSGM) bir temsilci, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) temsilcileri, Diyarbakır Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü'nden temsilciler katıldı. Ayrıca Diyarbakır'dan çeşitli STK mensupları, üniversitelerden öğretim üyeleri de toplantıya katıldılar. Nebahat Akkoç ve Pakistan'dan Saima Jassem tarafından yönetilen "Namus Adına İşlenen Cinayetler" başlıklı oturumda, aşağıdaki konularda görüş birliği sağlandı:

- "Namus adına işlenen cinayetlerin" kültürel ve geleneksel yapıya dayalı ve pek çok mekanizmayla beslenen bir şiddet türü olduğu; bu konuda yapılması

gereken en önemli işin toplumsal duyarlılığın geliştirilmesi olduğu tespit edildi.

- “Namus adına işlenen cinayetlerin” sadece Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde değil, Türkiye’nin diğer bölgelerinde de yaşanan bir insan hakkı ihlali olduğuna dikkat çekildi.
- Kadın intiharlarının pek çoğunun cinayet olabileceği ve bu konudaki adli işlemlerin hassasiyetle yapılması gerektiği vurgulandı.
- Namus adına işlenen cinayetlerin çoğunun, çevrede otorite konumunda olan ve kendini “imam” olarak nitelendiren kişilerin fetvası üzerine işlendiğine dikkat çekildi. Diyanet İşleri Başkanlığı’ndan destek alınması gerektiğinin altı çizildi.
- Diyanet İşleri Başkanlığı’na bağlı bir kadın komisyonu olduğuna, faaliyet göstermeyen bu komisyonun işler hale getirilmesinin önemine dikkat çekildi.
- Kadınların kısa sürede sığınma evine yerleştirilmesinde sıkıntılar yaşandığı saptandı. Özellikle ölüm tehlikesiyle karşı karşıya olanların durumunun çok acil müdahale gerektirdiğine dikkat çekildi. Dolayısıyla her ilde, kadınların birkaç gece kalabilecekleri geçici istasyon evlerinin oluşturulması gerektiği vurgulandı.
- Aile içi cinsel istismar yaşayan kız çocuklarının sığınma evlerine alınmamasının önemli bir sorun olduğunun altı çizildi.
- Kadının can güvenliği konusunda güvenlik güçleriyle işbirliği yapılma-sının önemi ve kadın polislerle çalışmanın daha yararlı olacağı belirtildi.
- Polis, jandarma, sağlık personeli, öğretmen gibi çeşitli meslek mensuplarının konuyla ilgili eğitim alması gerektiğine dikkat çekildi.
- Duyarlılık yaratmak ve kadınlara zarar veren kültürel uygulamalar hakkında yapıcı bir dönüşüm sağlamak amacıyla kampanyalar yapmak gerektiği vurgulandı.
- Kimliksiz, resmî nikâhsız kadın kalmaması için kadınların nüfus cüzdanı, resmî nikâh gibi başvurularında işlemlerin hızlandırılması amacıyla kampanyalar düzenlenmesi konularında mutabık kalındı.

Bu işlerin yapılması için British Council ile 2004 yılında işbirliği yapılmasına karar verildi.

13-14 Kasım tarihleri arasında yapılan 6. İnsan Hakları Konferansı’na katılan KAMER, konferansta “Namus Adına İşlenen Cinayetler”i anlattı. Toplantı sonucunda yayınlanan basın bildirisinde kadına yönelik şiddet ve

namus cinayetleri konusuna da yer verildi.

Bu arada, proje ekibi ile İzmir’den gelen “antrenman” grubu, çatışkı çözüm teknikleri, şiddetsizlik, önyargılarımız, iletişim teknikleri gibi konularda iki ayrı grup oluşturarak toplam beş gün süren atölye çalışmaları yaptı.

Ayrıca değerlendirme çalışmaları için, Hacettepe Üniversitesi Antropoloji Bölümü’nden destek alındı. Bu değerlendirmelerden sonra 2004 yılının başında tüm proje ekibiyle toplantı düzenlenerek projenin yeni şeklinin tanıtımı yapıldı. 1 Ocak 2003’te başlayan projenin sona ereceği tarih Ocak-Aralık 2004 olarak belirlendi. Toplantı ve süpervizyon tarihleri tespit edilip, gerekli haberleşme ağı için ihtiyaçlar saptandı.

2004 yılında 31 olası kurban KAMER’e başvurdu. Başvuran kadınların hepsi hâlen hayatta.

KAMER 2004 yılında da çeşitli ulusal ve uluslararası toplantılara katılarak namus adına işlenen cinayetlere dikkat çekti, duyarlılık geliştirmeye çalıştı, bu konuda yeni tartışmalar açtı.

Konuyla ilgili etkinlikler kısaca şunlardır:

- 5 Mart 2004’te Uluslararası Af Örgütü Türkiye Grubu, İstanbul Bilgi Üniversitesi’nde “Kadına Yönelik Şiddete Son Kampanyası” düzenledi.
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Komiserliği Ankara’da “Kadına Yönelik Şiddet Toplantısı” düzenledi.
- Antalya’daki “Ulusal Psikiyatri Günleri”nde bu konuda bir panel düzenlendi.
- KA-DER 13 Eylül 2004’te bir toplantı yaptı.
- Uluslararası Af Örgütü 2004 yılını “Dünyada Kadına Yönelik Şiddete Son” yılı ilan etti ve kampanya Hollanda’da Nebahat Akkoç’un konuşmasıyla açıldı.
- 2004 yılı Uluslararası Af Örgütü’nün Ginetta Suga Ödülü Nebahat Akkoç’a verildi. New York’taki törene katılan Nebahat Akkoç, katıldığı toplantılarda namus cinayetlerini anlattı.
- KAMER’in, Save The Children’in ve pek çok kadın örgütünün yer aldığı ortak çalışma 17-20 Mayıs 2004 tarihleri arasında İsveç Başkonsolosluğu’nun desteğiyle İsveç’te yapıldı. İsveç ve Türkiye’den katılımcılar namus cinayetlerini ve sorunla baş etme yollarını tartışıp deneyimlerini paylaştılar.
- 12 Ekim 2004’te kırk kişilik kadın grubuyla beraber Brüksel’e gidildi. Burada Nebahat Akkoç KAMER’in kadın politikasını anlatan bir konuşma yaptı.
- 25 Ekim-9 Kasım 2004 tarihleri arasında KAMER, namus adına işlenen

cinayetler konusunda Almanya'daki kadın kuruluşlarıyla yürütecekleri kampanyalarla ilgili toplantılara katıldı.

- 7-8 Aralık 2004 tarihinde İsveç Dışişleri Bakanlığı'nın çağrısı üzerine KAMER, İsveç hükümetinin kadının insan hakları konusunda izleyeceği politikanın tartışıldığı toplantıya katıldı.
- TBMM İnsan Hakları Komisyonu, KAMER'i ziyaret edip özellikle namus cinayetleri konusunda bilgi aldı.

Ayrıca yerel, ulusal, uluslararası basın kuruluşlarında programlara katılan KAMER çeşitli kuruluşların temsilcileriyle de görüştü.

29 Eylül-1 Ekim 2003 tarihleri arasında Ankara'da British Council ile birlikte "Kadınlar Geleceğe Bakıyor" adıyla düzenlenen konferansın sonucunda, "duyarlılık yaratma ve kadına zarar veren kültürel uygulamalar konusunda" kampanyalar yapma fikri gelişti. İngiltere Büyükelçiliği'nden kaynak sağlanınca, kullanılacak malzeme ve kampanyanın en geniş katılımı tartışılabilmesi için Diyarbakır, Mardin, Batman valilikleriyle kampanya düzenleme fikri konusunda görüşüldü. Diyarbakır ve Mardin illerinden yerel destekler alınıp çalışmalarına başlandı. Batman Valiliği'nce bu çalışmaya olumlu yanıt verilmedi.

Bu çerçevede 22-24 Kasım 2004'te Diyarbakır ve Mardin'de ilk toplantılar yapıldı. Bu toplantıların amacı, resmî kurum ve kuruluşların, yerel yönetimlerin, STK'ların duyarlılığının artırılması ve kampanyaya katılımlarının sağlanmasıydı. Toplantılara vali, vali yardımcısı, il emniyet müdürleri, il jandarma komutanlığı temsilcileri, cumhuriyet başsavcıları, nüfus müdürleri, sosyal hizmetler il müdürleri, sosyal hizmetler genel müdürü (sadece Diyarbakır'daki toplantıya katıldı), millî eğitim müdürleri, il müftüleri katıldı.

Mardin Belediye Başkanı, Muhtarlar Federasyonu Başkanı, baro temsilcileri ve kadın komisyonları, Tabip Odası temsilcileri, çeşitli kadın kuruluşlarının üyeleri, Dicle Üniversitesi'nin psikiyatri ve sosyoloji bölümlerinden iki öğretim üyesi diğer katılımcılardı.

Her iki toplantıya, Diyanet İşleri Başkanlığı Yüksek İstişare Kurulu'ndan bir temsilci de katılarak konuşmalar yaptı.

Bu geniş katılımlı iki toplantıda, "namus kisvesi altında işlenen cinayetler" çeşitli açılardan tartışıldı. Sonuçta yerel kişi, kurum ve kuruluşlarla yapılan ve yapılması gereken işbirliğinin önemi bir kez daha ortaya çıktı.

Ölüm tehdidiyle karşı karşıya kalıp bu kurumlardan herhangi birine

başvuran yahut hakkında bu yönde duyum alınan bir kadına anında destek sağlanabilmesi için Acil Müdahale Ekipleri kuruldu. Acil Müdahale Ekipleri, valiliklerin, il müftülüklerinin, emniyet ve jandarma gibi kolluk kuvvetlerinin, cumhuriyet savcılıklarının, SHÇEK il müdürlüklerinin, diğer resmî kurum ve kuruluşların, yerel yönetimlerin, STK'ların temsilcilerinden oluşuyordu. Böylece ilk kez, her kurumdan yetki sahibi bir temsilcinin bulunduğu bir ekip oluşturulmuş oldu.

Bu ekipler, hem başvuran kadının can güvenliğini sağlayan, hem de bir duyum alındığında aile üzerinde etkili olabilecek kişi, kurum veya kuruluşları devreye sokarak "aile meclis"leri üzerinde etkili olmak amacı taşıyordu. Zira daha önce de vurguladığımız gibi, bir kadının infazı anlık öfke ve tepkilerle değil, planlı bir şekilde, 4-5 aylık bir zamana yayılarak gerçekleşmektedir. Acil Müdahale Ekipleri, aile üzerinde kurulmak istenen toplumsal baskıyı kırmak, başka çözüm yolları oluşturmak için bu süre zarfında etkili olabilmektedir. Mardin ve Diyarbakır'da bunun örneklerini görmekteyiz.

Acil Müdahale Ekibi'nin bir diğer olumlu yanı da, ekibi oluşturan tüm kurumlarla işbirliğinin sağlanması oldu. Bir duyum alındığında, bir başvuru olduğunda tüm ekip ihtiyaç oranında devreye girer. Gerekirse emniyet ve jandarma müdahale ederek öncelikle, başvuran kadının can güvenliğini sağlar. Şayet kadının doğum kaydı veya nüfus cüzdanı yoksa bu sorunlar çözümlür. Kadına yeşil kart çıkarılır. Başvuranın isteğine ve kararına göre, güvenli bir yer temin edilmesi gerektiğinde Sosyal Hizmetler Müdürlüğü devreye girer. Tıbbî yardıma ihtiyaç duyulan durumlarda ise devlet hastanesi, üniversite kliniği veya Tabip Odası'yla işbirliği sağlanır.

Yasal hakların savunulması ve hukukî danışmanlık için, baro ve baro kadın komisyonundan destek alınır. Gerektiğinde işbirliği yapılabilmesi amacıyla, köylerde görev yapan öğretmenler, muhtarlar ve imamlar namus adına işlenen cinayetler hakkında bilgilendirilir. Her cinayet, dinî otorite atfedilen bir kişiden gelen "ölümü uygundur" fetvasına dayanılarak işlenmektedir. Bu nedenle, imam ve din görevlilerinin bu konuda duyarlı olmaları ve ekiple dayanışma içinde olmaları büyük önem taşımaktadır.

Yine bu işbirliğinin sonucunda, Mardin Belediyesi'nde telefonla da ulaşılabilen bir acil yardım hattı kuruldu.

"Namus Cinayetlerini Önleme ve Mücadelede Kalıcı Yöntemler Oluşturma" Projesi 2005'te de devam etti.

Kasım 2004'te yapılan toplantıların ikincisi, 14 Mart 2005'te Diyarbakır'da,



15 Mart 2005'te Mardin'de gerçekleştirildi. İki toplantının katılımcıları da aynı kişi, kurum ve kuruluşlardı.

İlk toplantıda alınan kararlar doğrultusunda hazırlanmış olan kampanya araçları katılımcılarca tartışıldı ve eldeki malzemeye ortak kararlardan yola çıkılarak son şekil verildi.

Toplantının bir diğer konusu da, Dicle Üniversitesi Psikiyatri Anabilim Dalı'ndan Aytekin Sır'ın namus olgusunun algılanması konusunda Diyarbakır'ın merkez ve çevresinde 500 kişiyle yaptığı anket çalışmasının sonuçlarıydı.

20 Nisan 2005 tarihinde, "Namus Kisvesi Altında İşlenen Cinayetlere Göz Yumma, Ortak Olma!" sloganıyla kampanya başladı. Hazırlanan afişler valiliklere, belediyelere, müftülüklere, camilere, muhtarlıklara, SHÇEK il müdürlüklerine, şoförler odasına, tabip odalarına, üniversitelere, esnaf odalarına, çeşitli kadın kuruluşlarına dağıtıldı. Gönüllülerce dükkânlara, duraklara, görünür olan her yere asılmaya çalışıldı. Hazırlanan televizyon ve radyo spotları Diyarbakır ve Mardin'deki bütün yerel kanalların yanı sıra, RTÜK ve Show TV aracılığıyla yirmi beş ulusal televizyon ve radyo kanalına gönderildi. Çeşitli kanallarda kampanyanın tanıtımıyla ilgili programlar yapıldı.

"Namus kisvesi altında işlenen cinayetler"i konu alan oyun, film ve belgeseller hazırlandı, müzik eserleri yazıldı.

27 Mayıs 2005'te İsviçre Başkonsolosluğu'nun katkısıyla, İsviçre'den gelen ve bu alanda çalışan 15 kişilik bir ekip ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan katılan 15 kişilik kadın grubu, Mardin'de namus adına işlenen cinayetler konusunda üç gün süren bir toplantı düzenledi. Bu konudaki bilgi ve deneyimler paylaşıldı.

Diyarbakır'da bir sığınma evi açıldı.

TBMM'de kadına yönelik şiddet konusunda çalışmak üzere bir komisyon kuruldu.

Yeni Türk Ceza Yasası uygulamaya kondu.

"Namus Adına İşlenen Cinayetler ve Mücadelede Kalıcı Yöntemler Projesi" 2003 yılında başlarken belirlenen hedefler şunlardı:

→ Namus adına işlenmesi muhtemel cinayetlere müdahale ederek tehdit altındaki kadınların yaşamlarını güvence altına almak (1 Ocak 2003-31 Aralık 2006 tarihleri arasında toplam 158 başvuru oldu. 2003 yılında 23,

2004 yılında 31, 2005 yılında 31, 2006 yılında 77 başvuru yapıldı. Başvuranların tamamı hâlen hayattadır. İllere göre dağılım ise şöyle: Mardin: 6 kadın [2005], 20 kadın [2006]; Diyarbakır 18 kadın [2005], 26 kadın [2006]. 2006 yılındaki bu başvuru artışını, hem yapılan çalışmalarla bu konu hakkındaki duyarlılığın artmasına hem de Acil Müdahale Ekibi'nin çalışmalarının duyulup etkili olmasına bağlayabiliriz.)

→ Kurulacak ilişkilerde namus adına işlenen cinayetler konusunda toplumsal duyarlılık sağlamak. Konuyla ilgili kalıcı yöntemler ve mekanizmalar geliştirmek. KAMER, "Her Kadına Bir Fırsat Projesi"yle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da 23 ilde ve bu illerin bazı ilçelerinde örgütlendi. Kadın çalışmalarına başlayıp kadın merkezleri kurdu; kişi, kurum ve kuruluşlarla ilişki kurup, işbirliği yaptı. Kadın Merkezi temsilcileri İnsan Hakları Komisyonlarına ve Gündem 21 toplantılarına katılmaya başladılar. Ayrıca geniş katılımlı bölge toplantılarıyla yapılan çalışmalar değerlendirilip yeni çözüm önerileri sunuldu.

→ Kadına yönelik resmî politikaları etkilemek. 7 Temmuz 2006'da Başbakanlık genelgesinin ardından İçişleri Bakanlığı da 81 ilin valiliklerine bir genelge gönderdi. Bu genelgeye göre "devletin pek çok kademesinin görevleri tek tek tanımlandı. Hâlen Türkiye çapında sayıları 30 olan sığınma evlerinin sayıları artırılarak cinayetlerin önlenmesi için geniş katılımlı komiteler oluşturulması kararlaştırıldı. İçişleri bakanı töre ve namus cinayetlerine karşı alınacak önlemleri şöyle sıraladı:

1. Şiddet mağduru kadın ve çocukların işlemleri mümkünse kadın personel aracılığıyla acilen yapılacak,
2. Sığınma evi yoksa belediyeler 24 saat görevli bulunduracak,
3. Yeni oluşturulacak kadın ve çocuk sığınma evlerinin korunmasına yönelik - özel güvenlik de dahil- her türlü önlem alınacak,
4. Namus adına işlenen cinayetlerin önlenmesi için illerde valilerin, ilçelerde kaymakamların başkanlığında kolluk kuvvetleri, mahallî idareler, sosyal hizmet birimleri, meslek kuruluşları, sağlık müdürlükleri, millî eğitim müdürlükleri ve sivil toplum kuruluşları temsilcileriyle komiteler oluşturulacak, alınan kararlar işbirliğiyle hayata geçirilecek.

Namus cinayetine maruz kalabileceğini beyan eden, hakkında böyle bir bilgi edinilen veya aile içi şiddete maruz kalan kadın ve çocuklarla ilgili her türlü

koruma tedbirinin, il sosyal hizmetler müdürlükleri haberdar edilerek acilen alınması sağlanacak. Şiddet mağdurları ilgili yere gidene kadar mağdurların ihtiyaçları belediye, il, ilçe özel idareleri, sosyal yardım ve dayanışma teşvik fonundan karşılanacak. Kadın sığınma evi bulunmayan yerlerde töre ve namus cinayetine maruz kalabileceğini söyleyen veya somut bir olayda böyle bir cinayete maruz kalabileceği öngörülen kişilerin acilen sosyal hizmetler birimlerinde teslim alınması sağlanacak. Mağdurun, ilgili yere gidene kadar korunacağı yerde (otel, misafirhane vb) gerekirse kendisine kolluk kuvveti refakat edecek. Töre ve namus cinayetleri ile çocuk ve kadınlara yönelik şiddete ilişkin soruşturmada görevli genel kolluk kuvveti eğitimden geçecek.”

Kadınlardan Sorumlu Devlet Bakanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı arasında yapılan protokol sonucu, er ve erbaşlara töre ve namus cinayetleri konusunda eğitim verilmeye başlandı.

KAMER 2006 yılında da, projenin başladığı 2003 yılından beri yaptığı gibi, çeşitli yerel, ulusal ve uluslararası toplantılara katıldı. Bu konuda işbirliğine yönelik ilişkileri geliştirerek devam etti.

KAMER 2007 yılında “Her Kadına Bir Fırsat”, “Kadın Girişimciliği” ve “Çocuklara Hayat” başlıklı projelerine devam ederken, namus adına işlenen cinayetler konusunda yeni bir proje yapmamaya karar verdi. Bu kararın sebebi, projeye başlarken konulan hedeflere büyük ölçüde ulaşılmış olmasıdır. KAMER yeni bir proje oluşturmak yerine, yapılan uygulamaları takip etmeye, genelgelerin kâğıt üzerinde kalmaması için duyarlılık ve işbirliğinin devamını sağlamaya yönelik bir çalışma şekline karar verdi. Bu aynı zamanda KAMER’in sorunlar hakkında bilinç yaratmak, çözüme yönelik metotlar oluşturmak, duyarlılıklar geliştirmek diye tanımlanabilecek sivil toplum anlayışının sonucudur.

## “Kadınlar Geleceğe Bakıyor” Projesi

### I. Projenin Kısa Tanımı

Projenin Adı: “Kadınlar Geleceğe Bakıyor”

“Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde Namus Kisvesi Altında İşlenen Cinayetlerle Mücadelede Kalıcı Yöntemler Geliştirme Projesi”

### 1- Projenin amacı

Bir yandan, Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerinde namus kisvesi altında işlenebilecek cinayetlerin muhtemel kurbanlarına destek olmaya çalışmak, diğer yandan, muhtemel kurbanlara destek olmak için kurulacak ilişkilerden hareketle, söz konusu cinayetleri önlemek için kalıcı yöntemler geliştirmektir.

### 2- Projenin Gereklere

- Kadına yönelik şiddet evrensel bir sorun olmasına rağmen, bu şiddetin niceliği ve niteliğinin ülkelere, bölgelere, kültüre ve geleneklere göre değiştiğinin vurgulanması, çözüm aşamasında yerel özelliklerin göz önünde bulundurulması ve yerel mekanizmaların etkin olarak çözüme katılması gerektiği sonucuna vardık.
- Güneydoğu ve Doğu Anadolu’da “namus” kisvesi altında çok sayıda cinayet işlendiğini bildiğimizi biliyorduk. Bu cinayetler doğal sayılmakta, birçoğu örtbas edilmekte, bu nedenle sayıları tam olarak saptanamamaktadır. Bu cinayetlerin her birinin birer yargısız infaz olduğu bilincini yaymak gerektiğine karar verdik.

- Planlı olarak gerçekleştirilen “namus” kisvesi altındaki cinayetlerin karar verme aşamalarına müdahale edilerek her birinin önlenebileceğini tespit etmiştik. Bu proje ile 13 ili kapsayan bir alanda, ölüm tehlikesi altında olan kadınların yaşamlarını güvence altına almanın mümkün olduğunu,
- Kadının talebi durumunda kurulacak uygun ilişkilerle kadının “mensubu olduğu” toplumsal çevrede yaşamını sürdürmesinin mümkün olabileceğini ve kadına zarar veren yerleşik normların değişebileceğini,
- Her ilde “namus” kisvesi altında işlenen cinayetlere dikkat çekip, bu konuda giderek artan hassasiyeti temel alarak, her il için “Namus Kisvesi Altında İşlenen Cinayetler ile Mücadele İçin İl Koordinasyon Kurulları” oluşturarak kalıcı yapılanmalar sağlayabilmenin mümkün olacağını düşündük.

Proje tüm bu gerekçelerle planlandı.

#### Projenin Hedefleri

- “Namus” kisvesi altında işlenmesi muhtemel cinayetlere müdahale ederek tehdit altındaki kadınların yaşamlarını güvence altına almak.
- Bir yandan ölüm tehlikesi yaşayan kadınlara destek olurken, diğer yandan kurulacak ilişkilerle “namus” kisvesi altında işlenen cinayetler konusunda toplumsal duyarlılık oluşturmak.
- 13 ilde “namus kisvesi altında işlenen cinayetler ile mücadele için “il koordinasyon kurulları” gibi kalıcı yapılar kurmak.
- Konu ile ilgili ulusal ve uluslararası mekanizmaları harekete geçirmek
- Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hakların kullanılabilmesi için uygun zemin oluşturmak.
- Kadına yönelik şiddet ve namus kisvesi altında işlenen cinayetleri önleme konusunda resmî politikaları etkilemek.

#### Hedef Kitle

- Bir yıl içinde namus kisvesi altında işlenecek cinayetlerin muhtemel kurbanları olabilecek 30 kadın
- Başvuruda bulunan kadınların aileleri
- Kültür ve geleneklerin kadına zarar veren uygulamalarına karşı bir güç oluşturmak için işbirliği yapılacak sivil ve resmî kuruluşlar

#### Projenin Uygulama Alanı

- Güneydoğu Anadolu Bölgesi:  
Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa, Batman, Siirt, Adıyaman, Şırnak
- Doğu Anadolu Bölgesi:  
Elazığ, Van, Kars, Hakkari, Bingöl, Malatya

#### Bu proje ile

1. Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da bulunan 13 ilde “namus” kisvesi altında işlenecek bir cinayette öldürülmesi muhtemel kadınlara ulaşıp, yaşamlarını güvence altına alınmaya çalışılacaktı. Bu uygulama öncelikle kadınların talepleri dikkate alınarak ve onların istekleri doğrultusunda,
  - ya yeni bir yaşam kurmaları sağlanarak,
  - ya da yakın çevreleri ile kurulacak ilişkilerle kadınların kendi toplumsal ortamlarında güven içinde yaşamalarını sağlayacak koşullar yaratılarak gerçekleştirilecekti.
2. Hayatta kalabilmek için desteğimizi isteyen kadınların her biriyle çalışılırken “namus” kisvesi altında işlenecek cinayetleri önlemek için kalıcı yöntemler oluşturulacaktı.

#### Kalıcı yöntemlerle kastedilenler:

- her ildeki kadın merkezlerinde “namus” kisvesi altında işlenecek cinayetler konusunda çalışacak en az üç kişilik birimler oluşturmak,
- çalışılan her ilde sivil ve resmî kuruluşlardan oluşan ve sürekliliği olan bir koordinasyon kurulu oluşmasını sağlamak,
- ulaşılabilecek yerel, ulusal ya da uluslararası tüm platformlarda konuyu gündeme getirerek duyarlılık oluşturmak ve desteğin sürekliliğini sağlamak,
- Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hakların kullanılabilmesine yönelik bir kavrayış geliştirmek,
- “namus” kisvesi altında işlenen cinayetlerle ilgili veri tabanı oluşturmaktır.

#### Sonuç olarak;

Kadınlar Geleceğe Bakıyor projesi, “namus” kisvesi altında öldürülme tehlikesi yaşayan kadınlarla kurulan ilişkilere dayanmakta ve bu çerçevede geliştirilmiş yöntemleri kullanmaktadır.

## II. 2006 Yılı İçinde “Namus Kisvesi Adı Altında İşlenen Cinayetler” Konusunda Yürütülen Çalışmalar:

(Bu bölüm 01.01.2006-31.12.2006 tarihleri arasında yapılan çalışmaları kapsamaktadır.)

KAMER; kadının ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alanda fırsat eşitliği yakalaması için çalışma planını “Güneydoğu ve Doğu Anadolu’daki 23 ilin her birinde “Kadının İnsan Hakları” için çalışan birer kadın merkezi kurulması, daha sonra bu merkezler aracılığıyla ilçelerde temsilcilikler açılması ve bu sayede bütün il ve ilçelere bağlı köylerde kadın çalışmalarının güçlendirilmesi ve yapılandırılması” şeklinde belirlemiştir.

KAMER’in tüm çalışmaları bu amaç dâhilinde planlanmıştır. Buna bağlı olarak;

→ Güneydoğu ve Doğu Anadolu’nun tüm illerinde örgütlenme çalışması gerçekleştirilmiş ve 22 ilde kadın merkezleri açılmıştır.

### Halen sürmekte olan çalışmalar şunlardır:

→ 23 ilde kadının insan haklarına yönelik bilinç yükseltme çalışmaları yapılmakta, acil yardım hattı vasıtasıyla şiddet yaşayan kadınların destek alabilmeleri sağlanmaktadır.

→ “Yerel, sivil ve resmi mekanizmaların çözüm noktasında harekete geçmelerini sağlamaya yönelik politikalar” izlenmektedir.

“Kadınlar Geleceğe Bakıyor” projesi, KAMER’in hedeflerinin somuta dönüştüğü örneklerden yalnızca biridir.

### 1- Proje Ekibi Nasıl Oluşturuldu?

Proje ekibi, üç kişilik yönetim birimi, 13 il sorumlusu ve 26 gönüllü olmak üzere toplam 42 kadından oluştu.

Proje ekibi, kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık yaşamış, bu şiddetle mücadele eden, farkındalıklarını diğer kadınlarla paylaşan gönüllü ve tam zamanlı çalışabilecek kadınlardan oluşturuldu.

Ekibin katılımıyla, projenin birinci ve ikinci ayında art arda toplantılar gerçek-

leştirildi. Tüm faaliyetler, projenin sürdürüleceği illerin yerel özelliklerine ve ihtiyaçlarına, illerde karşılaşılabilecek dirençlere uygun olarak ayrı ayrı planlandı.

Faaliyet planına uygun olarak, proje ekibinin iş tanımları yeniden değerlendirilerek işbölümü gerçekleştirildi.

### Proje Ekibine Yönelik Kapasite Geliştirme Faaliyetleri;

Proje ekibi iki ayrı yöntemle proje süresi boyunca desteklendi.

→ Bu yöntemlerden biri, proje ekibinin kendi içinde deneyim ve bilgi paylaşımına yönelik olarak eğitim çalışması yapılmasıydı.

→ Bir diğeri ise dışardan bir uzmanın desteğiyle eğitim faaliyetleri düzenlenmesiydi.

### Bu eğitim faaliyetleriyle amaçlananlar şunlardır:

→ Projeyi tanıtmak

→ Başvuru alma teknikleri konusunda deneyimleri paylaşmak

→ Başvuranların her biri ile ilgili bilgilerin kaydedildiği formların düzenlenmesi ve veri tabanına yüklenmesini sağlamak

→ Her ilde resmî ve sivil kuruluşlarla ilişki geliştirilmesini sağlamak

→ Bir şiddet ya da muhtemel bir cinayet vakasıyla uğraşılırken proje ekibinin olumsuz yönde etkilenmesini önlemek için bir dizi çalışma yapılmıştır.

Kapasite artırma Diyarbakır’ın yanı sıra diğer illerde de gerçekleştirilmiştir.

Tüm bu çalışmalarla birlikte, ülkede yaşanan gelişmelere bağlı olarak belirlenen gündemler üzerinden toplantılar gerçekleştirilmiştir. Başbakanlık tarafından “Kadına Yönelik Şiddet, Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi Genelgesi”nin yayınlanmasının ardından yapılan toplantı da bunlardan biridir.

### 2- Projenin Tanıtımı İçin Yapılan Çalışmalar:

#### a) Medya aracılığıyla tanıtımlar yapıldı.

Projenin tanıtımı amacıyla projenin üçüncü ayında bir basın toplantısı planlanmıştı. Aynı tarihlerde Diyarbakır’da başlayan ve daha sonra çevre illere yayılan olaylar sebebiyle basın toplantısı gerçekleştirilemedi.

Proje Süresince KAMER’le görüşmeler yapan:

#### **Yabancı basın ve TV’lerden**

Die Zeit Ajansı (Almanya), Le Figaro Gazetesi, Elcezure Haber Ajansı, Reuters Ajansı, BBC, İsveç Hükümet Radyosu ve Gazetesi, New York Times

#### **Ulusal / yerel basın ve TV’lerden**

Sabah Gazetesi, Hürriyet Gazetesi, Zaman Gazetesi, Bianet, TRT, NTV, STAR TV, Kanal 21, Kars Serhat TV, Dicle Haber Ajansı, Anadolu Ajansı gibi medya kuruluşlarıyla proje çalışmaları paylaşılmıştır.

#### **b) Ulusal ve uluslararası toplantılara katıldık.**

##### **İstanbul-TESEV**

06.02.2006 tarihinde TESEV’in düzenlemiş olduğu “Genişletilmiş Ortadoğu ve Afrika’da Kadın” konulu sempozyuma Nebahat Akkoç ve Naime Kardeş katıldılar. Nebahat Akkoç’un sunum yaptığı sempozyumda “Kadına yönelik şiddet ve namus kisvesi altında işlenen cinayetler” konusunda sürdürülen politika ve edinilen deneyimler paylaşıldı.

##### **Ankara- Birleşmiş Milletler**

23.02. 2006 tarihinde “yerinden olmuş gruplara yönelik sürdürülen çalışmalar” konulu toplantıya Nilgün Yıldırım katıldı. Daha sonraki tarihlerde bir dizi toplantı ve eğitim programıyla devam eden çalışmalar, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu’da yerlerinden edilmiş kadınların durumu, kadınların göç ettikleri yerlere ve geri dönüş durumunda eski yaşam alanlarına uyumu, bu süreç içinde karşılaştıkları cinsiyetçi tutumlar hakkında fikir alışverişlerinde bulunuldu. Göç eden grupların yaşadıkları sorunların azaltılması için resmî ve sivil mekanizmaların harekete geçirilmesinde yapılabilecekler konusunda eğitim desteği alındı.

##### **Diyarbakır- Tabipler Odası**

2006 yılı Mart ayında Diyarbakır Tabipler Odası’nca hazırlanan “Barış, Dostluk ve Demokrasi” konulu toplantıya Nebahat Akkoç katılarak çalışmalar hakkında bilgi verdi.

##### **İstanbul- Film Mor**

12.03.2006 tarihinde Film Mor tarafından yapılan sivil toplum örgütlerinin bileşenlerinin konu edildiği belgeselin sunumu ve ev eksensli deneyim paylaşımı toplantısına Sacide Akkaya katıldı.

##### **Diyarbakır**

18.03.2006 tarihinde STGM tarafından desteklenen “Şiddete karşı kadın buluşması 2” atölyelerine Nebahat Akkoç, Berçem Akkoç, Sacide Akkaya, Nilüfer Yılmaz, Naime Kardeş, Ayten Tekay ve Hayriye Aşçıoğlu katıldı. İki gün süren çalışmada “Şiddetsizlik” başlığı altında deneyim ve bilgi paylaşımları gerçekleştirildi.

##### **Kars - KADER**

8.9.04.2006 tarihinde KADER’in “Kadın Başımıza Yarın İçin Bugünden” başlıklı kampanyanın bir ayağı Kars’ta gerçekleştirildi. Kadınların yaşadıkları sorunların azaltılması için “yerel mekanizmaların harekete geçirilmesi ve kadınların yerel siyasette aktif hale gelmesi” konularında yerel resmî ve sivil kuruluşların katılımıyla yapılan atölyelere Fatma Yılmaz Tücer ve Arzu Orhangazi katıldı.

##### **İstanbul- Helsinki Yurttaşlar Derneği**

Kadınların yasal hakları konusunda bilgilenmeleri ve yasalarda öngörülenlerin hayata geçirilmesi amacıyla Helsinki Yurttaşlar Derneği’nin sürdürdüğü projeye destek verildi. Bu kapsamda, Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da kadınların yasal haklarını kullanmaları konusunda yaşadıkları engeller ve yerel özelliklerle ilgili deneyim ve bilgi alışverişinde bulunuldu. Kadına yönelik şiddet ve namus kisvesi altında işlenen cinayetler konusunda yapılan çalışmalar paylaşıldı. 21.04.2006 tarihinde yapılan toplantıya Nilgün Yıldırım ve Fatma Yılmaz Tücer katıldı.

##### **İstanbul- Heinrich Böll**

18.09.2006 tarihinde “Türkiye’de Kurumsallaşmış Cinsiyetler Arası Demokrasi: Olanaklar - Riskler” konulu bir uluslararası konferansa Nebahat Akkoç ve Nilgün Yıldırım katıldı. Aynı başlık altında düzenlenen “Cinsiyetler Arası Demokrasi ve Aile, Din, Toplum” konulu atölyenin moderatörlüğü Nebahat Akkoç tarafından yapıldı. Çalışmada kadının kadın olmaktan kaynaklı yaşadığı sınırlamalar ve toplumsal cinsiyet rolleri konusunda deneyim ve fikirler paylaşıldı.

## Hollanda

19.12.2005-28.12.2005 tarihleri arasında HTIP'in Hollanda'da yapmış olduğu bir dizi toplantı ve panele Nilgün Yıldırım ve Ayten Yakut katıldı. Hollanda'da kadın çalışması yapan sosyal kurumların ve Hollanda'da yaşayan Türkiyelilerin kurmuş oldukları sivil toplum örgütü temsilcilerinin katılımıyla 3 ayrı şehirde gerçekleşen toplantılarda deneyim ve bilgiler paylaşıldı. Kadına yönelik şiddet ve namus kisvesi altında işlenen cinayetlere yönelik çalışmalar aktarıldı ve proje konusunda tanıtımlar yapıldı.

## Ermenistan

01.03.2006-07.03.2006 tarihleri arasında "Kafkaslar'da Ortak Çalışma" konulu toplantılara Naime Kardeş katıldı. Farklı özelliklere sahip kadınların "kadın olmak" paydasına dayanarak şiddete karşı yürütülebilecek ortak çalışmalar konusunda atölyeler gerçekleştirildi. Toplantıda KAMER'in şiddet ve namus kisvesi altında işlenen cinayetler konusundaki politikası ve çalışma yöntemleri paylaşıldı.

## Almanya

24.03.2006 tarihinde Almanya'da kadın konusunda çalışmalar yapan sivil toplum örgütlerinin düzenlediği toplantılara Nebahat Akkoç katıldı. Çalışmalarda; kadına yönelik şiddet ve namus kisvesi altında işlenen cinayetler konusunda yapılan çalışmalar ve izlenen politika hakkında paylaşımlar gerçekleştirildi.

## İsveç

10.10.2006 -17.10.2006 tarihleri arasında İsveç Enstitüsü ve İsveç'te kadına yönelik şiddet konusunda çalışmalar yapan kurumlarla bir dizi toplantı ve ziyaret gerçekleştirildi. Nilgün Yıldırım ve Naime Kardeş, Julide Aral ve Melek Taylan'ın katıldığı çalışmalarda kadına yönelik şiddet ve namus kisvesi altında işlenen cinayetler konusunda İsveç'te ve Türkiye'de yapılan çalışmalar değerlendirildi ve deneyimler paylaşıldı. Aynı zamanda Melek Taylan'ın yapımcısı olduğu "Karanlıkta Diyaloglar" adlı belgeselin gösterimi gerçekleştirildi.

### c) Türkiye'den ve çeşitli ülkelerden ziyaretçilerimiz oldu.

→ KAMER'i ziyaret eden Belçika, İsviçre, Almanya, Hollanda, Finlandiya ve

İsveç'ten resmî kurumların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileriyle kadına yönelik şiddet ve namus kisvesi altında işlenen cinayetler konusunda yürütülen çalışmalar hakkında görüşmeler yapıldı.

- Ürdün, İngiltere, Almanya, İsveç, Fransa, Amerika, Güney Kore, Hollanda ve Belçika'dan gelen 50'ye yakın gazeteci ve ajans temsilcisiyle görüşme ve röportajlar yapıldı.
- Yurtiçinden 65 ulusal ve yerel medya temsilcisi KAMER'i ziyaret ederek çalışmalar hakkında bilgi aldı.

### d) Kadına yönelik şiddet ve namus cinayetleri konusunda yapılan çalışmalara destek verildi.

- Marmara Üniversitesi, Yüzcüncü Yıl Üniversitesi, Dicle Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Columbia Üniversitesi, Washington Üniversitesi, Londra Üniversitesi, Bremen Üniversitesi'nden akademisyen ve öğrencilerin "kadın" konulu çalışmalarına destek verildi. Deneyim ve bilgiler paylaşıldı.
- NTV, CNN, TRT, TRT GAP, STAR, SERHAT TV, KANAL 21 gibi yerel ve ulusal TV kanallarında programlara katıldı.
- İspanya, Türkiye ve Avusturya'da kadına yönelik şiddet konusunda belgesel film yapmak isteyen gruplara destek verildi. Deneyim ve bilgiler paylaşıldı.
- İki sahne oyununa danışmanlık yapıldı.

## 3- İl Koordinasyon Kurulları Nasıl Oluşturuldu?

- Projenin yürütüldüğü illerde, başvuruda bulunanların her birinin ihtiyacına göre gerçekleştirilen çalışmalar için resmî ve sivil yetkililerle bağlantılar kuruldu. Proje dahilinde yaklaşık 350 kişi ile görüşmeler yapıldı. Bazı yetkililerle birçok defa bu görüşmeler tekrarlandı.
- Şiddet yaşayan kadınların gerekli destekleri zamanında alabilmeleri için illerde kadın kuruluşları, valilik, belediyeler, SHÇEK il müdürlükleri, baro, sağlık kuruluşları, müftülükler, emniyet ve jandarmayla koordinasyon kuruldu.
- 26.02.2006 tarihinde Elazığ, 27.02.2006 tarihinde Adıyaman, 01.03.2006 tarihinde Şanlıurfa, 08.03.2006 tarihinde Kars, 30.03.2006 tarihinde Bingöl, 8.03.2006 tarihinde Hakkâri, 6.05.2006 tarihinde Malatya, 25.11.2006 tari-

hinde Diyarbakır, 20.12.2006 tarihinde Mardin, 22.12.2006 tarihinde Batman ve 02.12.2006 tarihinde Şırnak'ta kadına yönelik şiddet konusunda resmi ve sivil mekanizmaların harekete geçmesi amacıyla toplantı ve etkinlikler düzenlendi.

#### 4- Muhtemel Kurbanlara Yönelik Faaliyetler

- Yapılan bilinç yükseltme çalışmalarında, illerde ve ilçelerde yapılan tüm etkinlik ve toplantılarda, alan çalışmalarında, yerel ve ulusal medya araçlarıyla muhtemel kurbanlara çağrı yapılarak tehlike anında yapılabilecekler hatırlatıldı.
- Konu ile ilgili broşür ve el ilanları hazırlanarak dağıtıldı. Ayrıca, kadınların yoğun olarak buldukları yerlere afişler asıldı.
- Etkinliklere katılan kadınlara, acil yardım hattı telefonlarının bulunduğu küçük hediyeler dağıtıldı.
- Kadın merkezleri tarafından mahallelerin yanı sıra kadınların yoğun olarak bulunduğu işletmelere (kuaför, atölyeler v.b) ziyaretler yapıldı. Kadınların konuya duyarlı olmaları sağlandı.

#### 5- Başbakanlık Tarafından Yayınlanan “Kadına Yönelik Şiddet, Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi Genelgesi” ile Başlayan Süreç

4 Temmuz 2006 tarihinde yürürlüğe giren ve ilgili kurumlara gönderilen 2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile alınacak önlemler kurumların yetki ve sorumlulukları bildirilmiştir. Başbakanlık Genelgesiyle oluşturulmuş resmî politika, KAMER'in kadına yönelik şiddetin azaltılması konusundaki saptamalarıyla örtüşmektedir.

Başbakanlık Genelgesi, tüm resmî ve sivil kurumlara cinsiyetler arası eşitlik ilkesinin benimsenmesini önermektedir. Ayrıca, kadınların haklarını kullanabilmeleri ve şiddet durumunda gerekli destekleri alabilmeleri için kamu kurumlarına yeni sorumluluklar yüklemiştir. Genelgeyle belirlenen hedeflerin, sivil kuruluşların ve kamu kurumlarının koordinasyonu ile gerçekleştirilmesi öngörülmektedir. Başbakanlık Genelgesi kadına yönelik şiddetin azaltılması için oluşturulmuş bir düzenleme olmakla beraber, kurumların çalışma meto-

duna ve yönetmeliklerine henüz tam olarak yansımamıştır. Yaptırım gücüne sahip olmayan Başbakanlık Genelgesi, kurum ve kuruluşlara yönelik bir “çözüm önerisi” niteliğindedir.

Genelge ile birlikte Diyarbakır Valiliği tarafından başlatılan ve KAMER'in de destek olduğu çalışmalar sürdürüldü. Diyarbakır'da Valilik, kaymakamlar, halk eğitim müdürlükleri, jandarma, muhtarlar, Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Dicle Üniversitesi ve KAMER'in katılımıyla 15.11.2006 tarihinde bir toplantı düzenlendi. Toplantıda ilçe ve köylerde yürütülecek çalışmalar, → İlçelerde resmî kurumların ve sivil kuruluşların katılımıyla ilçe koordinasyon kurullarının oluşturulması → İlçe koordinasyon kurulları tarafından da köylerde çalışmalar başlatılması şeklinde planlandı.

Bu plan dâhilinde, Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde koordinasyon kurulunun oluşturulması amacıyla SHÇEK İl Müdürü, Dicle Üniversitesi Psikiyatri Bölümü ve İlahiyat Fakültesi akademisyenleri, KAMER çalışanları, Psikolog Jülide Aral, Çınar Kaymakamı, Jandarma, Emniyet Müdürlüğü, Nüfus Müdürlüğü, Sosyal Yarınlaşma ve Dayanışma Vakfı, Milli Eğitim Müdürü, Halk Eğitim Müdürü, öğretmenler, sağlık personeli, eczacılar, toplum lideri konumundaki bireyler, muhtarlar, müftüler ve imamların katılımıyla iki ayrı oturumda gerçekleştirilen çalışma atölyeleri düzenlendi. Toplantı sonucunda, şiddet yaşayan kadınların ilk ve acil destekleri alabilecekleri bir ilçe “Acil Müdahale Ekibi” oluşturuldu.

Diyarbakır'da başlatılan pilot çalışmadan elde edilen sonuçlara bağlı olarak, diğer illerde bulunan kadın merkezlerinin benzer koordinasyonu gerçekleştirmeleri için hazırlıklar başlatıldı.

#### 6- Proje Süresi Boyunca Çalışmalar Proje Ekibinin Yoğun Koordinasyonu İle Sürdürüldü.

- Her ilde gerçekleşen çalışma o ilin koordinatörü tarafından takip edildi.
- Kadın merkezlerinde yapılan grup çalışmaları ve başvurularla ilgili bilgiler her çalışma için ayrı ayrı hazırlanan formlara aktarıldı. İllerde çalışmalar kaydedilerek “aylık ilerleme” raporları hazırlandı. İllerdeki grup çalışmaları

ve başvuru formları veri tabanına bilgi aktarmakla beraber, proje ekibinin de değerlendirilmesine olanak verdi.

- Bölge sorumluları tarafından sürekli olarak tüm iller ziyaret edildi. Bu ziyaretlerin on günde bir gerçekleştirilmesine gayret edildi. Bölge sorumluları ve il koordinatörleri birbirleriyle, elektronik posta ve telefon vasıtasıyla aralıksız olarak iletişim halinde oldu.
- Proje koordinatörü tarafından belli aralıklarla proje uygulama alanındaki iller ziyaret edilerek faaliyetler konusunda tespitler yapıldı. Bölgeden yapılan gözlem ve tespitler, PYB, bölge çalışmaları sorumluları tarafından yapılan toplantılarla haftalık olarak değerlendirildi.
- Bölgedeki riskler ve sorunlar için acil toplantılar düzenlendi ve tedbirler alındı.

## 7- 2006 Yılında Elde Edilen Sonuçlar

- Çalışmalar sonucunda elde edilen bilgi ve tecrübe, programın uygulandığı alanın dışında olan Tunceli, Erzincan, Ağrı, Gaziantep, Kilis, Muş, Ardahan ve Iğdır illerindeki kadın merkezleriyle paylaşıldı. Böylece bu illerdeki kadın merkezlerinde de aynı yapının oluşturulmasına yönelik faaliyetler başlatıldı.
- Her ilde duyarlılık geliştirme ve işbirliği geliştirme amacıyla yapılan ziyaretlerde yaklaşık 350 kişiyle en az bir görüşme yapıldı. Etkinlik ve toplantılara 2500'den fazla kişi katıldı. Çalışmalara katılan kişilerin deneyimlerini çevreleriyle paylaşımlarının yanı sıra radyo ve TV programlarıyla ulaşılan bireyler de göz önünde bulundurulursa geniş bir kitleye hitap edildiği ortaya çıkmaktadır.
- İstanbul ve Ankara illerinde yapılan toplantılarda, proje çalışmalarının sonuçları paylaşıldı.
- Namus kisvesi altında işlenen cinayetler ve yapılan çalışmalar konusunda yerel, ulusal, uluslararası görsel ve yazılı basında çıkan haberler sonucunda da Türkiye'nin başka illerinden ve dış ülkelere destek mesajları alındı ve işbirlikleri gerçekleştirildi.

### Muhtemel Kurbanlar açısından

“Kadınların yaşadıkları şiddeti tanımlamaları ve bu şiddetten kurtulmak için mücadele yöntemleri geliştirmeleri” amacıyla yapılan çalışmalar proje süresince yoğun olarak sürdürüldü.

- Grup çalışmalarına katılan kadınlar, kendilerinin yanı sıra iletişimde oldukları bireylerin de “şiddet” konusundaki bakış açılarında olumlu dönüşümler yaratmıştır. Şiddetin haklı sebebi olamayacağı ilkesini benimseyip kendilerine uygulanan şiddeti durdurmak için harekete geçen kadınların ilk kaydettikleri aşamalar, çocuklarına şiddet uygulamaktan vazgeçmeleri, kendilerini daha rahat ifade edebilmeleri, özgüven kazanmaları şeklinde oldu.
- Bir yıl içinde, namus kisvesi altında işlenecek cinayetlerin muhtemel kurbanı olabilecek 30 kadına ulaşmak ve onları desteklemek hedeflenmişti. AYH birimlerine 2006 yılı içinde 497 başvuru yapıldı. Bu başvuruların 73 tanesi can güvenliği olmayan, namus adına işlenebilecek bir cinayete kurban gitme tehlikesiyle karşı karşıya kalan kadınlara aitti.
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun yanı sıra Türkiye'nin diğer bölgelerinde ve yurtdışında yaşayan Türkiyeli kadınların da başvuruları alındı ve her biri desteklendi.

### Destekleyici Kuruluşlar Açısından

Bire bir iletişim kurulan resmî ve sivil kuruluşlara mensup bireylerin bakış açıları değişmiş, böylece bu bireyler şiddeti durdurmak ve şiddet yaşayan kadınların desteklemek için işbirliği yapmışlardır.

- Proje faaliyetleri içinde yapılan etkinliklerde resmî ve sivil mekanizmaların desteği alındı.
- Birçok valilik, fonlarının kadınlar tarafından kullanılmasını sağladı, resmi dairelerde görev alan memurları kadınlarla ilgili işlemleri kolaylaştırmaya yönlendirerek çalışmalara destek verdi.
- SHÇEK, nüfus müdürlükleri, muhtarlıklar vb. resmî kurumlarda yaşanan bürokratik engeller ve gecikmeler, bu kurumlarda çalışan memurların bireysel çabalarıyla ortadan kaldırıldı.
- Bazı illerde polis ve jandarma karakolları, kendilerine başvuran kadınların başvurularının alınması için kadın merkezlerinden destek istedi. Ayrıca, sağlık raporu almak, tutanak tutmak ve hukuksal süreci başlatmak gibi konularda daha dikkatli ve hassas bir tutum benimsediler.



# III

## 2006 yılı başvuru hikâyeleri

### 1. Başvuru:

Başvuru tarihi: 6.01.2006  
Yaşı: 14  
Eğitim durumu:  
Medeni durumu: Bekâr  
Çocuk sayısı: Hamile

#### KAMER'e nasıl geldi?

Polis Karakolu aracılığı ile KAMER'e başvuru yapıldı.

#### Neden "yargılandı"?

Kız çocuğu babasının tecavüzüne uğramış. Durumundan şüphelenen halası ve yengesi tarafından gizlice doktora götürülerek muayene ettirilmiş. Muayene sonucunda, kızın 5 aylık hamile olduğunu öğrenmişler. Bunun üzerine telaşlanarak doktordan "bebeği almasını" istemişler. Kızın ailesini tanıyan doktor, bunu yapamayacağını söyleyerek onları karakola yönlendirmiş.

Karakola gitmeleri üzerine, bir polis memuru ve doktor, kız çocuğunun destek alması için KAMER'e telefonla başvuru yaptı.

#### KAMER ne yaptı?

- KAMER bebeğin aldirılması konusunda destek verilemeyeceğini, çocuğun başvurusu alınarak bu konuda yapılabilecekler konusunda, kız çocuğu ile birlikte karar verilebileceğini aktardı.
- Kız çocuğunun başvurusunu almak üzere karakola gidildi.

### Sonuç:

Karakola gidildiğinde polisler, kız çocuğunun halasının ve yengesinin gelen bir telefon üzerine apar topar karakoldan ayrıldığını söylediler. Karakol yetkilileri, kız çocuğu ve ailesi ile iletişim kurulduğunda KAMER'e haber vereceklerini bildirdiler.

\* \* \*

### 2. Başvuru:

Başvuru tarihi: 11.01.2006  
Yaşı: 29  
Eğitim durumu: Okuryazar değil  
Medeni durumu: Resmî nikâhlı  
Çocuk sayısı: Dört

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın, erkek kardeşinin desteği ile KAMER'e başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Kadın, daha çocuk yaşta kendisinden yaşça çok büyük olan bir akrabası ile zorla evlendirilmiş. Evlilik süresi boyunca şiddet yaşamış. Kocasından arkadaşları ile para karşılığında birlikte olmaya zorlanmış. Bunun üzerine, işyerinde tanıştığı bir erkekle başka bir ile kaçmış ve birlikte yaşamaya başlamış. Kocasını ve ailesi tarafından her yerde aranmaya başlamış. Kaçtığı erkekle bu süre içinde çok mutlu olduğunu söyleyen kadın, daha sonra ailesi ve kocası tarafından bulunmuş. Bulunduğu ilden ailesinin yaşadığı eve getirilen kadın "Namusumuzu kirlettin" denilerek yargılanmış ve öldürülmesine karar verilmiş. Öldürülmesini istemeyen kardeşinin desteğiyle gizlice baroya giderek başvuru yapmış.

Kadın Baro tarafından KAMER'e yönlendirildi. Başvurusu alınan kadın kaçtığı kişiye dönmek istiyordu.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.

### Sonuç:

- Daha önce birlikte kaçtığı kişiyle iletişim kurdu. Evden kaçarak onun yanına yerleşti.
- Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

### 3. Başvuru

**Başvuru tarihi:** 12.01.2006  
**Yaşı:** 28  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Resmî nikâh  
**Çocuk sayısı:** Üç

#### KAMER'e nasıl geldi?

Erkek kardeşinin desteğiyle KAMER'e telefonla başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Severek evlenen kadın, evliliği süresince kocasından ve kocasının ailesinden şiddet yaşamış. Hamileliği sırasında şiddet yaşamaya devam etmiş ve bu nedenle çocuklarını sorunlu doğurmuş. Sokağa çıkması yasaklanan kadın, evlenerek geldiği şehri hiç görmemiş.

Kocasını ve ailesi tarafından sürekli olarak "senin dostun var, bu çocukların babası kim?" denerek yargılanmış ve ölümle tehdit edilmiş. Kocasının evde olmadığı bir saatte, başka bir şehirde yaşayan kardeşini arayarak ve yaşadıklarını anlatmış.

KAMER'e telefonla başvuran kardeşi, kadın için destek istedi.

Kadına evde yalnız olduğu saatlerde kadına telefonla ulaşılarak başvurusu alındı. Kadın, "kocasını tarafından bulunabileceği için ailesinin yanına gide-meyeceğini" söyleyerek kendisi ve çocukları için sığınma talebinde bulundu.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Telefon görüşmeleri sürdürülerek, kadının talepleri doğrultusunda yapılabilecekler planlandı.

- Başka bir ilde bulunan SHÇEK ile iletişime geçilerek kadın ve çocukları için sığınma evi desteği sağlandı.
- Kadın, çocuklarını alarak gizlice evden gizlice kaçtı ve sığınma evinin bulunduğu ile gitti. Yetkililer tarafından karşılanan kadın, çocuklarıyla birlikte sığınma evine yerleştirildi.

### Sonuç:

- Bir süre çocuklarıyla birlikte bir süre sığınma evinde kaldı.
- Daha sonra, erkek kardeşinden aldığı desteklerle başka bir ilde ev tuttu.
- Çalışmaya başladı.
- Çocuklarıyla yaşamaya devam ediyor.
- Kocasını tarafından aranmaya devam ediyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### 4. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 13.01.2006  
**Yaşı:** 38  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Boşanmış  
**Çocuk sayısı:** Altı

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Kocasını tarafından şiddet yaşayan kadın, kocasının kızlarına cinsel tacizde bulunduğu tanık olmuş. Tacizlerin sık sık tekrar etmesi üzerine kocasından boşanmaya karar vermiş.

Kadın KAMER'e başvurarak boşanmak için destek istedi.

Baroya yönlendirilen kadın, boşanma davası açtı ve kocasını hakkında suç duyurusunda bulundu. Çocuklarını yanına alarak ev tuttu.

Bir süre sonra, tanıştığı bir erkekle görüşmeye başlamış. Bunu duyan ailesi "sen bizim adımızı kirlettin, o erkekle tekrar görüşürsen seni öldürürüz" diyerek kadına şiddet uygulamışlar.

Bunun üzerine KAMER'e ikinci defa başvuru yaptı.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Çocuklarının eğitimleri için maddî destek almaları sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Kadının boşanma davası sonuçlandı ve çocuklarının velayetini aldı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **5. Başvuru**

**Başvuru tarihi:** 21.01.2006  
**Yaşı:** 20  
**Eğitim durumu:**  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı- Kuma  
**Çocuk sayısı:** 2

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın Karakol vasıtasıyla başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Kadın evliliği süresince kocasından her türlü şiddeti yoğun olarak yaşamış. Başka bir ilişkisi olan kocası onu ara ara ölümle tehdit ediyormuş. Kocası bir gece şiddet uygulayarak kadına önce tecavüz etmiş. Daha sonra “ seni öldüreceğim, bana nasıl ölmek istediğini söyle” diyerek kadını bıçaklamaya başlamış. Yaralanan kadın kaçmayı başarmış ve komşularının yardımıyla hastaneye kaldırılmış. Kadın hastane polisini aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

Kadın başka bir ilde yaşayan ailesinden destek alabileceğini ve onların yanında gitmek istediğini söyledi..

#### **KAMER ne yaptı?**

- Hastaneye gidilerek kadının başvurusu alındı.
- Psikolojik danışmanlık alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.

- Başka bir ilde yaşayan ailesi ile iletişim kurularak görüşüldü.
- Kadının ailesinin yanına gidebilmesi sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Kadın ailesi ile yaşamaya devam ediyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **6. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 16.1.2006  
**Yaşı:** 14  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kızı namus adına işlenen bir cinayete kurban gitmiş bir kadınının desteğiyle KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

On dört yaşındaki kız çocuğu üvey babasının akrabası tarafından tecavüze uğramış. Bu durumu kimseye söylememiş ve intihara kalkışmış. Hastaneye kaldırılan çocuk, orada yaşadıklarını ailesine anlatmış. Bunun üzerine ailesi karakola giderek tecavüzcüyü şikâyet etmiş. Şikâyet edildiğini duyan adam, kız çocuğunun erkek kardeşini kaçırmış ve kızın ifadesini geri almaması durumunda kardeşini öldüreceğini söylemiş.

Kardeşinin hayatından endişe eden kız, “bana tecavüz eden o değil” diyerek ifadesini değiştirmiş. Eve gittiğinde kardeşinin serbest bırakıldığını görmüş. Kız çocuğunun annesi, tecavüz eden adamın ailesini çağırarak “gelin bu sorunu halledelim” demiş. Karşı taraf uzlaşmayınca, hem kızlarına yapılanlar hem de oğullarının kaçırılması konusunda tekrar suç duyurusunda bulunarak, tecavüzcünün ceza alması sağlamışlar.

Bu olaylar yaşanırken, kızın abisi askerdeymiş. Abisinin, “askerden dönüşünde kızlarını öldürebileceği” korkusuyla aile KAMER'e başvurdu.

### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Tecavüz eden adam hakkında suç duyurusunda bulunuldu.
- Avukatıyla görüşülerek durumun ciddiyeti konuşuldu
- Kız çocuğuna ve annesine, tehlike durumunda yapabilecekleri anlatıldı.

### **Sonuç:**

- Annesi, oğlunun bir süre daha askerde olacağı için kızının bu sürede güvende olacağını ve kızının can güvenliği ile ilgili bir tehlike yaşamaması durumunda KAMER'e ulaşacağını söyledi.
- Kız çocuğuna ve ailesine suç duyurusunun geri alınması için baskılar sürdü. Aile, bir süre sonra tecavüzcü hakkındaki suç duyurusunu geri aldı.
- Tecavüzcünün ailesi, kız çocuğunun ailesine, "şikâyetlerini geri çekmeleri ve tecavüzcüyle kız çocuğunun evlendirilerek olayın kapatılması" karşılığında ceza olarak para ödedi.
- Kız çocuğu ailesi tarafından ikna edilerek tecavüzcüsüyle evlendirildi.

\* \* \*

## **7. Başvuru**

**Başvuru tarihi:** 22.01.2006  
**Yaşı:** 21  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadının abisi KAMER'e mektup yazarak başvuru yaptı.

### **Neden "yargılandı"?**

Kadının abisi KAMER'e mektup yazarak halı kursuna devam eden kız kardeşinin, kursu basan iki kişi tarafından kaçırıldığını ve tüm aramalara rağmen bulunamadığını bildirdi. Kız kardeşinin bulunması için destek istedi.

KAMER kadının abisini telefonla arayarak ayrıntılı bilgi aldı. Bir süre sonra kadının abisi onun bir köyde olduğunu öğrendi. Kadın kendini kaçırılan

erkeklerle zorla evlendirilmişti.

### **KAMER ne yaptı?**

- Kadının abisiyle görüşmeler sürdürüldü.
- Kadına destek verilerek bulunduğu yerden abisinin olduğu ile gitmesi sağlandı.
- Kadını kaçırılan adam "O benim karımdır. Evi terk ederek namusumuzu kirletti" diyerek kadını ve abisini ölümle tehdit etti.

### **Sonuç:**

- Kadın abisiyle birlikte bir ile gitti orada ailesiyle birlikte yaşıyor.

\* \* \*

## **8. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 27.01.2006

**Yaşı:** 16

**Eğitim durumu:** İlkokul Mezunu

**Medeni durumu:** Bekâr

**Çocuk sayısı:**

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kızı daha önce namus adına işlenen bir cinayete kurban gitmiş bir kadın tarafından KAMER'e yönlendirildi.

### **Neden "yargılandı"?**

Babasını küçük yaşta kaybeden kız, sürekli ailesinin baskısına maruz kalmış. Sevgilisiyle konuştuğunu gören annesi dövmeye başlamış. Annesinin "nereye gidersen git, senin gibi adımızı kirleten kızımız yok bizim" demesi üzerine çok korkmuş ve evli olan ablasının evine sığınmış.

Annesinin olayı anlatması üzerine öfkelenen abisi, ablasının evine gelerek onu dövmüş ve onu öldüreceğini söyleyerek tehdit etmiş. Bir fırsatını bularak bulunduğu yerden kaçmış. Sokakta onu gören ve evden kaçtığını fark eden bir kişi kadını evinde bir gece misafir etmiş. Ertesi gün ona nasıl yardım edebileceklerini araştırmaya başlayan aile, daha önce kızı namus adına işlenen bir cinayete kurban gitmiş bir kadından KAMER'e başvurabileceklerini

öğrenmişler.

Kadına destek olan karı koca, başvuru kadınıyla birlikte KAMER'e geldiler. Başvurusu alınan kadın önce sığınma talebinde bulundu. Daha sonra ailesiyle görüşülmesini ve görüşmeden olumlu sonuç alınırsa ailesinin yanına dönmek istediğini söyledi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK ile iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.
- Kadının talebi doğrultusunda ailesiyle görüşüldü.

#### **Sonuç:**

- Bir süre sığınma evinde kaldı.
- Kadının ailesiyle yapılan görüşmelerden olumlu sonuçlar alındı. Kadın ailesine döndü.
- Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

#### **9.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 27.01.2006  
**Yaşı:** 32  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar Değil  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Altı

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın ve beraber kaçtığı erkek KAMER'e birlikte geldiler. Kadın Acil Yardım Hattına başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın yaşadığı yoğun şiddetten dolayı çocuklarını da alarak ailesinin yanına yerleşmiş. Bir süre sonra evli ve çocukları olan bir erkekle tanışmış ve görüşmeye başlamış. Hâlâ resmî nikâhı devam eden eski eşine, iki çocuğunu

teslim ettikten sonra, tanıştığı erkekle başka bir ile kaçmış. Kaçtukları ilde bir süre birlikte yaşamışlar. Daha sonra yaşadıkları ile dönerek bir gecekonuda saklanmışlar. Bu arada kaçtukları için ikisinin de ailesi, haklarında ölüm kararı vererek onları arıyormuş.

Kadın ve birlikte kaçtığı erkeğin, KAMER'e başvuru yapması üzerine kadına alabileceği destekler ve birlikte yaşadığı erkeğin polise başvurarak suç duyurusunda bulunabileceği anlatıldı.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kocasına boşanma davası açmak için avukata vekâlet verdi.
- SHÇEK ile iletişim kurularak sığınma evine gitmesi sağlandı.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.
- Harcırah için nakdî destek verildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın bir süre sığınma evinde kaldı.
- Kocasına açtığı boşanma davası sonuçlandı; boşandılar.
- Daha sonra birlikte kaçtığı kişiyle evlenerek başka bir ilde yeni bir hayat kurdu.

\* \* \*

#### **10.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 14.02.2006  
**Yaşı:** 22  
**Eğitim durum:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, Karakol aracılığıyla KAMER'in Acil Yardım Hattına başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın, ailesinin istemediği biriyle kaçarak evlenmiş. Bunun üzerine ailesi

tarafından evlatlıktan reddedilmiş. Kocasıyla başka bir ile yerleşen kadın, bir süre sonra kocasından şiddet yaşamaya başlamış. Kocasının şiddetinden kurtulmak için kadın ablasını arayarak ailesinin yanına dönmek istediğini söylemiş ve yardım istemiş. Ablası, babalarının ona karşı çok öfkeli olduğunu, ona zarar verebileceğini söylemiş. Gidecek bir yeri ve parası olmadığı için bir süre sokaklarda yatmış. Bunu fark eden bir aile onu evine almış. Kadın kendisine destek olan ailenin yanında bir yıl kadar yaşamış. Bu arada aile onu, tanıdıkları yaşlı bir adamla evlendirmiş.

İkinci kocası da “iyi bir kadın olsaydın kocanı terk etmezdin. Sokaklarda kalmazdın. Sen kirlisin ve dokunduğun her şeyi kirliyorsun” diyerek kadına şiddet uygulamaya başlamış. İkinci kocası tarafından ceza olarak aç bırakılan ve dövülen kadın, buna dayanamayıp memleketindeki ablasının yanına kaçmış.

Ablası ve eniştesi kadını evlerinde saklamış. Kadının abisi ve babası, onun ablasının evinde olduğunu öğrenmişler. Ablasının evine gelerek, eniştesini, onu ve ablasının öldüresiye dövmüşler. Bir odaya hapsederek ve onu öldürmek için plan yapmaya başlamışlar. Evden birinin yardımıyla kilitli olduğu odadan kaçıp, Diyarbakır’a gelmiş ve bir polis karakoluna sığınmış. Karakoldaki polislerin aracılığıyla KAMER’e başvuru yaptı. Sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Karakolla işbirliği yapılarak can güvenliği sağlandı.
- SHÇEK ile iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

#### **11.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 17.02.2006  
**Yaşı:** 24  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar Değil  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:**  
**Nereden geldi:** Diyarbakır

#### **KAMER’e nasıl geldi?**

Kadın, Karakol vasıtasıyla KAMER’in Acil Yardım Hattına başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

İlk evliliğini çok küçük yaşta yaşayan kadın bu evliliğe birkaç gün dayanabilmiş ve babasının evine dönmüş. Daha sonra ailesi tarafından kendisinden yaşça çok büyük biri ile evlendirilmiş. İkinci evliliğinde de şiddet yaşamaya başlamış. Çocuğunun olmaması üzerine yaşadığı şiddet artmış ve sürekli aşağılanmış. Birkaç yıl sonra hamile kalmış. Bunun üzerine kocası “Benim çocuğum olmuyor. Bu çocuk benim değil, nereden peydahladın” diyerek kadını dövmüş. Kadın tüm yalvarmalarına rağmen, kocasını, çocuğun ona ait olduğuna inandıramamış. Yaşadığı şiddet sırasında aldığı darp sebebiyle bebeğini düşürmüş. Öldürüleceğini anlayınca evden kaçarak bir karakola sığınmış.

Kadın karakol vasıtasıyla KAMER’e başvuru yaptı. Ailesine verilmesi durumunda öldürüleceğini söyleyen kadın sığınma talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Karakolla işbirliği yapılarak can güvenliği sağlandı.
- SHÇEK ile iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.
- Harcırah için nakdî destek verildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor

## 12. Başvuru:

Başvuru tarihi: 23.02.2006

Yaşı:

Eğitim durumu:

Medeni durumu: Evli

Çocuk sayısı:

### KAMER'e nasıl geldi?

Bir avukat tarafından KAMER'e telefonla başvuru yapıldı.

### Neden "yargılandı"?

Bir avukat KAMER'i telefonla arayarak yaralı kadın hakkında bilgi verdi.

Kadın, kocası tarafından boğazı kesilerek öldürülmek istenmiş. Ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılmış. Ağır yaralı olan ve sürekli kan kaybeden kadının kaldırıldığı hastane, tedavi için gerekli şartlara sahip değilmiş. Doktorlar, kısa bir süre içinde gerekli müdahalenin yapılamaması durumunda kadın hayatını kaybedeceğini bildirmişler.

Kadının, acilen başka bir ilde daha iyi şartlara sahip bir hastaneye nakli için KAMER'den destek istendi.

Kadının bulunduğu ilin, ağır kış koşulları sebebiyle çevre ile karayolu bağlantısı kopuktu. Kadın ancak bir helikopterle başka bir ilde nakledilebilirdi.

### KAMER ne yaptı?

→ Kadının bulunduğu ilin valisi ve Jandarma Komutanlığı ile görüşmeler yapıldı. Bu görüşmeler sonucunda Jandarma Komutanlığı'na ait bir helikopterle kadın başka bir ilde nakledildi.

### Sonuç:

→ Daha iyi şartlara sahip bir hastaneye götürülen kadının tedavisi sürüyor.  
→ Sağlık durumu daha iyiye gidiyor.

\* \* \*

## 13. Başvuru

Başvuru tarihi: 4.03.2006

Yaşı: 32

Eğitim durumu: Okuryazar

Medeni durumu: İmam nikâhlı

Çocuk sayısı: Bir

Nereden geldi: Diyarbakır

### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın, komşusu ile birlikte gelerek KAMER'e başvuru yaptı.

### Neden "yargılandı"?

Anne ve babasını kaybeden kadın teyzesinin yanında büyümüş. Bir iş bularak yalnız yaşamaya başlamış. Tanıştığı bir erkekle bir süre sonra evlenmiş. Evlendiğinde kocasının evli ve çocukları olduğunu öğrenmiş ve şok yaşamış.

Kocasını, onunla tanıştıkları dönemlerde eski eşiyle sorunlar yaşadığını, eşini cezalandırmak için onunla evlendiğini, artık eşiyle barıştığını söylemiş. Bu arada hamile kalan kadın, kocasından ve kocasının ilk eşinden şiddet yaşamaya başlamış. Kadını birkaç defa döverek hastanelik etmişler.

Doğum yapan kadın, kocasının ve kaynının onu dövme üzerine bir komşusunun desteğiyle gizlice KAMER'e başvurdu. Kadına talebi üzerine, sağlık raporu alması ve suç duyurusunda bulunabilmesi için destek verildi.

Bebeğini elinden alarak onu öldürmek isteyen kocasından kaçarak can güvenliğinin sağlanması için ikinci defa KAMER'e başvurdu. Bebeğinin vekâletini almak ve başka bir ilde bulunan bir akrabasının yanına gitmek için destek istedi.

### KAMER ne yaptı?

→ Psikolojik destek alması sağlandı.  
→ Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.  
→ Kocasını hakkında suç duyurusunda bulundu.  
→ Çocuğunun vekâletini ve nafaka almak için dava açtı.  
→ Başka bir ilde bulunan akrabasının yanına gidebilmesi sağlandı.  
→ Bebeğinin sağlık gideri karşılandı.  
→ Bebeği ve kendi ihtiyaçları için nakdî destek verildi.

#### **Sonuç:**

- Hakkında suç duyurusunda bulunduğu kocası gözaltına alındı.
- Davası sonuçlandı ve çocuğunun vekâletini aldı.
- Başka bir ilde akrabasının yanında yaşıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

#### **14. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 7.03.2006

**Yaşı:**

**Eğitim durumu:**

**Medeni durumu:** Bekâr

**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Bir güvenlik görevlisi aracılığıyla KAMER'e telefonla başvuru yapıldı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Devlet Demir Yolları'nda çalışan bir güvenlik görevlisi, KAMER'i telefonla arayarak yanında evden kaçan ve yardım isteyen bir kadın olduğunu bildirdi. Babasının her yerde kadını aradığını, onu KAMER'e getiremeyeceğini söyledi.

Güvenlik görevlisine yapabilecekleri konusunda bilgi verilerek karakola yönlendirildi. Aynı anda karakol ve SHÇEK ile iletişim kuran KAMER, kadının can güvenliğinin sağlanması ve sığınma evine yerleştirilmesi için gerekli koordinasyonu sağladı.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Karakol işbirliği yapılarak kadının can güvenliği sağlandı.
- SHÇEK'le görüşülerek sığınma evine yerleştirildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **15. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 16.03.2006

**Yaşı:** 27

**Eğitim durumu:** Okuryazar Değil

**Medeni durumu:** Dinî nikâhlı

**Çocuk sayısı:** Üç

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kayınvalidesinin desteğiyle KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın sekiz yıllık evliliği süresince sürekli olarak şiddet yaşamış. Madde bağımlısı olan kocası kendisine cinsel şiddet uyguluyormuş ve onu aç bırakarak, döverek cezalandırıyormuş.

Kocası daha önce annesini balkondan atarak öldürmeye teşebbüs etmiş. Kadını "ben yokken eve erkek alıyorsun" diyerek suçlayan kocası onu ölümle tehdit ediyormuş. Yaşadığı şiddetten dolayı birkaç defa yaralanmış ve hastaneye kaldırılmış. Kadın yanına çocuklarını da alarak KAMER'e başvurdu. Vücudunda darp izleri vardı. Kocası tarafından öldürüleceğini söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kocası hakkında suç duyurusunda bulundu.
- SHÇEK ile iletişime geçilerek çocuklarıyla birlikte sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.
- Yol masrafları karşılandı.

#### **Sonuç:**

- Bir süre sığınma evinde kaldı.
- Çocukları için nafaka davası açtı ve nafaka almaya başladı.
- İş buldu ve çalışmaya başladı.
- Bir ev tutarak kendisi ve çocukları için yeni bir yaşam kurdu.



- İşe gittiği saatlerde çocuklarının SHÇEK'e bağlı yuvaya bırakıyor akşamları alıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### 16. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 21.03.2006  
**Yaşı:** 44  
**Eğitim durumu:** Okuryazar değil  
**Medeni durumu:** İkinci eş - İmam nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Yedi

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın, Karakol aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Daha önce öldürülme tehlikesiyle karşı karşıya olduğu için KAMER'e başvuru yapan kadına destek verilerek sığınma evine yerleşmesi sağlanmıştı.

Kadın sığınma evinden çıktıktan sonra, yeniden evlenerek başka bir şehirde yaşamaya başlamış ve bir çocuğu olmuş.

Önceki evliliğinden olan çocuklarının özlemine dayanamayarak çocuklarının bulunduğu şehre gelmiş. Çocuklarının okuduğu okula gittiğinde eski kocası ve kardeşiyle karşılaşmış. Saldırıya uğrayan kadın elinden yaralanmış. Olay yerine gelen polisler kadını karakola götürmüş. Olayı duyan eski kocasının akrabaları kadını öldürmek için karakolun etrafında beklemeye başlamışlar. Can güvenliği olmayan kadın karakoldaki polislerin desteğiyle KAMER'e başvuru yaptı. Kadın kocasının ve bebeğinin yanına gitmek istediğini söyledi.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Suç duyurusunda bulundu.
- Uçak bileti alındı.
- Havaalanına kadar refakat edildi.

- Takip edilebileceği ihtimaliyle, gideceği ilde kadının havaalanında karşılanıp evine kadar refakat edilmesi ve can güvenliğinin sağlanması için, o ildeki emniyet teşkilatı ile görüşüldü.

#### Sonuç:

- Kadının can güvenliği sağlanarak başka bir ilde bulunan kocasının yanına gitmesi sağlandı.
- Kadın gittiği ilde polisler tarafından karşılandı ve güvenliği sağlanarak evine ulaştı.
- Eski kocası açılan dava sonucunda tutuklandı.
- Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

### 17. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 22.03.2006  
**Yaşı:** 24  
**Eğitim durumu:** Lise Mezunu  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Bir

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın bir yakınının desteğiyle KAMER'e başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Kadın, babasının karşı çıkmasına rağmen bir akrabasıyla evlenmiş. Evlendikten sonra şiddet yaşamaya başlamış. Yaşadıklarından dolayı birkaç defa evini terk ederek ailesinin yanına gitmiş. Babası "sen kendi elinle yaptın, beni dinlemedin. Şimdi de hatanın cezasını çek" diyerek onu kocasına geri göndermiş. Ailesinin ona destek vermediğini gören kocası kadına uyguladığı şiddeti artırmış.

Kocası bir gün ilaç içirerek onu bayıltmış. Sabah uyandığında yatağında kocasının bir erkek arkadaşının yanında uyuduğunu görmüş. Kocasını hiçbir şeyden haberi yokmuş gibi "koynumda yılan beslemişim, istiyorsan sana daha birçok erkek getireyim" diye bağırarak kadını suçlamış. Kocasını bu durumu kadının ailesine anlatmış. Kadın iftiraya uğradığını söylese de, ailesi ona inan-

mamiş ve namuslarını kirlettiğini söyleyerek hakkında ölüm kararı vermişler. Kızının öldürüleceğini anlayan annesi onun evden kaçmasına yardım etmiş. Evden kaçan ve can güvenliği olmayan kadın, KAMER'e başvurup sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek verildi.
- Hukuksal danışmanlık verildi.
- SHÇEK ile iletişime geçilerek kadının sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **18. Başvuru**

**Başvuru tarihi:** 24.04.2006  
**Yaşı:** 21  
**Eğitim durumu:** Lise Mezunu  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Hamile

#### **KAMER' e nasıl geldi?**

Karakol vasıtasıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Ailesinin istemediği biriyle evlilik yapan kadın ailesi tarafından dışlanmış. Esrar ve alkol kullanan kocasından şiddet görmeye başlamış. Hamile olduğu halde kocası uyguladığı şiddete devam etmiş. Geceleri kocası tarafından dövülüp sokağa atılan kadın komşularına sığınyormuş. Kocasını uyandırdığında evine dönüyormuş. Bunun üzerine kocası “gece kimin koynundaydın, nereden geldin” diyerek onu suçluyormuş. Kocasının kendisini öldürmesinden korkan kadın karakola başvurmuş. Karakol tarafından KAMER'e yönlendirilmiş.

Aynı zamanda hamile olan kadın, kocasının kendisini öldüreceğini söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK ile iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.
- Kocasını hakkında suç duyurusunda bulundu.

#### **Sonuç:**

- Sığınma evinde kalan kadın bir süre sonra doğum yaptı.
- Çalışmak için iş aramaya başladı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **19. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 28.04.2006  
**Yaşı:** 42  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar Değil  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Beş

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, daha önce “namus adına işlenecek bir cinayet tehlikesi” yaşayan ve KAMER'den destek alan bir akrabası vasıtasıyla başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Köyde yaşayan kadının kocası birkaç yıl önce intihar etmiş. Çocuklarıyla birlikte yaşamını devam ettirmeye çalışan kadın, kayını ve kayınpederi tarafından şiddet yaşamaya başlamış. Kayını ve kayınpederi kadına, erkeklerle gizli gizli buluştuğunu söyleyerek iftira ediyorlarmış. “Akli dengen yerinde değil, sana deli raporu alacağız ve seni öldüreceğiz. Ölümünden kimse bizi sorumlu tutamayacak” diyerek onu tehdit ediyorlarmış. Kayını ve kayınpederinin şiddetine dayanamayarak çocuklarını da alıp evli olan ablasının yanına gitmiş.

Bunun üzerine ablasının evine gelen kayını ve kayınpederi kadını döverek köye dönmesi için baskı yapmışlar. Eniştesi ve ablasına onu evlerine aldıkları için saldırmışlar. “Şimdi de eniştenle birlikte olmaya geldin” diyerek kadını

suçlamışlar.

KAMER'e başvuran kadın, kocasının akrabalarının onu öldürebileceğini söyleyerek destek istedi.

Kadın suç duyurusunda bulunmak üzere Baroya gittiğinde, kocasının bir akrabasının saldırısına uğradı.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadın kocasından kalan malları alabilmek için dava açtı.
- Kocasının akrabaları hakkında suç duyurusunda bulundu.

#### **Sonuç:**

- Kadın açtığı davayla kocasından kalan mirası aldı.
- Bütün mal varlığını sattı. Yakın bir akrabasının yaşadığı bir ilde ev alarak yerleşti.
- Yeni aldığı evde çocuklarıyla birlikte yaşıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **20.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 2.05.2006  
**Yaşı:** 16  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

KAMER'i tanıyan iki kadın tarafından KAMER'e yönlendirildi.

#### **Neden "yargılandı"?**

Küçük yaşta annesini kaybeden kız çocuğu, babası ve üvey annesinden yoğun baskı ve şiddet yaşamış. Yaşadığı şiddete dayanamayarak intihara kalkışmış. Babasının baskısıyla istemediği biriyle nişanlanmış. Bir süre sonra nişanı atmış. Buna çok kızan babası onu döverek bir eve kapatmış. Kaçarak karakola

başvuran kız, Çocuk Şubesi'ndeki polislere yaşadıklarını anlatmış. Çocuk Şubesi, babasının kızına zarar vermeyeceğine dair söz alarak kızı evine geri göndermiş.

Evine dönen kız, babası tarafından nişanlısıyla zorla evlendirilmiş. Sürekli kocasının tecavüzüne uğramış. Bununla birlikte kocasının yatalak hasta olan annesine bakmak zorunda bırakılmış. Yaşadıklarına dayanamayarak kocasının yanından kaçmış. Sokakta nereye gideceğini bilemez halde dolaşırken, KAMER'i tanıyan iki kadın tarafından Acil Yardım Hattına yönlendirildi.

Kız çocuğu yaptığı başvuruda, kocasının ve babasının her yerde onu aradıklarını ve bulduklarında onu öldüreceklerini söyledi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Acil Yardım Hattı danışmanının refakatinde Çocuk Şubesi'ne götürüldü.
- Şubedeki polislere kızın an güvenliğinin tehlikede olduğu bildirilerek önlem alınması sağlandı.
- Babası hakkında suç duyurusunda bulundu.

#### **Sonuç:**

Çocuk Şubesi kızın babasıyla yaptığı görüşmelerden sonra, ailenin kız çocuğuna zarar vermeyeceğine kanaat getirerek onu ailesine geri gönderdi.

\* \* \*

#### **21.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 20.05.2006  
**Yaşı:** 33  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Üç

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, Karakol aracılığı ile KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın evliliği süresince sürekli şiddet yaşamış. Telefonla tanıştığı biriyle görüşmeye başlamış. Kocasını ve ailesini bunu öğrenince kadını öldürmeye karar vermişler. Kadın görüştüğü kişiye öldürüleceğini söyleyerek yardım istemiş. Başka bir ilde buluşarak kaçmak üzere sözleşmişler. Çocuklarını da alarak buluşma yerine gelen kadın orda kimseyi görememiş ve aldatıldığını anlamış. Çocuklarıyla ortada kalan kadın, gidecek bir yeri olmadığı için ne yapacağını şaşırılmış. Kadın, KAMER'in gönüllüleri tarafından KAMER'e yönlendirilmiş.

Kadın başvurusunda, çocuklarına bakmadığını ve can güvenliğinin olmadığını söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Çocukları SHÇEK yuvasına geçici olarak yerleştirildi.
- SHÇEK ile iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- İletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **22. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 27.05.2006  
**Yaşı:** 40  
**Eğitim durumu:** Ortaokul Mezunu  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** İki

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

KAMER'in grup çalışmasına katılmış kadınlar tarafından KAMER'e yönlendirildi.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadının kocasını, yıllar önce yurtdışına giderek kadını terk etmiş. Çocuklarıyla yalnız kalan kadın, kaynının yoğun şiddetine maruz kalmış.

Kayını, fırsat buldukça kadına cinsel tacizde bulunuyormuş. Kadın isteklerini reddedince de, onu ve çocuklarını dövüyormuş. "Eğer yaptıklarımı kimseye söylersen seni ve çocuklarını öldürürüm" diyerek kadını tehdit ediyormuş. Geceleri kaynının yapacaklarından dolayı korkuyla uyuyamayacak hale gelmiş.

Bunlara daha fazla dayanamayan kadın, çocuklarını da yanına alarak KAMER'e başvurdu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadının can güvenliği sağlandı.
- Kayını için suç duyurusunda bulunuldu.
- Kadının ve çocuklarının başka bir ilde bulunan uzak bir akrabasının yanına gidebilmesi için gerekli destekler verildi.
- KAMER kadının gitmek istediği ildeki bağlantılarını kullanarak o ilde iş bulması sağlandı.

#### **Sonuç**

- Kadın uzak bir akrabasının da desteğiyle yaşadığı o ilde yerleşti.
- Çalışmaya başladı ve çocukları ile birlikte yeni bir yaşam kurdu.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **23. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 4.06.2006  
**Yaşı:** 16  
**Eğitim durumu:** İlkokul Mezunu  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, karakol vasıtasıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Hasta ablasına destek olmak amacıyla kız çocuğu, bir süre ablası ve eniştesinin evine göndermiş. Ablasında kaldığı sürede birkaç kez eniştesinin tecavüzüne uğramış. “Eğer bunu ablana veya ailene söylersen, ablanı da seni de öldürürüm” diyen eniştesinden korkan kız çocuğu bu durumu bir süre kimseye söyleyememiş. Daha sonra durumu annesine anlatmış. Annesi önce inanamamış ve onu doktora götürmüştü. Kızının hamile olduğunu öğrenen annesi eniştesini çağırarak konuşmuş. Önce inkâr eden eniştesi daha sonra yaptıklarını itiraf etmiş. Eniştesinin “istersen onunla da evleneyim, ablasının üzerine kuma alayım” demesi üzerine sinir krizi geçiren annesi bağırıp çağırmaya başlamış. Bunun üzerine ailenin diğer fertleri olayı öğrenmiş. Ailesi, “kız çocuğunu kirlenmiş olduğu için, eniştesini ise tecavüz ettiği için” öldürmeye karar vermiş. Kız çocuğu bir odaya kapatılmış. Eniştesi ise kızın abisi tarafından öldürülmüştü.

Kızının öldürüleceğini anlayan annesi, gece vakti onu gizlice kapatıldığı odadan çıkararak karakola gitmesini söylemiş. Evden kaçmayı başaran kız karakola sığınmış. Karakoldaki polisler tarafından KAMER’e yönlendirildi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK ile iletişime geçilerek çocuğun yetiştirme yurduna yerleşmesi sağlandı.

#### **Sonuç:**

Kız çocuğu yetiştirme yurdunda kalıyor.

\* \* \*

#### **24. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 7.06.2006

**Yaşı:** 23

**Eğitim durumu:** Yüksekokul

**Medeni durumu:** Bekâr

**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER’e nasıl geldi?**

Kadın, KAMER’i tanıyan bir arkadaşı vasıtasıyla KAMER’e başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Üniversite okumak üzere başka bir ilde giden kadın, bu ilde bir erkekle arkadaşlık kurmuş. Erkek arkadaşının baskısına dayanamarak onunla birlikte olmuş. Bu durumu gizlice kameraya alan erkek arkadaşı bir süre sonra bu görüntüleri koz olarak kullanıp ona istediği her şeyi yaptırmak için tehdit etmeye başlamış. Kadına malı gibi davranarak istediği her şeyi yaptırmış. Cinsel, duygusal ve fiziksel şiddet uygulamış.

Erkek arkadaşından ayrılmak istediği halde onun tehditlerine boyun eğmek ve istediklerini yapmak zorunda kalmış.

Kadının ailesiyle görüşmesini yasaklayarak tatillerde ailesinin yanına gitmesini engellemiş. Kadın tatil zamanlarında ailesine yalanlar söyleyerek onları oyalamak zorunda kalmış. Okulunun ikinci yılına geldiğinde yaşadıklarından dolayı dersleri de çok kötü gitmeye başlamış. Erkek arkadaşı, ona ailesine “Trafik kazası yaptım, borçlandım ve karşı tarafa 30 milyar vermem gerekiyor diyeceksin. Bu parayı bana getireceksin. Eğer istediklerimi yapmazsan seni öldürürüm” demiş. Korkan kadın ailesinden bu yolla 30 milyar almış ve ona vermiş.

Ailesi kızlarının durumunu merak ederek onun okuduğu ilde gelmek üzere yola çıkmışlar. Bunu duyan kadın kaçarak bir arkadaşının başka bir ilde yaşayan ailesinin yanına saklanmış. Ailesi kadının yaşadıklarını öğrenerek onu aramaya başlamışlar. Bu sürede hem ailesinden hem de erkek arkadaşından ölüm tehditleri almış. Evlerinde kaldığı ve aynı zamanda KAMER’i tanıyan aile, kadını KAMER Acil Yardım Hattı’na yönlendirdi.

Başvuru yapan kadın, can güvenliğinin sağlanması için destek istedi. Kadının, bulunduğu ilde can güvenliği tehlikesi yaşayabileceği ihtimali göz önünde bulundurularak başka bir ilde bulunan KAMER’e gitmesi sağlandı. Bu ilde bulunan SHÇEK’le iletişime geçildi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Başka bir ilde bulunan KAMER’e gidebilmesi için refakat edildi.
- SHÇEK’le iletişim başlatılarak kadının sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Uçak bileti alındı.

- Polis eşliğinde yol güvenliği alınarak uçağa binmesi dağlandı.
- Yol harcırahı için nakdî destek verildi.

#### **Sonuç:**

- Sığınma evinde kalıyor.
- İş bularak çalışmaya başladı.
- Bulunduğu ildeki valiliğin desteğiyle dershaneye başladı.
- Eğitimine devam edeceğini söylüyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

#### **25. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 02.07.2006  
**Yaşı:** 30  
**Eğitim durumu:** Okuryazar Değil  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Üç

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Polis karakolu aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Üç çocuğu olan kadının kocası intihar ederek ölmüş. Çocuklarına bakabilmek için bir akrabasından yardım alıyormuş. Bir süre sonra kadın, çocuklarına bakan akrabasıyla kaçarak birlikte yaşamaya başlamış. Ailesi, kadını ve birlikte yaşadığı erkeği öldürmeye karar vermiş. Ailesinin bir ferdi, beraber yaşadığı erkeği öldürmüş, kendisi bir yolunu bulup kaçmış. Bir tanıdığıının evine sığınmak istemiş. Tanıdıkları, kadının ailesinin kendilerine de zarar verebileceği endişesiyle onu evlerine almaktan korkup karakola gitmesini söylemişler. Kadının karakola gitmesi üzerine, karakoldaki polisler tarafından KAMER'e yönlendirilmiş.

Kadın, can güvenliğinin olmadığını söyleyerek sığınma talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.

- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- KAMER ve Karakol işbirliğiyle kadının can güvenliği sağlandı.
- Kadına refakat edilerek SHÇEK'e başvuru yapabilmesi sağlandı.
- Kadın sığınma evine yerleştirildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Sığınma evinde kaldığı sırada iş buldu.
- Çocuklarının velayetini almak için dava açtı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **26. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 2.07.2006  
**Yaşı:** 27  
**Eğitim durumu:** Ortaokul Mezunu  
**Medeni durumu:** Dinî nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Bir

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, Karakol aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden yargılandı"?**

Kadın, ailesinin isteği üzerine evlenmiş. Kocasının, aslında evli ve çocukları olduğunu bilen ailesi bu durumu kadından saklamış. Bir süre sonra kadın kocasıyla ilgili gerçekleri öğrenmiş. Bu durumu kendisinden saklayarak onu evlendiren ailesini, kendisine ihanet ettiklerini düşünerek affetmemiş.

Evliği süresince kocası ve kuması ona küfrederek ve dayak atarak şiddet uygulamış. Bir çocuğu olmuş. Yaşadığı şiddetin daha da artması üzerine, çocuğunu da alarak bir karakola sığınmış.

Karakol vasıtasıyla KAMER'e gelen kadın, ailesinin ve kocasının yanına dönse öldürülebileceğini söyleyerek sığınma talebinde bulundu. Başvuru sırasında yaşadığı şiddetten dolayı vücudunun birçok yerinde ağır darp izleri ve yaralar vardı.

### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Sağlık raporu alındı.
- Suç duyurusunda bulunuldu.
- SHÇEK aracılığıyla sığınma evine yerleştirildi.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.

### **Sonuç:**

- Kadın bir süre sığınma evinde kaldı.
- Sığınma evindeyken kocasıyla görüşüp evine geri dönmüş.

\* \* \*

### **27. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 7.07.2006  
**Yaşı:** 25  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar Değil  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Dört

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadını tanıyan bir komşusu tarafından KAMER'e başvuru yapıldı.

### **Neden "yargılandı"?**

Evli ve dört çocuğu olan kadın para karşılığında bir köy korucusuna satılmış. Evli olan korucu kadını karısının üzerine kuma olarak almış. Kumasıyla anlaşamayan kadın korucu olan ikinci eşi tarafından, onu satan ilk kocasına geri verilmiş. İlk kocası onu alıp evine götürmüştü. Birkaç gün çocuklarıyla hasret gideren kadın öldürüleceğini anlayınca bir tanıdığından "beni öldürecekler yardım edin" diyerek destek istemiş. Bir süre sonra kaynının oğlu tarafından "sen kirletilmişsin, ölümü hak ettin" denerek bıçaklanmış. Kadının yardım istediği kişi, vicdanen rahatsız olarak baroya ve KAMER'e başvuru yaptı.

### **KAMER ne yaptı?**

- Destek olmak için hastaneye gidildiğinde, kadının öldüğü ve kocası

- tarafından götürüldüğü öğrenildi.
- Olayın gizli kalmaması için girişimlerde bulunuldu.

\* \* \*

### **28. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 18.07.2006  
**Yaşı:** 36  
**Eğitim durumu:** Lise  
**Medeni durumu:** Evli  
**Çocuk sayısı:** Üç

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, kardeşinin desteğiyle KAMER'e başvuru yaptı

### **Neden "yargılandı"?**

Kadın evliliği süresince kocasından yoğun şiddet yaşamış. Kocasını ve kayını "sen eve erkek alıyorsun. Biz evde olmadığımız saatlerde eve birileri gelip gidiyor" diyerek kadını suçluyorlarmış. Kocası, kadının üzerine tapulu olan malları almaya çalışıyormuş. Kocası boşanmak ve çocuklarının velayetini almak için kadına baskı yapıyormuş.

Bu arada kadın, kocasının ve kaynının kendisini öldürmek için planlar yaptıklarını fark etmiş. Erkek kardeşi ve kız kardeşini evine çağıran kadın, kocası ve kaynını onların önünde yüzleştirerek, kendisiyle ilgili yalanları itiraf etmelerini sağlamış. Çocuklarını da alarak kardeşinin evine gitmiş. Kadın KAMER'e gelerek başvuru yaptı.

### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- 4320 sayılı kanundan yararlanmak isteyen kadın, kocası hakkında suç duyurusunda bulundu
- Mal varlığıyla ilgili avukattan danışmanlık desteği aldı.

### **Sonuç:**

- Bir süre kocasından ayrı yaşayan kadın, kocasının yaptıklarından pişman

olduğunu söylemesi üzerine kocasına döndü.  
→ Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### 29. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 20.07.2006  
**Yaşı:** 28  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar Değil  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Üç

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın, karakol aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Üç kızı olan kadın, kocası ve kocasının ailesi tarafından yoğun şiddet yaşamış. "Erkek çocuk doğuramadın, bizim ocağımızı söndürdün" denerek kadın sürekli aşağılanmış. Üzerine kuma getirmekle tehdit edilen, yaşadığı şiddete daha fazla dayanamayan kadın, çocuklarını da alarak başka bir ilde olan ablasına gitmiş. Orada birkaç gün kaldıktan sonra evine dönmüş. Kocası ve kocasının ailesi "Sen bizden habersiz eniştenle yatmaya mı gittin? Bir daha bu eve gelme" diyerek kadını sokağa atmışlar.

Ailesi, sokakta kalan kadına berdel olarak evlendiği için destek vermemiş. Çünkü bu durumda erkek kardeşinin evliliği tehlikeye girecekti. Çaresiz kadın karakola sığınmış. Kadın karakol vasıtasıyla KAMER'e başvurdu.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişim kurularak sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Yol masrafı için nakdî destek verildi.

#### Sonuç:

- Bir süre sığınma evinde kalan kadın, daha sonra evine dönmek istedi.
- Bunun üzerine sığınma evi yetkilileri kadının kocasıyla görüşmeler yaptı.

Ailenin, kadına zarar vermeyeceği anlaşılınca, sığınma evi yetkilileri kadının evine dönmesini sağladı.  
→ Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

### 30. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 23.07.2006  
**Yaşı:** 18  
**Eğitim durumu:** Ortaokul Mezunu  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Bir

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın, KAMER gönüllüleri aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Kadın sevdiği erkekle nişanlıyken, köyün çobanının tecavüzüne uğramış. Ailesi onu tecavüzcüsüyle zorla evlendirmiş. Bir çocuğu olan kadın kocasından sürekli şiddet yaşamış. Bir iş bulup çalışmaya başlamış. Kocası kıskançlık bahanesiyle sık sık işyerine gelerek ona hakaret edip dövüyormuş. Yine bir gün kocası, kadının işyerine gelerek "eve gelirsen seni öldürürüm" diye tehdit etmiş ve çocuğunu elinden almış.

İşyerinin sahipleri bunun üzerine önce savcılığa, daha sonra da KAMER gönüllülerine ulaşmış. Gönüllülerin vasıtasıyla KAMER'e telefonla başvurdu.

#### KAMER ne yaptı?

- Kadının bulunduğu ilde can güvenliğinin ve sığınma talebinin karşılanması için çalışmalar başlatıldı.
- Bu süreçte kadın güvenli bir yerde misafir edildi.
- Tüm çabalara rağmen sorumlu kurumlardan gerekli destek alınamadı.
- Bunun üzerine KAMER'in Acil Yardım Hattı'nın bulunduğu ile getirilerek destek alması sağlandı.
- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Boşanma davası açıldı.



- SHÇEK'le iletişim kurularak kadının sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Suç duyurusunda bulundu.
- İhtiyaçları karşılandı.

#### **Sonuç:**

- Ona destek olmak isteyen bir ailenin yanında kalmayı tercih etti.
- Bu sırada kocasından ayrılmak için dava açtı.
- Bu arada kadının tecavüzcüsü ve kocası, kadının 14 yaşında olan kız kardeşine tecavüz etti. Bunun üzerine ailesinden destek almaya başladı.
- Çocuğunun velayetini almak üzere dava açtı ve ailesinin yanına geri döndü.
- Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

### **31. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 23.07.2006  
**Yaşı:** 21  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Evli  
**Çocuk sayısı:** Bir

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, karakol vasıtasıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın evlenmeden önce kocasıyla uzun süreli bir arkadaşlık dönemi yaşamış. Bu sürede kadın ve kocası ayrı ayrı illerde yaşıyor. Kadın bir arkadaşının doğum günü partisine gitmiş. Partide ilaçla uyutulan kadına tecavüz edilmiş. Uyandığında hiçbir şey hatırlamıyormuş ve bir süre sonra hamile olduğunu fark etmiş.

Sevgiliyle evlenmiş ve kocası bu hamleliği kabullenerek ona destek olmuş. Evliliklerinin 3. ayında kadın hastaneye kaldırılmış ve doğum yapmış. Kocasının ailesi, bu durum üzerine bebeğin başka bir erkekten fark ederek kadını öldürmek için harekete geçmişler. Kadını öldürmek üzere silahlanan hastaneyi sarmaları üzerine hastane yetkilileri, kadının can güvenliğinin sağlanması için karakola başvurmuş.

Karakol tarafından KAMER telefonla aranarak kadın için destek istendi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Kadının bulunduğu hastaneye gidilerek başvurusu alındı.
- Polisle görüşülerek, kocasının akrabalarının kadına ulaşabilecekleri ihtimaller tespit edildi ve önlemler alındı.
- Ziyaretçi saati iptal edilerek dışardan kimsenin hastaneye girmemesi sağlandı.
- Polis hastanenin tüm çevresini ve yolları kontrol altına aldı.
- SHÇEK'le iletişim kurularak kadının sığınma evi işlemleri başlatıldı.
- Kadın ve bebeği polis koridoru içinde bir araca bindirilerek SHÇEK'e götürüldü.

#### **Sonuç:**

- Kadın bebeğiyle birlikte sığınma evinde kalıyor.
- Kocası, karısının öldürmediği için ailesi tarafından aşağılandı ve dışlandı. Yaşadığı psikolojik baskı sebebiyle silahla intihar etti.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **32. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 31.07.2006  
**Yaşı:** 13  
**Eğitim durumu:**  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kız çocuğunu tanıyan biri tarafından KAMER'e mail gönderilerek başvuru yapıldı.

#### **Neden "yargılandı"?**

KAMER Acil Yardım hattına gönderilen elektronik posta başvurusunda, 50-55 yaşlarında bir adamın 10-13 yaşlarında bir kız çocuğuna tecavüz ettiği ve bunun üzerine çocuğun bir eve kapatıldığı ve can güvenliği olmadığı bildirildi. Kız çocuğunun öldürülme tehlikesi olduğunu bildiren başvurucu, duruma

müdahale edilmesi için destek istedi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Çocukla iletişime geçmeye çalıştı.
- Kız çocuğunun yaşadığı ildeki emniyet müdürlüğüne ulaşarak kız çocuğu hakkında bilgi verildi. Olaydan haberdar olduğunu söyleyen emniyet müdürü ailenin yakın takibe alındığını bildirdi.

#### **Sonuç:**

İlçe Emniyet Müdürlüğü, kız çocuğunun can güvenliği için aileyi takip etmeyi sürdürüyor.

\* \* \*

### **33. Başvuru**

**Başvuru tarihi:** 31.07.2006

**Yaşı**

**Eğitim durumu:**

**Medeni durumu:**

**Çocuk sayısı:** Hamile

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Bir üniversitenin öğretim elemanı tarafından KAMER'e başvuru yapıldı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Bir akademisyen, KAMER'e telefonla ulaşarak, bir öğrencisinin evinde, can güvenliği olmayan hamile bir kadının sığındığını bildirdi. Kadının başka bir ilde yaşayan yakınından destek alabileceğini söylediğini, güvenlik içinde o ile gitmesi konusunda destek istediğini açıkladı.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Kadının bulunduğu ildeki kadın merkezine ulaşarak, kadın hakkında bilgi verilerek destek istendi.
- Bulunduğu ildeki kadın merkezine başvuru yapması sağlandı.
- Can güvenliğiyle ilgili gerekli tedbirler alındı.
- Gideceği ilde, yaşayabileceği bir tehlike durumunda ulaşabileceği bir kadın

merkezinin telefonları verildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın tanıdığıının yanına gitti.
- İletişim kesildi.

\* \* \*

### **34. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 31.07.2006

**Yaşı:** 28

**Eğitim durumu:**

**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı- Kuma

**Çocuk sayısı:** iki

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın Karakol vasıtasıyla başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın isteği dışında kuma olarak evlendirilmiş. Evlendikten bir süre sonra kayını tarafından taciz edilmeye başlamış. Yalnız olduğu bir gün kaynının tecavüzüne uğramış. Kayını "istediğim zaman benimle olacaksın. Yaptıklarımı kimseye söylersen seni öldürürüm" demiş. Uzun süre kayını silah zoruyla kadına cinsel şiddet uygulamaya devam etmiş. Kadın korktuğu için yaşadıklarını bir süre saklamış. Ama daha sonra yaşadığı şiddete dayanamamış kocasına anlatmış. Kocasına inanmamış. Kardeşine iftira ettiğini söyleyerek kadını dövmeye başlamış. Komşuları kadını kocasının elinden kurtarmışlar. Can güvenliği olmayan kadın çocuklarını da alarak evden kaçmış ve karakola sığınmış. Karakol tarafından KAMER'e yönlendirildi.

KAMER'e başvuru yapan kadın kendisi ve çocukları için sığınma talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadın ve çocuklarının ihtiyaçları için nakdî destek verildi.

→ SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı

#### **Sonuç:**

- Kocası ve kocasının ailesinden korktuğu için yasal sürecin başlatılmasını istemedi. Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **35. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 9.08.2006  
**Yaşı:** 24  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, karakol aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın, teyzesinin oğluyla berdel usulü evlenmiş. Çocuğu olmamış ve sürekli şiddet yaşamış. Yaşadığı şiddetten kurtulmak için destek almak umuduyla birkaç defa küsmüş ve ailesinin yanına gitmiş. Babası "Hem çocuğun olmuyor, hem de küsüp geliyorsun. Ölsen de bu evliliği sürdüreceksin" diyerek onu dövüyor ve kocasına geri yolluyormuş.

Kadının kocası bir iş bularak başka bir ilde çalışmaya başlamış. Birkaç ayda bir evine gelen kocası "Sen de kadın mısın, bir çocuk bile doğuramıyorsun" diyerek şiddet uygulamaya devam etmiş. Kadın "Beraber hastaneye gidip muayene olalım. Çocuğumuzun olmamasının sebebi senden de kaynaklanıyor olabilir" demiş. Bu sözler üzerine kocası "Bugün bunu söyleyen, yarın başka adamlardan çocuk peydahlamaya kalkar" diyerek onu döverek hastanelik etmiş. Kadın gizlice baroya giderek boşanmak için dava açmak istemiş. Kadının baroya gittiğini duyan babası durumu kocasına söylemiş. Kocası boşanmak isteyen kadını öldüresiye dövmüş, eve kapatmış.

Can güvenliğinin olmadığını hisseden kadın, gece gizlice evden kaçarak karakola sığınmış. Karakol gece yarısı KAMER'e ulaşarak kadının başvuru yap-

masını sağladı.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Karakolla işbirliği yapılarak can güvenliği sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Sığınma evi başvurusu sırasından refakat edildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın bir süre sığınma evinde kaldı.
- KAMER'in desteğiyle bulunduğu ilde bir iş buldu.
- Ev tutarak yeni bir hayata başladı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.
- Kadının ailesi ve kocası, "O dışarıda kaldı. Ölümü hak etti" diyerek onu her yerde aramaya devam ediyorlar.

\* \* \*

### **36. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 10.08.2006  
**Yaşı:** 24  
**Eğitim durumu:** İlkokul Mezunu  
**Medeni durumu:** Dul  
**Çocuk sayısı:** İki

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın, yaşadığı şiddet nedeniyle boşanarak çocukları ile birlikte ailesinin yanına yerleşmiş. Bir süre sonra yurtdışında yaşayan biriyle tanışarak görüşmeye başlamış. Bunu duyan ailesi "Sen başka erkeklerle gezerek, namusumuzu lekelemek için mi kocandan boşandın" diyerek hakkında ölüm kararı vermişler. Öldürüleceğini anlayan kadın çocuklarıyla birlikte KAMER Acil Yardım Hattı'na gelerek başvuru yaptı. Başvuru sırasında, can güvenliğinin sağlanması ve çocuklarıyla birlikte, sevdiği erkeğin yaşadığı ülkeye gidebilmek

için destek istedi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadının can güvenliği sağlandı.
- Yurtdışına gitmesi için yapılacak işlemler konusunda bilgi verildi.
- Vize işlemlerinin hızlanması için ilgili kişilerden destek alındı.
- Resmî prosedürler gerçekleşene kadar kadın güvenli bir yerde misafir edildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın ve çocukları başka bir ülkeye yerleştiler. Orada sevdiği erkekle yeni bir hayata başladı.
- Kadınla iletişim devam ediyor

\* \* \*

### **37. Başvuru :**

**Başvuru tarihi:** 17.08.2006  
**Yaşı:** 18  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Bir

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, avukat aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın küçük yaşta ailesinin baskısından kurtulmak için kuma olarak evlenmiş. Evliliği süresince kocasının ailesiyle birlikte yaşamak zorunda kalmış. Alkolik olan kocasından ve kocasının ailesinden sürekli şiddet yaşamış. Yaşadığı şiddete dayanamayan kadın, çocuğunu da yanına alarak bir tanıdığına evine gitmiş. Bu evde bir süre kalan kadına çok öfkelenen kocası "dışarıda kalan kadın ölümü hak etmiştir" diyerek onu öldürmeye karar vermiş.

Kocasının onu öldürmek için her yerde aradığını duyan kadın gizlice adliy-

eye giderek savcılığa başvurmuş. Kadın bir avukat tarafından KAMER'e yönlendirilmiş. Kadının sığınma talebinde bulunması üzerine, SHÇEK'le iletişim kuruldu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK yetkilileri, tüm çabalara rağmen kadının sığınma evi başvurusunu reddettiler ve kadını evine dönmesi için dışarı çıkardılar.
- Kadının kocasıyla iletişime geçen SHÇEK yetkilileri, kocadan sözler alarak, tutanak karşılığında, can güvenliği olmadığı halde kadını tekrar evine gönderdi. Kadın öldürülme korkusuyla kaçarak yeniden KAMER'e başvurdu.
- Valilik, savcılık ve SHÇEK'le iletişime geçilerek "kadının sığınma evine alınmaması durumunda öldürüleceğini ve bu durumdan resmî makamların sorumlu olacağı" bildirildi.
- Kadının sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **38. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 31.08.2006  
**Yaşı:** 21  
**Eğitim durumu:** Lise Mezunu  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Bir  
**Nereden geldi:** Batman

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın, ailesinin baskısıyla istemediği biriyle evlenmek zorunda kalmış.

Evliliği süresince sürekli şiddet yaşamış. Yaşadığı şiddete dayanamayarak boşanmaya karar vermiş. Boşanmasına karşı çıkan ailesi ve kocası onu ölümle tehdit etmiş.

Eviden kaçarak KAMER'e başvuru yapan kadın, eve dönmesi durumunda öldürüleceğini söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.

#### **Sonuç:**

- Sığınma evine yerleştirildikten sonra kadınla iletişim kesildi.

\* \* \*

### **39. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 2.09.2006  
**Yaşı:** 22  
**Eğitim durumu:** Ortaokul  
**Medeni durumu:** Evli  
**Çocuk sayısı:** Bir

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Baro tarafından KAMER'e yönlendirildi.

#### **Neden “yargılandı”?**

Tecavüzcüsüyle evlendirilen kadın, evliliği boyunca kocasından ve kocasının ailesinden şiddet görmüş. Ayrıca kayını tarafından tacize uğrayan kadın ailesinin yanına sığınıyormuş. Babası, onun evlendiği adama olan öfkesini ona yansıtıyor, döverek kocasının yanına geri gönderiyormuş. Ailesi tarafından dışlanan kadın çaresiz kalıp tecavüzcüsü olan kocasının yanına dönüyormuş. Yine kocasına dönmek zorunda kaldığı bir gün kadın, kocası ve kayını tarafından çok ağır bir şekilde dövülmüş. Yaşadıklarına daha fazla dayanamayan kadın, gizlice kaçarak baroya giderek suç duyurusunda bulunmuş ve boşanma davası açmış.

Baro tarafından KAMER'e yönlendirilen kadın, sığınma talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Suç duyurusu ve boşanma davası takibi devam ediyor.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Başvurunun takibi devam ediyor.
- Kadının ailesi ve kocası onu aramaya devam ediyor.
- Kadının ailesi KAMER'e gelerek kadını sordular.

\* \* \*

### **40. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 10.09.2006  
**Yaşı:** 35  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Evli  
**Çocuk sayısı:** Üç

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Karakol vasıtasıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Kadın kocasıyla kaçarak evlenmiş. Kocasından yoğun şiddet yaşayan kadına “kaçarak evlendiği için” ailesi destek olmuyormuş. Kadın, çocukları için yaşadıklarına katlanmaya çalışmış. Bu arada kocasının başka bir kadınla da ilişkisi varmış. Gün geçtikçe yaşadığı şiddetin artması üzerine kadın, küçük çocuğunu alarak başka bir ile kaçmış. Gidecek yeri olmadığı için birkaç gün parkta yaşamış. Kocası cep telefonuna mesajlar çekerek “Namusumuzu kirlettin, seni bulduğum yerde öldüreğim” diyerek onu tehdit ediyormuş. Karakola sığınan kadın polisler tarafından KAMER'e getirildi. Can güvenliğinin olmadığını ve evine dönemeyeceğini söyleyen kadın sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Suç duyurusunda bulunuldu.
- Kadının ihtiyaçları karşılandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **41. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 19.09.2006  
**Yaşı:** 22  
**Eğitim durumu:** Ortaokul  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın savcılıkta çalışan bir akrabası tarafından KAMER'e yönlendirildi.

#### **Neden “yargılandı”?**

Kadın bir gün evde yalnızken amcası tarafından tecavüze uğramış. Tecavüz sonucunda hamile kalmış. Hamileliği ilerleyip karnı büyüyünce ailesi bu durumdan şüphelenmiş. Kimden hamile kaldığının sorduklarında önce cevap vermekten korkmuş, ama ailesinin şiddet uygulaması üzerine amcasının ona tecavüz ettiğini söylemiş. Amcası yaptıklarını inkâr etmiş. Kadın KAMER'e başvurdu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadının talebi üzerine ailesiyle görüşmeler yapıldı. Aile kadınla ilgili ölüm

kararından vazgeçti.

- Amcasına dava açıldı. Dava sürerken DNA testi yapıldı ve bebeğin amcaya ait olduğu kanıtlandı. 10 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılan amcası, hapisten çıkınca kadını öldüreceğini söyleyerek tehdit etti.
- Yaşadıklarından dolayı psikolojik sorunlar yaşayan kadının, psikiyatrik tedavi görmesi sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Kadına yaşayabileceği herhangi bir tehlike anında KAMER'e ulaşması için telefon numaraları verildi.
- Doğum yaptı ve bebeği SHÇEK'e bağlı bir yuvaya verildi.
- Kadın ailesiyle birlikte yaşıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **42. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 19.09.2006  
**Yaşı:** 21  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:** Bir

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Kadın dayısı tarafından tecavüze uğramış. Dayısı “eğer yaptıklarımı kimseye söylersen seni öldürürüm” diye onu tehdit ediyormuş. Olaydan bir süre sonra kadın biriyle tanışmış ve onunla birlikte olmuş. Bu kişiden hamile kalmış. Karnı büyüyünce ailesi şüphelenmiş ve teyzesi tarafından doktora götürülmüş. Hamile olduğunu öğrenince teyzesi ve annesine dayısının ona tecavüz ettiğini söylemiş. Bunun üzerine dayısını gizlice çağırıp sorgulamışlar. Dayısı “başkalarından peydahladığı çocuğu beni suçlayarak temizlemesin” diyerek tecavüzü inkâr etmiş. Kadının ailesi onu öldürmeye karar vermiş. Öldürüleceğini anlayan kadın KAMER'e gelerek sığınma evi talebinde bulundu.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- İhtiyaçları karşılandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.
- Yol masrafı için nakdî destek verildi.

#### Sonuç:

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Doğum yaptı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### 43. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 20.09.2006  
**Yaşı:** 20  
**Eğitim durumu:** Okuryazar değil  
**Medeni durumu:** Dinî nikâh - Berdel  
**Çocuk sayısı:** İki

#### KAMER'e nasıl geldi?

KAMER'i tanıyan bir erkek tarafından Acil Yardım Hattı'na yönlendirildi.

#### Neden “yargılandı”?

Berdel usulü evlenen kadının kocası sık sık evi terk ediyor ve çocuklarıyla ilgilenmiyormuş. Kadın aynı zamanda kocasından ve kaynanasından dayak yiyormuş. Şiddetten kurtulmak için çocuklarını da alarak başka bir ilde olan abisinin yanına gitmeyi düşünüyormuş. Fakat yengesi, kocasının kız kardeşiymiş ve yengesinin kocasına orada olduğunu söyleyebileceğinden endişelenip vazgeçiyormuş. Yaşadıklarına daha fazla dayanamayan kadın çocuklarını da alarak evden kaçmış. Gidecek bir yeri olmadığı için sokakta kalmış. Onun çaresizce sokaklarda gezdiğini fark eden bir erkek kadını KAMER'e yönlendirmiş.

Kadın başvurusunda can güvenliğinin olmadığını söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Kadının ve çocuklarının ihtiyaçları karşılandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

#### Sonuç:

- Sığınma evine yerleştikten sonra kadınla iletişim kesildi.

\* \* \*

#### 44. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 21.09.2006  
**Yaşı:** 13 ve 20 yaşlarında  
**Eğitim durumu:**  
**Medeni durumu:**  
**Çocuk sayısı:**

#### KAMER'e nasıl geldi?

Bir gazeteci tarafından KAMER'e telefonla başvuru yapıldı.

#### Neden “yargılandı”?

Gazetecinin verdiği bilgi üzerine kadınların bir yakınına ulaşarak olayla ilgili bilgi alındı. Alınan bilgi şöyleydi:

“Evlendirilen kadının bakire çıkmaması üzerine ailesine geri gönderilir. Kadın kendisine tecavüz edildiğini ve tecavüz eden adamın kim olduğunu kayınpederine söylemiş. Kayınpederi öç almak için, gelinine tecavüz eden adamın küçük yaştaki kız kardeşini dağa kaçırarak tecavüz etmiş ve bir hafta sonra köye bırakmış.

Bu olaylar karşısında kan dökülmemesi için kadınları tecavüzcüleriyle evlendirmeye karar vermişler. Öç almak üzere dağa kaçırılarak tecavüz edilen kızın babası bu anlaşmaya karşı çıkmış ve dava açmış.”

Gazeteciler olayla ilgili haber yapmak istiyorlardı.

#### KAMER ne yaptı?

- Gazetecilerin vakayı haber yapmak istemeleri üzerine, KAMER bu durumun kadınların can güvenliğini tehlikeye atacağını söyleyerek gazetecileri uyardı.

→ Kadınların can güvenliğinin tehlikede olabileceği konusunda Jandarma İl Komutanlığı'na dilekçe verilerek destek istendi.

#### **Sonuç:**

- Gazeteciler vakayı haber olarak yayınladılar.
- Kadınların can güvenliğiyle ilgili bir sorun yaşayabileceği ihtimaliyle jandarma tarafından aileler takip ediliyor.
- İki ailede karşılıklı olarak dava açtılar. Dava devam ediyor.
- Kadınlarla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **45. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 1.10.2006  
**Yaşı:** 41  
**Eğitim durumu:** Okuryazar değil  
**Medeni durumu:** Evli  
**Çocuk sayısı:** İki

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, karakol vasıtasıyla KAMER'e başvuru yaptı

#### **Neden "yargılandı"?**

Kocasıyla kaçarak evlenen kadın, ailesi tarafından evlatlıktan reddedilmiş. Zamanla başka bir kadınla ilişki kuran kocasından yoğun şiddet yaşamaya başlamış. Kocasını "Ben size bakamıyorum. İstersen gecede bir maaş kazanabilirsin" diyerek kadını para karşılığında başkaları ile birlikte olmaya zorlamış. Onu bir gece zorla sokağa atarak "Para kazanıp gelmezsen seni öldürürüm" demiş. Bunun üzerine iki çocuğunu alarak geceyi bir tanığında geçirmiş. Ertesi gün iş bulma umuduyla çocuklarını da alarak başka bir ile gitmiş. Çocuklarından dolayı kimse onu işe almak istememiş. Çaresiz kadın karakola sığınmak zorunda kalmış. Gittiği karakolda KAMER'i tanıyan bir polis Acil Yardım Hattı'nı telefonla arayarak, buldukları ilde kadına destek olabilecek bir kadın merkezinin bulunmadığını, kadının ve çocuklarının destek alması için KAMER'in bulunduğu ile gönderileceğini bildirdi.

Polislerin desteğiyle KAMER'e ulaşan kadın başvurusunda sığınma evi

talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Karakola gidilerek başvurusu alındı.
- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın çocuklarıyla birlikte sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **46. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 4.10.2006  
**Yaşı:** 35  
**Eğitim durumu:** Okuryazar değil  
**Medeni durumu:** Evli  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın bir otel çalışanı tarafından KAMER'e yönlendirildi.

#### **Neden "yargılandı"?**

Ailesi tarafından istemediği biriyle zorla evlendirilen kadın bir süre sonra boşanmış. Bunun üzerine ailesi onu kendisinden 30 yaş büyük biriyle yine zorlayarak evlendirmiş. Evlendiği ikinci eşini babası gibi gören kadın bu evliliğe daha fazla dayanamayarak başka bir şehre kaçmış. Gittiği ilde destek ararken bir kurumun kadın çalışması yapan birimine yönlendirilmiş. Gerekli destekleri alamayan kadın, bir otele bırakılmış.

Otel çalışanları KAMER'den kadın için destek istedi. Başvurusu alınan kadın, eve dönerse ailesi veya kocası tarafından öldürüleceğini söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.



#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- Sığınma evi başvurusu sırasında refakat edildi.
- Yol masrafı için nakdî destek verildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **47. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 6.10.2006

**Yaşı:**

**Eğitim durumu:**

**Medeni durumu:**

**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Yurtdışından bir sosyal hizmet uzmanı KAMER'e telefonla başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Sosyal Hizmetler Uzmanından alınan bilgi şöyledir:

Kadın babası tarafından zorla evlendirilmek isteniyormuş. Bunun üzerine kadın kaçarak bir Avrupa ülkesine gitmiş. Bu ülkede oturma izni olmadığı için sınır dışı edilmek istenmiş. Kadın, yetkililere eğer Türkiye'ye dönerse babası ya da babasının onu evlendirmek istediği kişi tarafından öldürüleceğini söylemiş.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Başvurusunun alınması için, kadının kendisiyle görüşülme istendi. Kadın görüşmek istemediğini bildirdi.
- Avukatıyla yapılan görüşmede; kadının sınır dışı edilmesi durumunda KAMER'e ulaşabileceği bildirildi. Ayrıca, Ankara ve İstanbul'da destek alabileceği diğer kadın merkezlerinin telefonları iletildi.

#### **Sonuç:**

- Kadınla iletişim kurulamadı.

\* \* \*

#### **48. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 9.10.2006

**Yaşı:** 29

**Eğitim durumu:** İlkokul

**Medeni durumu:** Boşanmış

**Çocuk sayısı:** Dört

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, KAMER'e telefonla başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Başka bir kadınla birlikte yaşayan kocasından sürekli şiddet yaşıyormuş. Aynı zamanda çevresinde tanınmış bir aileye mensup olan kocası, kadını ölümle tehdit ederek boşanmaya zorlamış. Korktuğu için gerekli belgelere imza atan kadına nafaka bağlanmış. Boşanma davası sonuçlandığı halde “Sen bu evde nikâhsız oturacaksın, bir hizmetçi gibi bu evde yaşayacaksın. Kimse boşandığınızı bilmeyecek. Ben bu ilçede tanınmış bir kişiyim, eğer şerefimle oynarsan seni ve çocukları öldürürüm” diyerek kadını tehdit etmiş.

Bunun üzerine gizlice KAMER'i arayan kadın, evinden çıkmadığını söyleyerek başka bir ilde yaşayan ailesinin yanına gitmek için destek istedi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadınla telefonla görüşmeler sürdürülerek yapabilecekleri konusunda destek verildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın durumunu gizlice ailesine bildirdi.
- Çocuklarını alarak polise başvuran kadın kocası hakkında suç duyurusunda bulundu.

- Kadının can güvenliğiyle ilgili tedbirler alınarak ailesinin yanına gitmesi sağlandı.
- Kadın çocuklarıyla birlikte ailesinin yanında yaşıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### 49. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 12.10.2006  
**Yaşı:** 33  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar Değil  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** İki

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Kadın evliliği süresince kocasından şiddet yaşamış. Uyuşturucu kullanan ve hırsızlık yapan kocası, oğlunu da hırsızlık yapması için zorluyormuş. Hırsızlık yapmak istemediği için oğlunu dövüyormuş. Kadın ve oğlu kayını tarafından cinsel tacize uğruyormuş. Durumu anlatmasına rağmen kocası "Benim kardeşim böyle bir şey yapmaz" diyerek onu ve oğlunu dövüyormuş. Kaynının onlara geldiği bir gün, oğlunu tekrar taciz etmesi üzerine oğlu ağlayarak amcasının yaptıklarını anlatmış. Bunun üzerine babasından ve amcasından dayak yiyen oğlu bir yolunu bularak evden kaçmış. Gizlice diğer çocuğunu yanına alan kadın oğlunu bulmak ve destek almak için KAMER'e başvurdu. Bu süre içinde kocası tarafından aranarak ölümle tehdit ediliyordu. Başka bir ilde bulunan kardeşinin yanına gitmek istiyordu.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadın bir süre güvenli bir yerde misafir edildi.
- Bu sürede kaçan oğlu bulundu ve yasal süreç başlatıldı.
- Kocasını ve kayını hakkında suç duyurusunda bulunuldu.

- Boşanma davası açıldı.
- Can güvenliğinin tehlikede olması nedeniyle kadına refakat edildi.
- Nakdî destek verilerek kardeşinin yanına gidebilmeleri sağlandı.

#### Sonuç:

- Kadın şu an kardeşinin yanında yaşıyor.
- Kendisi ve oğlu iş bularak çalışmaya başladılar. Kızı okula başladı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### 50. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 12.10.2006  
**Yaşı:** 38  
**Eğitim durumu:** Okuryazar Değil  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Altı

#### KAMER'e nasıl geldi?

İsmi vermek istemeyen bir erkek KAMER'i arayarak kadın için destek istedi.

#### Neden "yargılandı"?

KAMER'i arayan bir erkek, hamile bir kadının çıkan bir dedikodu sebebiyle kayınları tarafından dayak yediğini, karnındaki bebeğin öldürüldüğünü anlattı. Kadının hastanede olduğunu ve can güvenliğinin olmadığını söyleyerek kadın için destek istedi.

#### KAMER ne yaptı?

- Kadına destek olmak amacıyla kadının bulunduğu hastaneye gidildi.
- Kadının doktoruyla görüşülerek kadının sağlığı hakkında bilgi alındı.
- Kadın, kocasının bir akrabası tarafından refakati ve sıkı takibi altındaydı. Çeşitli yöntemler deneyerek refakatçiyi uzaklaştıran danışmanlar kadınla kısa bir süre görüşebilmeyi başardılar.
- Kadına Acil Yardım Hattı'nın telefonları verilerek istediği an destek alabileceği anlatıldı.

### Sonuç:

- Endişeli ve korkmuş görünen kadın kartı alarak sakladı. Şu an için iyi olduğunu ve ihtiyaç duyduğunda KAMER'e ulaşacağını söyledi.
- Henüz başvuruda bulunmadı.

\* \* \*

### 51. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 13.10.2006  
**Yaşı:** 26  
**Eğitim durumu:**  
**Medeni durumu:** Dinî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:**

#### KAMER'e nasıl geldi?

KAMER'i arayan bir erkek tarafından bilgi verildi.

#### Neden "yargılandı"?

KAMER'i arayan kişi, köyde yaşayan evli bir kadının boşanmak istediği için ölümle tehdit edildiğini bildirdi. Numarasını vererek kadının KAMER'den telefon beklediğini söyledi.

#### KAMER ne yaptı?

- Verilen telefon numarası aranarak kadına ulaşıldı. Kadın, amcasının oğluyla evli olduğunu ve sürekli olarak ağır şiddet yaşadığını söyledi. Yaşadığı şiddetten dolayı boşanmak istemesi üzerine, kocasının onu ölümle tehdit ettiğini anlattı.
- Kadına yasal hakları, süreci nasıl takip edebileceği ve can güvenliğinin sağlanması için alabileceği destekler anlatıldı.

### Sonuç:

- Biraz daha düşünmek istediğini söyleyen kadın, gerekirse daha sonra arayacağını söyledi.
- Kadın henüz başvuruda bulunmadı.

\* \* \*

### 52. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 18.10.2006  
**Yaşı:** 22  
**Eğitim durumu:** Okuryazar değil  
**Medeni durumu:** Dinî nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Bir

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

#### Neden "yargılandı"?

Kadın kocası tarafından zorla kaçırılmış. Kadına tecaviüz ederek adam onu üçüncü karısı olarak almış. Evliliği süresince şiddet yaşayan kadın birçok defa intihar etmeye kalkışmış. Kadının ablası bir genelevde çalışıyormuş. Kocası kadına "Ablan genelevde para kazanıyor, sen de git para kazan" diyerek baskı yapıyormuş. Geneleve satılmaktan korkan kadın KAMER'e gelerek başvuru yaptı.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.

### Sonuç:

- Bir süre sığınma evinde kalan kadın daha sonra abisiyle iletişime geçti. Abisinin desteğini alarak onunla yaşamaya başladı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### 53. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 18.10.2006  
**Yaşı:** 22  
**Eğitim durumu:** Okuryazar değil  
**Medeni durumu:** İmam nikâhlı-Kuma  
**Çocuk sayısı:**

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

### **Neden "yargılandı"?**

Kadın ailesinin istemediği evli biriyle kaçarak evlenmiş. Bir süre sonra kocasından şiddet yaşamaya başlamış. Onun evden gitmesini isteyen kuması sürekli kavga çıkarmış. Kadın kaçarak evlendiği için de ailesinden ölüm tehditleri alıyormuş. Bir gün uyurken, kumasının erkek kardeşi evine gelerek gizlice kadının yatağına girmiş. Uykuda olduğu için bunu fark etmemiş. Kocasını bu durumu görünce "Ben evde olmadığın zamanlarda sen gizlice erkeklerle oynayıyorsun" diyerek kadını öldürmesiye dövmüş. Komşularının desteğiyle kocasının elinden kurtulmuş.

KAMER'e başvuran kadın can güvenliğinin olmadığını söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.

### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.

### **Sonuç:**

- Kadın bir süre sığınma evinde kaldı.
- Bu sürede kocasıyla görüştü ve kocasına döndü.

\* \* \*

### **54.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 20.10.2006  
**Yaşı:** 21  
**Eğitim durumu:** Ortaokul  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, polisler aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

### **Neden "yargılandı"?**

Kadın sevdiği kişiyle evlenmek üzere kaçmış. Kaçtığı kişiyle aynı gün birlikte olmuş. Sevgilisi "annem seni gelin olarak istemiyor" diyerek kadını ailesine geri göndermiş. Kadının evine dönmesi üzerine babası ve amcası ona yoğun şiddet uygulamışlar. Eline silah vererek kadını intihara zorlamışlar. Kadın kendini öldürmeyince onu ahıra kapatmışlar. Kadının abisi birlikte kaçtığı erkeği öldürmüş ve cezaevine girmiş. Bu arada annesi kadına destek olamaya çalışıyormuş ve bu yüzden de şiddete maruz kalıyormuş.

Kadının babası sürekli onunla yalnız kalmaya çalışıyormuş. Yalnız kaldığında da kadına tecavüz etmiş. Kadın bir fırsatını bularak kaçmış ve köye yakın bir karakola sığınmış. Kadın jandarma tarafından KAMER'e yönlendirildi. Can güvenliği olmayan kadın sığınma evi talebinde bulundu.

### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Annesiyle gizlice görüşüyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **55.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 22.10.2006  
**Yaşı:** 33  
**Eğitim durumu:** Lise  
**Medeni durumu:** Boşanmış  
**Çocuk sayısı:** Bir

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

### **Neden "yargılandı"?**

Kadın kocasından sürekli şiddet görüyormuş. Bir başkasıyla evlenmek isteyen kocası, “Bu çocuklar benim değil, ben sana güvenmiyorum, başka erkeklerle ilişkin var” diyerek kadına bıçak çekerek ölümle tehdit ediyormuş. Bir gün yine aynı sebeplerle kadını döverek bıçak çekmiş ve onu öldürmeye kalkışmış. Bunun üzerine kadın, çocuklarını alarak evden kaçmış ve bir tanıdığının evine sığınmış. Onu arayan kocası çevresine, “Karım beni aldatıyor, dün geceden beri yok” diyerek onu suçlamaya başlamış. Kadın tanıdıklarının desteğiyle KAMER’e ulaşarak başvuru yaptı.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- 4320 sayılı kanundan yararlanması için yasal süreç başlatıldı.
- Boşanma davası açıldı.
- SHÇEK’le iletişim kurularak sığınma evine yerleştirildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın bir süre sığınma evinde kaldı.
- 4320 sayılı kanundan faydalanarak kocasını evden uzaklaştırdı ve evine döndü.
- Boşanma davası sonuçlandı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **56. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 29.10.2006  
**Yaşı:** 22  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER’e nasıl geldi?**

Kadın KAMER’i tanıyan kişiler tarafından KAMER’e yönlendirildi.

#### **Neden “yargılandı”?**

Kadın evlenerek gittiği ilde kocasının ailesiyle yaşamaya başlamış. Kocasını uzak bir ilde çalışıyor ve birkaç ayda bir evine geliyormuş. Kocasının yanına gitmek istediğinde, kocasının kardeşlerinden ve kaynanasından dayak yiyormuş. Bunu kocasına söylediğinde, kocası “Ne yapabilirim. Onlar benim ailem” diyormuş.

Kısa bir süre önce kocası eve gelmiş. Kadın kocasının olduğu odaya gitmek isteyince, görümceleri ve kaynanası buna izin vermemişler ve kavga etmeye başlamışlar. Kocasını odasından çıkararak “Artık bu duruma dayanamıyorum, bu evde bize rahat yok” diyerek bağırarak ve kadını sokağa atmış. Bunun üzerine kadın, karakola gitmiş ve polislerin verdiği destekle memleketine, akrabalarının yanına dönmüş. Akrabaları “Bu aile kavgasıdır. Biz karışamayız” diyerek kadını eve almamışlar. Sokakta kalan kadın, KAMER’li gönüllüler tarafından Acil Yardım Hattı’na yönlendirildi.

Başvuru yapan kadın, kocasından boşanmak istediğini söyledi ve sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Boşanma davası açıldı
- Nafaka davası açıldı.
- SHÇEK’le iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- İletişim devam ediyor.

#### **57. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 31.10.2006  
**Yaşı:** 34  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Üç

#### **KAMER’e nasıl geldi?**

Kadın bir akrabasının desteğiyle KAMER’e başvuru yaptı.

### Neden “yargılandı”?

Kocasından sürekli şiddet yaşayan kadın boşanmak için birkaç defa ailesinin yanına giderek destek istemiş. Boşanmaması için araya giren yakınları yüzünden tekrar kocasının yanına dönmek zorunda kalmış. Alkol ve esrar kullanan kocası kadını dövüyor, iftiralar ediyormuş. Adam yaralamaktan birkaç defa cezaevine giren kocası, karısını da iki defa bıçaklamış. Alkol ve uyuşturucunun etkisiyle borçları karşılığında kadını, borçlandığı erkeklerle birlikte olmaya zorluyormuş. Kendisine geldiğinde kadının yaptıklarını söylemesi üzerine “Yalan söylüyorsun, ben evde olmadığım zaman eve erkek alıyorsun, bu çocuklarda benden değil” diyerek kadını dövüyormuş. Son olayda kadını döverek yaralamış. Komşuları kadını kocasının elinden kurtararak hastaneye götürmüş. Hastaneden çıktıktan sonra kocasının onu öldürmesinden korktuğu için karakola sığınmış. Polislerin desteğiyle başka bir ilde yaşayan ailesinin yanına gitmiş. Kocası onu ve ona destek olan ailesini ölümle tehdit etmeye başlamış. Tehditlerin sürmesi üzerine ailesinin risk almasını istemeyen kadın KAMER’e başvurdu.

Başvurusunda boşanmak için destek ve sığınma evi talebinde bulundu.

### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Boşanma davası açıldı.
- Kocası hakkında suç duyurusunda bulunuldu.
- İhtiyaçları karşılandı.
- Sığınma evine yerleşmesi için SHÇEK’e yönlendirildi.

### Sonuç:

- Bir süre sığınma evinde kaldı.
- Bu süre içinde ailesinin uzaktan desteğini aldı.
- Eski kocasıyla ilgili tehlike azaldığına kanaat getirerek, ailesinin yanına döndü.
- Kadınlı iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### 58. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 2.11.2006  
**Yaşı:** 42  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar  
**Medeni durumu:** Dul  
**Çocuk sayısı:** Beş

### KAMER’e nasıl geldi?

Kadın, kızı tarafından KAMER’e yönlendirildi.

### Neden “yargılandı”?

Yıllar önce kocasını kaybeden kadın çocuklarını tek başına büyütmiş. Çocuklarının büyüyip hayatlarını kurmaya başlamaları üzerine evlenmeye karar vermiş. İnternette tanıştığı biri ile görüşmeye başlamış. Kendisini varlıklı ve iyi bir işe sahip biri gibi tanıtan kişiden çok etkilenen kadın onunla evlenmeye karar vermiş. Bunun üzerine görüştüğü kişi ondan “Hiç yüz yüze görüşmedik. Seni görmedim” diyerek kadından çıplak fotoğraflarını istemiş. Ayrıca evlilik işlemlerini başlatmak için vesikalık fotoğraf göndermesini istemesi üzerine kadın, vesikalıklarla birlikte yüzünü saklayarak çektiği bir çıplak fotoğrafı adama postalamış.

Bir süre sonra adam, kadını arayarak “Ben şimdi amirimle birlikteyim. Bulduğumuz şehre gel seni o da görsün. Eğer bu kadınla evlenebilirsin derse, seninle hemen evleniriz” demiş. Bunun üzerine kadın adamdan şüphelenmiş, fotoğraflarının internete yüklendiğini ve adamın kadın ticareti yaptığını fark etmiş ve o şehre gitmemiş. Adam, kadını arayarak “Eğer gelmezsen seni internette dünya âleme rezil eder ailenin seni öldürmesini sağlarım” diyerek tehdit etmiş.

Ne yapacağını şaşırın ve çok korkan kadın yaşadıklarını kızıyla paylaşmış. Kızı tarafından KAMER’e yönlendirilmiş.

Başvuru yapan kadın, ailesinin durumu öğrenmesi durumunda öldürülebileceğini söyleyerek destek istedi.

### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Fotoğraflarda yüzünün görünmüyor olmasından dolayı kadının tanınamay-

acağına kanaat getirilerek, tehdit eden kişinin kadına ulaşabileceği tüm ihtimaller düşünüldü ve önlem alındı.

- Onu tehdit eden kişinin ulaşabileceği adres ve telefon numaraları değiştirildi.
- Baronun kadın komisyonuna yönlendirildi.

#### Sonuç:

- Kadını tehdit eden kişi, kadının adresinin ve telefon numaralarının değişmesi sebebiyle ona bir daha ulaşamadı.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### 59. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 4.11.2006

**Yaşı:** 16

**Eğitim durumu:** Okur Yazar

**Medeni durumu:** Bekâr

**Çocuk sayısı:**

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadının yengesi tarafından KAMER'e başvuru yapıldı.

#### Neden "yargılandı"?

Annesi, bir iftira yüzünden babası tarafından öldürülmüş. Çok küçük yaşta bu cinayeti gözleriyle görmüş. Babası daha sonra başka bir kadınla evlenmiş. O ve kız kardeşi üvey anneleriyle anlaşamıyorlarmış. Babası da onu evden uzaklaştırmak için uzak bir akrabasıyla nişanlamış. Nişanlısı askerdeymiş. Bir süre sonra kızın nişanı bozmak istemesi üzerine, babası, nişanlısının ailesine "Gelininizi şimdiden evinize götürün. Oğlunuz askerden dönünce evlendirirsiniz" demiş.

Nişanlısının ailesi ile yaşamak zorunda kalan kızın durumundan endişelenen bir akrabası KAMER'i telefonla aradı. Kız çocuğunun konuşmak istediğini söyleyerek bir telefon numarası verdi. Verilen telefon numarası aranarak kız çocuğuyla görüşüldü. Babasının onu eve götürmek üzere almaya geldiğini, nişanlısının iki ay sonra geleceğini ve bu sürede babasını onu evlendirmekten vazgeçirmeye çalışacağını söyledi.

Başvurudan sonraki dönemde;

Kız çocuğu daha uzaktan bir akrabasıyla görüşmeye başlamış. Evlendirileceğini söyleyerek onu kaçırmamasını istemiş. Yaşadığı ile gelen sevgilisiyle kaçmış. Ailesinin polise haber vermesi üzerine, şehirlerarası yolda polisler tarafından yakalanmışlar. Polislerin kızın bulunduğunu ailesine haber vermeleri üzerine, kadın ertesi sabah KAMER'i telefonla arayarak destek istedi. Kızın babasının karakolun bulunduğu ile gitmek üzere yola çıktığını, ulaştığında hem kızını hem de kaçtığı kişiyi öldüreceğini söyledi.

#### KAMER ne yaptı?

- Kızın ve kaçtığı kişinin bulunduğu karakol ve ilçenin savcısı aranarak, aileye verilmesi durumunda kızın öldürülebileceğini, daha önce annesinin de, kocası tarafından namus adına işlenen bir cinayete kurban gittiğini bildirildi.
- Koordinasyon sürdürülerek, ilçenin belediye başkanına ulaşıldı. Belediye başkanıyla yapılabilecekler konuşuldu.
- Bu süreçte kız bir süre Çocuk Şubesi'nde misafir edilerek ailesine verilmedi.
- Savcılıktan izin alarak kız çocuğu ile görüşüldü. Görüşmede, kaçtığı kişiyle evlenerek başka bir ile yerleşmek istediğini söyledi. Yaşının küçük olması sebebiyle, yasal olarak ancak babasının izniyle evlenebilecekti.
- Kız çocuğunun babası aranarak görüşmeler başlatıldı. Önceleri kızını öldürmek konusunda kararlı görünen baba, görüşmeler sırasında kararını değiştirmeye başladı.
- Ailenin bağlı olduğu aşiret kız hakkında ölüm kararı vermişti. Bunun üzerine; emniyet amiri, savcı, belediye başkanı ve KAMER'den bir ekip oluşturularak, kızın ve birlikte kaçtığı erkeğin mensup olduğu iki aşiretle ayrı ayrı toplantı yapıldı. Tüm gün süren görüşmeler sonunda, aşiretler ölüm kararını geri alarak kızın ve kaçtığı kişinin evliliğini onayladılar.
- Evliliğin gerçekleşmesi için babanın yazılı izin vermesi sağlandı.

#### Sonuç:

- Gerekli yasal işlemler tamamlandıktan sonra kız ve sevdiği erkek evlendi. Başka bir ile yerleşti.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

## 60. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 6.11.2006  
**Yaşı:** 23  
**Eğitim durumu:** Okur Yazar değil  
**Medeni durumu:** İki defa dinî nikâh ile evlenmiş  
**Çocuk sayısı:** Üç

### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın, hastanedeki hemşireler aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

### Neden "yargılandı"?

Kadın küçük yaşta ailesi tarafından zorla evlendirilmiş. İkinci kez hamile kaldığında, kendi rızası olmadan, çok kötü şartlar altında kürtaj olmak zorunda kalmış. Bunun üzerine kocasını terk ederek ailesinin yanına gitmiş. Boşanan kadın bir süre sonra kendi isteğiyle sevdiği bir kişiyle evlenmiş. Bu evlilik, kaynanasının isteği dışında gerçekleşmiş. Kocasını ve kaynanasından şiddet yaşamaya başlamış. Bu arada iki kızı olmuş. Yaşadığı şiddetin artması ve iftiralara uğraması üzerine, çocuklarını bırakarak babasının evine geri dönmüş. Ailesi onu kabul etmeyince çaresiz kalmış ve bir arkadaşının desteğiyle iş bulmak için başka bir ilde gitmiş. Gittiği ilde iş ararken pavyonda çalışan bir kadınla tanışmış. İş bulamayan kadın mecburen arkadaşının çalıştığı pavyonda işe başlamış. Bu arada biriyle tanışmış ve onunla birlikte yaşamaya başlamış. Bir süre sonra hamile kalmış. Birlikte olduğu kişi aniden ortadan kaybolarak onu terk etmiş. Ortada kalan kadın başka bir şehre giderek kalacak bir yer aramış. Bir otel sahibi, kadının onunla birlikte olması karşılığında otelinde kalabileceğini söylemiş. Hamile kadın başka gidecek yeri olmadığı için otel sahibinin teklifini kabul etmiş. Bir süre sonra otel sahibi onu başka erkeklerle de birlikte olmaya zorlamış. Kadın boyun eğmek zorunda kalmış. Yaşadıklarına dayanamayan kadın bir gece fenalaşmış ve hastaneye kaldırılmış. Yaşadıklarını hastanede çalışan hemşirelere anlatmış. Kadın, hemşireler tarafından KAMER'e getirildi.

### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.

- Sığınma evinde bir süre kalan kadın kendisine çok kötü muamele yapıldığını söyleyerek KAMER'e ikinci kez başvuru yaptı ve başka bir ilde bulunan teyzesinin yanına gitmek istediğini söyledi.
- Kadının isteği doğrultusunda, başka bir şehirde yaşayan teyzesiyle iletişim kurabilmesi sağlandı. Teyzesi ona destek olacağını söyledi.
- Yol masrafları ve ihtiyaçları karşılandı.

### Sonuç:

- Teyzesinin yanında yaşıyor.
- Kadınlı iletişim devam ediyor.

\* \* \*

## 61. Başvuru:

**Başvuru tarihi:** 15.11.2006  
**Yaşı:** 39  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Dul  
**Çocuk sayısı:** İki

### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın karakol aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

### Neden "yargılandı"?

Kocasını kaybeden kadın kayınvalidesi ile birlikte yaşamaya başlamış. Bu sürede kayını tarafından sürekli taciz edilmiş. Kayını, isteklerini reddettiği için kadına şiddet uyguluyormuş. Bu tacizlerden birine kaynanası da şahit olmuş. Bunun üzerine kaynanası onu kayınıyla evlenmek için zorlamaya başlamış. Yaşadıklarına dayanamayan kadın, bir gece çocuklarını da alarak gizlice evden kaçmış. Gidecek bir yeri olmayan kadın karakola sığınmış. Kadın karakoldaki polisler tarafından KAMER'e yönlendirildi.

Başvuru yaparak kendisi ve çocukları için sığınma evi talebinde bulundu.

### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.



→ SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

**Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınlı iletişim devam ediyor.

\* \* \*

**62.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 18.11.2006  
**Yaşı:** 22  
**Eğitim durumu:** Okuryazar değil  
**Medeni durumu:** Dinî nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Bir

**KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

**Neden “yargılandı”?**

Kadın kocası tarafından kaçırılmış. Kadına tecavüz etmiş. Evlenince, adamın üçüncü karısı olmuş. Evliliği süresince şiddet yaşayan kadın birçok defa intihar etmeye kalkışmış. Kadının ablası bir genelevde çalışıyormuş. Kocası kadına “Ablan genelevde para kazanıyor, sen de git para kazan” diyerek baskı yapıyormuş. Geneleve satılmaktan korkan kadın KAMER'e gelerek başvuru yaptı.

**KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.

**Sonuç:**

- Bir süre sığınma evinde kalan kadın daha sonra abisiyle iletişime geçti. Abisinin desteğini alarak onunla yaşamaya başladı.
- Kadınlı iletişim devam ediyor.

\* \* \*

**63.Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 20.11.2006  
**Yaşı:** 26  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Evli, ayrı yaşıyor  
**Çocuk sayısı:** Beş

**KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın avukat aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

**Neden “yargılandı”?**

Kadın kocasından yoğun olarak şiddet yaşıyormuş. Aynı zamanda kocası tarafından aldatıldığını düşünen kadın yaşadığı şiddetten kurtulmak için boşanmaya karar vermiş. Baroya giderek boşanmak için hukuksal destek istemiş. Bunu duyan kocası kadını öldürmeye karar vermiş. Evinden kaçan kadın baronun aracılığıyla KAMER'e başvurdu.

Kocasının her yerde onu aradığını söyleyen kadın sığınma evi talebinde bulundu.

**KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Valilik ve SHÇEK aracılığıyla sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

**Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınlı iletişim sürdürülüyor.

\* \* \*

**64. Başvuru**

**Başvuru tarihi:** 27.11.2006  
**Yaşı:** 36  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Resmî Nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Bir

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın Karakol vasıtasıyla KA-MER'in Acil Yardım Hattı'na başvuru yaptı.

### **Neden "yargılandı"?**

Kadın, alkol ve madde bağımlısı kocasından ağır şiddet götüymüş. Uyuşturucu ve alkol aldıktan sonra kadını döverek hastanelik eden kocası kendine geldiğinde "Kendimde değildim. O sebeple dövdüm" diyerek bahaneler üretiyormuş. Yine alkol aldığı bir gün kadını öldüresiye döverek balkondan aşağı atmış. Beli incinen ve kaburga kemikleri kırılan kadın hastaneye kaldırılmış. Bir süre hastanede yatan kadın taburcu edildiğinde, "Eğer eve dönersem bu sefer beni öldürebilir" diyerek çocuğuyla birlikte karakola başvurmuş. Karakol tarafından KAMER'e yönlendirilen kadın, sığınma evi talebinde bulundu.

### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Kocası hakkında suç duyurusunda bulunuldu.
- Kadın çocuğu ile birlikte sığınma evine yerleştirildi.

### **Sonuç:**

- Kadın ve çocuğu sığınma evinde kalıyor.
- İletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **65. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 29.11.2006  
**Yaşı:** 17  
**Eğitim durumu:** Ortaokul  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Basından KAMER'i duyan kadın şahsen başvuru yaptı.

### **Neden "yargılandı"?**

Kadın sevgilisinden hamile kalmış. Hamile olduğunu söylemesine rağmen

sevgilisi onu da bebeği de istemediğini söylemiş. "Başının çaresine bak" diyerek kadını terk etmiş. Çaresiz kalan kadın durumu ablasına anlatmış. Ablası "Eğer ailemiz yaptığını duyarsa seni öldürür. Çabuk sığınacak bir yer bul ve burayı terk et" demiş. Kadın evini terk etmiş. Daha önce varlığından basından haberdar olduğu KAMER'e gelerek başvuru yaptı.

Başvurusunda, evine dönerse öldürülebileceğini söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.

### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleştirildi.

### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

### **66. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 15.12.2006  
**Yaşı:** 18  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, jandarma karakolu aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

### **Neden "yargılandı"?**

Kadın ve uzak bir akrabası evlenmek istemişler. Kendisinin ve evlenmek istediği kişinin ailesi buna karşı çıkmış. Sevdiği erkek ailesinin zorlamasıyla başka biriyle evlendirilmiş. Buna rağmen birbirlerinden ayrılamamışlar ve gizlice görüşmeye devam etmişler. Bir gün gece yarısı, köyde terk edilmiş boş bir evde buluşarak birlikte olmuşlar. O sırada annesi ve üvey annesi kadının yokluğunu fark ederek aramaya başlamışlar ve onları buldukları yerde bulmuşlar.

Sevdiği erkek kaçmış. Onu da döverek eve getirmişler. Ailesinin olanları duyması üzerine abisi kadına “Sen bizi rezil ettin. İkiniz de öleceksiniz” deyince öldürülmekten korkan kadın gece yarısı evden kaçmış. Kar ve soğuğa rağmen kilometrelerce yol yürüyerek sabaha karşı şehirlerarası yola varmış. Bir kamyon şoförü durarak onu arabasına almış. Kadın öldürüleceğini anlatınca onu karakola götürmüştü. Jandarma tarafından başvuru yapması için kadın KAMER’e getirildi.

#### **KA-MER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadının talebi doğrultusunda sığınma evine yerleşmesi için jandarma ve Acil Yardım Hattı danışmanının refakatinde SHÇEK’e yönlendirildi. Sığınma evine yerleşmesi sağlandı.
- İhtiyaçları karşılandı.

#### **Sonuç:**

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **67. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 15.12.2006  
**Yaşı:** 34  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Boşanmış  
**Çocuk sayısı:** Üç

#### **KAMER’e nasıl geldi?**

Kadın KAMER’e şahsen başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Kadın SHÇEK’e bağlı yetiştirme yurdunda büyümüş. Bu sebeple annesini hiç görmemiş ve babasını çok az görmüş. Yetiştirme yurdundan çıktıktan sonra evlenmiş. Kadının kocası çalışmak için yurtdışına gitmiş. Bir süre sonra kadını

telefonla arayarak yurtdışında kalabilmesi için ondan boşanarak o ülkedeki bir kadınla evlenmek zorunda olduğunu söylemiş. Diğer kadınla yapacağı evliliğin kâğıt üzerinde kalacağını ve sahte bir evlilik olacağını söyleyerek kadını ikna etmiş. Boşanma davası bittikten bir süre sonra kadının başka erkeklerle ilişkisi olduğuna dair dedikodular çıkmaya başlamış. Başka bir şehirde yaşayan kocasının ailesi kadının çocuklarını zorla elinden almışlar. Kadın çocuklarını görmek için gittiğinde kayınları tarafından ölümle tehdit edilmiş. Birkaç defa şiddete uğrayarak yaralanmış. Kocasının, tüm mal varlığını kendi üstüne yapmış olmasından dolayı kadın iş aramaya başlamış. Geçici işlerde çalışmış. Daha sonra kocası, erkek kardeşlerini arayarak “Karım beni aldattı. Onu öldürün” demiş. Bunun üzerine kadın KAMER’e gelerek başvuru yaptı.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadının babasına ulaşıldı ve babası ona destek olacağını söyledi.
- Çocuklarının velayetini almak için dava açtı.

#### **Sonuç:**

- Kadın babasının yanında yaşıyor.
- Maddî olanakları olmadığı için mahkeme, çocuklarının velayetini ona vermedi.
- Belli aralıklarla çocuklarını görebiliyor.

\* \* \*

#### **68. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 20.12.2006  
**Yaşı:** 38  
**Eğitim durumu:** Okuryazar  
**Medeni durumu:** Dinî nikâhlı  
**Çocuk sayısı:** Üç

#### **KAMER’e nasıl geldi?**

Kadın sivil toplum örgütlerinin aracılığıyla KAMER’e başvuru yaptı.

#### **Neden “yargılandı”?**

Kadın, babası tarafından başlık parası karşılığında kuma olarak zorla evlendirilmiş. Bu evliliğinden üç çocuğu olmuş. Kocasını kadına sürekli şiddet uyguluyormuş. Son yıllarda kocası, birinci eşiyile cinsel ilişkiye girerken, kadını bunu izlemeye zorluyormuş.

Kadının yaşadığı şiddet dayanılmaz hale gelmiş. Gizlice çocuklarını alarak başka bir ildeki akrabasının yanına kaçmış. Kocasını tarafından aranan kadın destek almak üzere bir STK'ya gitmiş. STK'daki yetkililer tarafından KAMER'e yönlendirilmiş.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadının iş bulması sağlandı.
- Çocukları için SHÇEK'ten nakdî destek sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Çalışmaya başlayan kadın çocukları ve kendisi için yeni bir hayat kurdu.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **69. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 21.12.2006  
**Yaşı:** 14  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, savcılık aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kız çocuğu çalıştığı işyerinde patronu tarafından ilaçla uyutulmuş tecavüze uğramış. Kız çocuğu durumu annesine anlatmış. Ailesi kızlarına tecavüz eden kişiyle konuşup kızlarıyla evlenmesini istemiş. Evli ve çocukları olan adam, kız çocuğuyla evlenmeyi kabul etmemiş. Kızın babasına para teklif ederek

yaptıklarından kurtulmak istemiş. Babası, tecavüzcünün teklifini kabul ederek parayı almış. Para alarak anlaştığını kızından ve karısından gizlemiş. Kız çocuğu bir süre sonra babası tarafından başka erkeklerle para karşılığında birlikte olmaya zorlanmış. Yaşadıklarına dayanamayan çocuk savcılığa giderek destek istemiş. Savcılık tarafından KAMER'e yönlendirilmiş.

Kız çocuğu başvurusunda, yaşadıklarına dayanamadığını ve evine dönmek istemediğini söyledi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek yetiştirme yurduna yerleşmesi sağlandı.

#### **Sonuç:**

- Çocuk SHÇEK'e bağlı bir yetiştirme yurdunda kalıyor.

\* \* \*

#### **70. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 27.12.2006  
**Yaşı:** 37  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Evli, ayrı yaşıyor  
**Çocuk sayısı:** Dört

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, bir akrabasının desteğiyle KAMER'in Acil Yardım Hattı'na şahsen başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kadın üvey oğlu tarafından birçok defa tecavüz uğruyor. Üvey oğlu "Eğer yaptıklarımı birilerine söylersen, seni öldürürüm" diye tehdit ediyormuş. Bir süre sonra yaşadıklarından dolayı kadının psikolojisi bozulmuş. Neden bu hale geldiğini soranlara hiçbir şey söyleyemiyormuş. Bir gün artık dayanamamış ve yaşadıklarını bir akrabasına anlatmış. Akrabasının desteğiyle KAMER'e ulaşarak başvuru yaptı.

Başvurusunda; yaşadıklarını kocasına söyleyemediğini bu durumda kocasının ya da kayınının onu öldüreceğini söyleyerek destek istedi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Psikiyatriye yönlendirildi ve tedavisine başlandı.
- Bu süreçte ailesinden destek almaya karar verdi. Kadının talebi doğrultusunda, kadının babasıyla görüşmeler yapıldı. Babası kadına ve çocuklarına destek olacağını söyledi.

#### **Sonuç:**

- Babasının da desteğiyle kadın başka bir ilde yaşayan erkek kardeşinin yanında çocuklarıyla birlikte yaşamaya başladı.
- Kocasını ve üvey oğlu, kadını ve çocuklarını her yerde arıyor.

\* \* \*

#### **71. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 27.12.2006  
**Yaşı:** 23  
**Eğitim durumu:** İlkokul  
**Medeni durumu:** Bekâr  
**Çocuk sayısı:**

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın, KAMER'in grup çalışmalarına katılmış kadınlar tarafından KAMER'e yönlendirildi.

#### **Neden "yargılandı"?**

Sevgilisi ile ilişkiye giren kadın hamile kalmış. Bu durumu ailesinden saklamış. Bir süre sonra annesi, kadının durumundan şüphelenerek onu doktora götürmüş ve dört aylık hamile olduğunu öğrenmiş. Kadın, KAMER'e başvurarak kürtaj olabilmek için destek istedi.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Kadına yapabilecekleri konusunda bilgi verildi.
- Dört aylık bir bebeğin aldırılması için destek olunamayacağı söylenerek verilebilecek diğer destekler anlatıldı.

#### **Sonuç:**

- Kadın, annesinin desteğiyle sağlıklı olamayan şartlarda kürtaj olmuş.
- Kadın ailesiyle yaşamaya devam ediyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

\* \* \*

#### **72. Başvuru:**

**Başvuru tarihi:** 28.12.2006  
**Yaşı:** 42  
**Eğitim durumu:** Okuryazar değil  
**Medeni durumu:** Evli, ayrı yaşıyor  
**Çocuk sayısı:** Dört

#### **KAMER'e nasıl geldi?**

Kadın ve kızı polisler aracılığıyla KAMER'e şahsen başvuru yaptı.

#### **Neden "yargılandı"?**

Kızı kocası tarafından tecavüze uğramış. Kadın, bunun üzerine artık kocasıyla aynı evde kalamayacağını söyleyerek kızını da alarak evini terk etmiş. Kocasına dava açmış. Kadın ve kızının "aile şerefini kirllettikleri" suçlamasında bulunan kayınları ikisinin de öldürülmesine karar vermiş. Can güvenliği olmayan kadın ve kızı KAMER'e başvuru yaparak sığınma evi talebinde bulundu.

#### **KAMER ne yaptı?**

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek kadın ve kızının sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

### Sonuç:

- Kadın ve kızı şu anda sığınma evinde kalıyor.
- Sığınma evinin olduğu ilde yeni bir hayat kurabilmek için iş arıyorlar.

\* \* \*

### 73. Başvuru:

Başvuru tarihi: 30.12.2006  
Yaşı: 45  
Eğitim durumu: İlkokul  
Medeni durumu: Resmî nikâhlı  
Çocuk sayısı: Dört

#### KAMER'e nasıl geldi?

Kadın bir akrabasının aracılığıyla KAMER'e başvuru yaptı.

#### Neden “yargılandı”?

Kadın kocasından yoğun şiddet görüyormuş. Alkolik olan kocası onu döverek sokağa atıyor ve ölümle tehdit ediyormuş. Kocasından tarafından öldürülmekten korkan kadın korkudan hiçbir şey yapamaz hale gelmiş. Kocasının yine onu döverek sokağa atması üzerine küçük çocuğunu yanına alarak kız kardeşine sığınmış. Kocasını “Enişten için kız kardeşine gittin, senin onunla ilişkin var” diyerek kadını ve eniştesini ölümle tehdit etmiş.

Çaresiz kalan kadın küçük çocuğuyla birlikte başvuru yapmak üzere KAMER'e geldi. Can güvenliğinin olmadığını söyleyerek sığınma evi talebinde bulundu.

#### KAMER ne yaptı?

- Psikolojik destek alması sağlandı.
- Hukuksal danışmanlık alması sağlandı.
- Kadın ve çocuğunun ihtiyaçları için nakdî destek verildi.
- SHÇEK'le iletişime geçilerek sığınma evine yerleşmesi sağlandı.

### Sonuç:

- Kadın sığınma evinde kalıyor.
- Kadınla iletişim devam ediyor.

## IV

### Namus cinayetleri nedir?

### Ne değildir?

Bu bölümde 2003-2006 yılları arasında Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerindeki KA-MER'lere namus cinayeti tehdidi gerekçesiyle başvuran kadınların bilgileri değerlendirilmiştir.

#### Başvuru Yılları

Yıllar	Sayı (N)	Yüzde (%)
2003	23	14,6
21-25	22	19,6
26-30	12	19,6
31-35	14	46,2
Toplam	85	100,0

Diyarbakır KA-MER'in namus cinayetleri konusunda çalışmaya başladığı yıl olan 2003 yılında 23 kadın, namus cinayeti tehdidiyle karşılaştığı için başvuruda bulunmuştur. Aynı nedenle başvuru sayısı 2004 yılında 31, 2005 yılında ise 31 kişi olmuştur. Bu sayı 2006 yılında 73'e ulaşmıştır. 4 yıl içinde toplam 158 kadın başvurmuştur.

İlk üç yılın sayıları birbirine çok yakınken, sayının 2006 yılında neredeyse iki buçuk kat artmasının çeşitli nedenleri olabilir. Muhtemelen en önemli neden, 2006 yılında KA-MER'lerin Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun 23 şehrinde merkezler açarak faaliyette bulunması sayesinde başvuruları kolaylaştırma-

sıdır. Aynı zamanda 2003'ten beri yapılan çalışmalar konuya duyarlılığın artmasına, namus cinayetlerinin önlenmesinde çalışma modellerinin oluşmasına ve önlenemeyen namus cinayetlerinin duyulmasına neden olmuştur. Bütün bunlar da başvuru sayısında artışa yol açmış olabilir.

### Başvuranlarla ilgili genel bilgiler

#### Anadili

Anadil	N	%
Türkçe	49	31,0
Kürtçe-Zazaca	103	65,2
Diğer-(Arapça-Farsça)	6	3,8
Toplam	158	100

Tabloda da görüldüğü gibi başvuran kadınların yarısından fazlasının anadili Kürtçeydi. Bu, çalışmanın yapıldığı illerin, Kürt nüfusun yoğun olarak yaşadığı Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yer almasının doğal bir sonucudur. Bu bölgelerde Kürt nüfusu fazla olmasına rağmen, grubun üçte birinin ana dilinin Türkçe olması anlamlıdır. Bu durum, namus adına işlenen cinayetlerin ve yapılan cinayet girişimlerinin sadece Kürt kültürüne özgü olmadığı, diğer kültürlerde de namus konusunda bu tür davranışların sergilenebildiğini göstermektedir.

#### Yaşadığı bölge-Şehir

Şehir	N	%
<b>Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi</b>	<b>144</b>	<b>91.1</b>
Diyarbakır	97	61.4
Mardin (Kızıltepe- Cizre-Midyat-Nusaybin)	20	12.7
Batman	5	3.2
Şırnak	1	0.6
Adıyaman	1	0.6
Bingöl	1	0.6
Hakkari	2	1.3
Tunceli	3	1.9
Kars	3	1.9
Muş	2	1.3
Urfa	2	1.3
Van	4	5.5
Erzincan	1	1.6
Elazığ	2	1.3
<b>Güney Anadolu Bölgesi</b>	<b>5</b>	<b>3.2</b>
Mersin	2	1.3
Adana	1	0.6
Mersin	2	1.3
<b>Marmara Bölgesi ve Yurtdışı</b>	<b>9</b>	<b>5.7</b>
İstanbul	5	3.2
Yurtdışı	4	2.5
<b>Genel toplam</b>	<b>158</b>	<b>100</b>

Başvuranların %91'i Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun çeşitli illerinde yaşamlarını sürdürmekteydi. Bu bölgede yoğunluk %61 ile KA-MER merkez şubesinin bulunduğu Diyarbakır ilindeydi, Diyarbakır'ı %18 ile Mardin il ve ilçeleri izlemekteydi. Diyarbakır ilinin kalabalık olması, KA-MER faaliyetlerinin bu şehirde yoğun olması, aynı zamanda köy, kasaba ve küçük şehirlerde gizlenmenin büyük şehirlere oranla çok daha zor olması nedeniyle büyük şehirlere kaçıp saklananların bulunması bu sayıyı artırmış olabilir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin üç ilinden başvuruların %3'ü yapılmıştı. Marmara Bölgesi ve yurtdışından 9 (%5,7) başvuru yapılmıştır. Yurt dışından ve İstanbul'dan yapılan başvurular telefonla gerçekleştirilmiştir. Başvuranlara telefonla ve yazılı iletişim kurularak destek olunmaya çalışılmıştır.

#### Kadın bulunduğu ile göçle mi gelmiş? Göç nedeni?

Göç etmiş mi?	N	%
<b>Evet</b>	<b>57</b>	<b>36,1</b>
Göç nedeni		
Güvenlik	26	45,6
Evlilik-boşanma	27	47,4
İş	4	7,0
<b>Hayır</b>	<b>101</b>	<b>63,9</b>
Toplam	158	100,0

Kadınların 57'si (%36) bulunduğu ile göç ederek gelmiş. 27 kişi (%47,4) evlilik nedeniyle bulunduğu şehirden başka bir şehire göç ederek yaşamını sürdürmekte. Kadınların 26'sı (%45,6) güvenlik nedeniyle göç etmişler. Güvenlik nedeniyle göç, yerlerinden edilme ve çatışmalar sonucunda gerçekleşirken, 1 kişi kan davası nedeniyle ölüm tehdidinden kaçabilmek içinde göç etmiştir. İş nedeniyle göç eden 4 kişi bulunmaktadır. Bunlardan ikisi eşinin işi, biri babasının işi, biri de eğitim nedeniyle göç etmiştir.

#### Başvuranların demografik bilgileri

##### Yaş aralığı

Yaş	N	%
13-17	17	10,8
18-25	68	43,0
26 ve üstü	72	45,6
Bilinmiyor	1	0,6
Toplam	158	100

Başvuran kadınların en küçüğü 13, en büyüğü 54 yaşındaydı. Tüm grubun yaş ortalaması ise 26 idi. Kadınların %47'si 25 yaşından büyük, %43'ü ise 18-25 yaş arasındaydı. Başvuru yaşı 18'den küçük olanlar, sadece, %11 lik bir yoğunluk oluşturmaktaydı.

##### Eğitim durumu

Eğitim	N	%
<b>Eğitimsiz</b>	<b>87</b>	<b>55,1</b>
Okuryazar	34	21,5
Okuryazar değil	53	33,5
<b>İlk-orta</b>	<b>49</b>	<b>31,0</b>
İlk	31	19,6
Orta	18	11,4
<b>Lise-yüksek</b>	<b>21</b>	<b>13,3</b>
Lise	17	10,8
Yüksek	4	2,5
<b>Bilinmiyor</b>	<b>1</b>	<b>0,6</b>
Genel Toplam	158	100



Başvuran kadınların büyük çoğunluğu 87 (%55,1) hiç eğitim görmemiş ve bunların çoğu okuma-yazma bilmiyor. Grubun üçte biri (49 kadın; toplam kadınların %31'i) ise ilkokul veya ortokul mezunu. Lise ve yüksek eğitim kurumu mezunlarının oranı çok düşük: 21 kadın (%13,3). Genel olarak bakıldığında, eğitim düzeyi arttıkça namus cinayeti nedeniyle başvuran kadın sayısının azalması namus cinayetlerini yorumlamak açısından önemlidir. Kızlarının okumasına izin veren ailelerin, aynı zamanda onlara kısmen de olsa hareket edebilme, karar verebilme hakkı vermiş olduğu düşünülebilir. Ayrıca bu aileler, diğerlerine göre daha destekleyici ve geniş düşünebilen, en azından çevre baskısına karşı mücadele etme kapasitesine sahip olabilir.

### İş Durumu

Çalışıyor mu?	N	%
<b>Evet</b>	<b>13</b>	<b>8,2</b>
İşçi	12	92,31
Memur	1	7,69
<b>Hayır</b>	<b>145</b>	<b>91,8</b>
Toplam	158	100,0

Başvuranların tamamına yakını dışarıda bir işte çalışmıyordu. Çalışanlardan sadece bir tanesi memuriyet gibi düzenli bir işe sahipken, diğer çalışanlar tezgâhtarlık, sekreterlik, pamuk tarlasında geçici işçilik ve diğer şekilde işçilik gibi sürekliliği olmayan işlerde çalışıyorlardı.

### Medeni Durum

Medeni Durumu	N	%
Bekâr	56	35,4
Evli	80	50,6
Dul	12	7,6
Evli ayrı yaşıyor	10	6,3
Toplam	158	100

Başvuran kadınların 56'sı (%34,4) bekâr, 80'i (%50,6) evli, 12'si (% 7,6) duldu, 10'u (%6,3) ise evli, ama eşinden ayrı yaşamaktaydı. Dul kategorisi boşanmış ve eşini kaybetmiş kadınları kapsamaktadır. Evli olup ayrı yaşayanları ise, eşlerinin zulmünden kaçıp ailelerinin veya başkalarının yanına sığınan kadınlar oluşturmaktadır.

### Evlilik yaşı

Evlilik yaş aralığı	N	%
13-17	41	43,6
18-25	46	48,9
26 ve üstü	7	7,4
Toplam	94	100,0

Kadınların en küçük evlenme yaşı 13, en geç evlenme yaşı ise 39'dur. Evlilik yaşı ortalaması 19'dur. Tabloda görüldüğü gibi 25 yaşından sonra evlenen kadınların sayısı sadece 7 (%7,4), evli kadınların yarısı 46 kişi (%48,9) 18-25 yaş arasında evlenmiş. Yarısına yakın bölümü ise 41 kişi (%43,6) yasal evlilik yaşının altında, yani 13-17 yaşları arasında evlenmiş/evlendirilmiştir. Bu sonuçlara bakıldığında kadınların yarısının 18 yaşından daha büyük bir yaşta evlenmesi en azından evliliğe hazırlanmada bedensel ve ruhsal gelişmelerinin gerçekleşebilmesi için olumlu görülse de, 19 yaş ortalaması okuyan kızların evlenme yaş ortalamasının çok altındadır. Daha da olumsuz olan ise evli kadınların yarısına yakının henüz çocuk yaşta evlendirilmiş olmasıdır.

### Evlenme şekli

Evlenme şekli	N	%
Nasıl evlendiği bilinmiyor	4	3,9
Görücü usulü	50	49,0
Akraba evliliği	17	16,7
Anlaşarak	13	12,7
Zorla	11	10,8
Kaçarak	7	6,9
Toplam	102	100,0

Görücü usulüyle evlenen kadınlar 50 kişi olup grubun yarısını (%49) oluşturmaktaydı. Akraba evliliği yapan 17 kişiden (%16,7) 6'sı berdel olarak verilmiş. Zorla evlendirilen 11 (%10,8) kadının bir kısmı, kuma olarak evlendirilmiş olup, grup içinde toplam kuma sayısı 11'dir. Anlaşarak 13 (%12,7) ve sevdiğine kaçarak 7 (%6,9) evlenen kadınların oranı ise çok düşüktür. Grup içinde bu şekilde evlenenlerin bir kısmı seçimleri nedeniyle öldürülmek istenmiştir.

#### Çocuk sayısı

Çocuk sayısı	N	%
<b>1-3</b>	<b>60</b>	<b>52,2</b>
1 çocuk	24	20,9
2 "	20	17,4
3 "	17	14,8
<b>3 ve üstü</b>	<b>31</b>	<b>27,0</b>
4 çocuk	10	8,7
5 "	13	11,3
6 ve fazla	7	6,0
<b>Yok</b>	<b>16</b>	<b>13,9</b>
<b>Hamile</b>	<b>8</b>	<b>7,0</b>
<b>Toplam</b>	<b>115</b>	<b>100,0</b>

Çocuk sayısı 1- 10 arasında değişmekte. Kadınlardan 24'ünün (%52) 1 çocuğu, 20'sinin (%17,4) 2 çocuğu, 17'sinin (%14,8) 3 çocuğu bulunmakta. Üç-beş çocuğu olan kadın sayısı 23 (%21) ve 5'ten fazla çocuğu olan kadın sayısı ise 7 (%6). Evli olan 16 (%13,9) kadının çocuğu yok. Kadınlardan 8'i (%7) hamile. Hamile kadınlardan 6'sı bekâr olup tecavüz sonucu hamile kalmıştır. Bekâr kadınlardan 6'sının evlilik dışı çocuğu bulunmaktadır. Tecavüz sonucu hamile kalan kadınların bir kısmı çocuğunu doğurup yetiştirme kurumuna veya evlatlık olarak verirken, diğer kısmı kürtaj yoluyla gebeliğini sonlandırmıştır.

#### Kadınların namus adı altında öldürülme tehdidi dışında yaşadıkları şiddet öyküsü

Şiddeti uygulayan	N	%
Kadının ailesi	60	38,0
Eşin ailesi	15	9,5
Eş	74	46,8
Diğer	9	5,7
<b>Toplam</b>	<b>158</b>	<b>100,0</b>

Başvuran kadınlar en fazla kendi eşlerinin şiddetine maruz kalmaktaydı: 74 kadın (%46,8). En kalabalık ikinci grup, kendi ailesinden şiddet görenlerdir: 60 kadın (%38). Ailede şiddeti uygulayanların başında baba (43 kişi; %27,2) gelmekte, ayrıca erkek kardeşin (6 kişi; %3,8) ve annenin (5 kişi; %3,2) de şiddet uyguladığı görülmektedir. Eşinin ailesinden şiddet gördüğünü belirten 15 kadın (%9,5) bulunmaktaydı. Burada şiddeti uygulayanlar arasında kadının kayını, üvey oğlu da bulunmaktaydı. Tecavüzcüden, erkek arkadaştan, yaşadığı kurum çalışanından, kaçırılan kişiden, telefonla arayan kişiden, toplumdan şiddet gördüğünü belirtenler ise 9 (%5,7) kişi idi.

#### Şiddet Süresi

Şiddet süresi	Sayı	%
0-1 yıl	73	46,2
2-5 yıl	56	35,4
6 yıl ve üstü	29	18,4
<b>Toplam</b>	<b>158</b>	<b>100,0</b>

Şiddet görme sürelerine bakıldığında çoğunluğu 73 kişi (%46,2) yaşadığı şiddetin 1 kez ile 1 yıl boyunca sürdüğünü belirtmekteydi. Şiddetin 2-5 yıl arasında sürdüğünü belirtenlerin sayısı 56 (%35,4), 5 yıldan daha uzun süredir şiddet görmekte olanlar ise 29 kişi (%18,4) idi

## Ölüm kararı ile ilgili bilgiler

### Ölüm kararını verenler kim/kimler

Ölüm kararını verenler kim/kimler	N	%
Kadının ailesi	56	35,4
Eşin ailesi	15	9,5
Eş	55	34,8
Diğer	8	5,1
Hepsi	19	12,0
Eş ve ailesi	5	3,2
Toplam	158	100,0

Ölüm kararını veren gruplar içinde kadının ailesi en üst sırada yer almaktadır: 56 kadın (%35,4) için kendi ailesi ölüm kararı almıştır. Kadının ailesi içinde verilen kararda etkili olan kişilerin başında baba geliyor (37 kişi; %23), onu ağabey ve amca izliyordu.

Ölüm kararının verenler içinde ikinci sırayı eşler alıyor: 55 kişi (%34,8). 19 kadın (%12) içinse, hem eşin ailesi hem de kadının ailesi ölüm karar almıştı.

Diğerleri grubunu, 8 (%5,1) kişi ile kaçırın, taciz eden, tecavüz eden tecavüz veya tacizi saklamak için aile meclisinin toplayıp ölüm kararı aldırılmaya çalışmış kişiler ve toplum oluşturmaktaydı

Sadece eş ve eşin ailesinin kararda etkili olduğunu bildiren 5 kişi (%3,2) bulunmaktaydı. Tabloda çok net olarak görülen kadının ailesindeki kişiler ölüm kararını vermekte ve sıklıkla da babanın kararı uygulanmaktaydı. Kadının ailesinden sonra, kadının eşi burada babanın yerini almış, yargılayıp cezalandıran konumunu o devralmış görülmekte. Çarpıcı olan bir başka bulgu ise her iki aile, eş, toplumun ortak aldığı “hepsi” grubunun sonuçlarıydı.

## Ölüm kararında etkili olan kişilerin eğitim durumu

Ölüm kararı verenin eğitim durumu	N	%
Okur yazar değil	65	41,1
Okur yazar	42	26,6
İlkokul	31	19,6
Orta okul	8	5,1
Lise	11	7,0
Yüksekokul	1	0,6
Toplam	158	100,0

Ölüm kararında etkili olan kişilerin büyük çoğunluğunun ( 107 kişi; %67,7) hiçbir eğitimi yoktur. 65 kişi (%41,1) okuryazar bile değilken, 42 kişi (%26,6) eğitim almamakla birlikte okuryazardır.

İlköğretim görmüş 39 kişi (%24,7) ile eğitimsizleri izlemekte, bunlardan ilkokul mezunu olanlar 31 kişi ile (%19,6), ortaokul mezunu 8 kişi (%5,1), lise ve yüksekokul mezunu olanlar 12 kişidir (%7,6), lise mezunu 11 kişi olup (%7,0) yüksekokul mezunu olanların sayısı ise sadece 1’dir (%0,6).

Veriler eğitim düzeyi yükseldikçe namus cinayetine karar verme oranında azalma olduğunu göstermekte. Grubun neredeyse tamamının hiç eğitim görmemiş veya çok az eğitim almış olması dikkat çekicidir, eğitim düzeyi ile namus adı altında öldürme kararı arasındaki bağlantı üzerinde düşünmeyi gerektirecek önemli bir veridir.

## Ölüm kararında etkili olan kişilerin ekonomik durumu

Ölüm kararında etkili olan kişilerin ekonomik durumu	N	%
Kötü	59	37,3
Orta	76	48,1
İyi	23	14,6
Toplam	158	100,0

Ölüm kararında etkili olan kişilerin ekonomik durumu çoğunlukla orta (76 kişi; %48,1), daha sonra 59 kişi (%37,3) ile kötü ve 23 kişi(%14,6) ile iyidir. Tabloda görüldüğü gibi ekonomik durum ile ölüm kararını verme arasında bir bağlantı görülmemektedir. Her ekonomik düzeyden kişiler kararda etkili rol alabilmektedirler.

#### Ölüm kararının verilme nedeni

Ölüm kararı nedeni	N	%
İtaatsizlik	37	23,4
İftir	27	17,1
Sevdiğiyle buluşma-kaçma	23	14,6
Tecavüz-tacize uğrama	19	12,0
Evlilik dışı hamilelik	14	8,9
Evden kaçma	11	7,0
Bekâret kaybı	9	5,7
Diğer	18	11,4
Toplam	158	100,0

Ölüm kararı çeşitli nedenlerle verilmişti. İtaatsizlik 37 kişi ile (%23,4) öncelikli nedendi. İtaatsizlik çeşitli şekillerde değerlendirilmekteydi: ailesinin istediği kişiyle evlenmeyi reddetme; kayınıyla, babasıyla cinsel ilişkiyi reddetme; fuhuşa zorlanıp bunu kabul etmeme; zorla evlendirilmeyi kabul etmeme; kızına tecavüz eden kocasını şikâyet etme gibi evdeki yaşam içinde kadınların babaları, kocaları, ağabeyleri ya da diğer aile büyüklerinin talimatlarını yerine getirmemeleri, itiraz etmeleri, söze karışmaları şeklinde olabilmektedir.

Kadınların 27'si (%17,1) iftiraya uğradıkları için öldürülmelerine karar verildiğini belirtmişti. İftiralar, birtakım dedikodular çıkarılması, asılsız hikâyeler anlatılması, dışarıya çıktığı, süslenip boyandığı ya da farklı giyindiği için orospu olarak damgalanmak şeklindeydi. 23 kişi (%14,6) sevdiği kişiyle buluştuğu veya onunla kaçtığı veya başka bir erkekle ilişki yaşadığı için, 19 kişi (%12) tecavüze veya tacize uğradığı için, haklarında ölüm kararı verilmişti. Tecavüz veya tacizlerin dağılımı şöyleydi: Patronu tarafından tecavüze uğrama, baba tecavüzü, babasının tecavüzü sonucu hamilelik, amcasının

tecavüzü ve sonucunda hamilelik, dayısının tecavüzü ve hamilelik, üvey oğlu tarafından tecavüz şeklindeydi.

Tecavüze uğrayan kadınlardan bir kısmı bu durumunu açıklamış, bu da haklarında öldürülme kararı verilmesine neden olmuştur. 14 kişi (%8,9), evlilik dışı hamilelik yaşadığı için ölüm tehdidi altındaydı. Kadınların 11'i (%7,0), kendilerine uygulanan zulüm, şiddet ve baskı sonucunda evden kaçtıkları için, 9 kadın (%5,7) çeşitli nedenlerle bekâretlerini kaybettikleri için ölüm cezasına hükmolünmüş.

Namussuzlukla suçlanma, geçmişinde seks işçisi olma, gece klubünde çalışma, kan davası, kocasından ayrılmadan ikinci evliliği kabul etmediği ve boşanma istediği için ölümle cezalandırılmak istenmiştir.

#### Ölüm kararı ne kadar sürede verildi?

Ölüm kararı süresi	N	%
1-3 ay	142	89,9
1 aydan kısa	88	22,2
2 ay	35	12,0
3 ay	19	
4-11 ay	16	10,1
Toplam	158	100,0

Ölüm kararının verilir verilmeyeceği konusunun aile meclisinde tartışılması veya olayın konuşulmaya başlanmasından sonra geçen zaman ile kararın uygulanmaya konması arasındaki süre kadınların %89,9 (n:142) 1-3 ay arasındadır. Bu kararın çoğunlukla %22,2 (n.88) ilk bir ay içinde verilmiş olduğu görülmektedir. Az sayıda 16 (%10,1) kadının ölüm kararının verilmesi 4-11 ay arasında olmuştur.

Veriler kadınların öldürülme kararı verildiği andan uygulamaya geçilen süre arasında fazla bir zaman olmadığını açıkça göstermektedir. Bu durum konu ile ilgili çalışırken ne denli çabuk hareket edilmesi gerektiğinin önemini göstermektedir.

### Kadın intihara zorlandı mı?

İntihara zorlandı mı?	N	%
Evet	23	14,6
Hayır	135	85,4
Toplam	158	100,0

Kadınlardan 23'ü (%14,6) ölüm kararını kendisinin uygulaması için intihara zorlanmıştır. Bu sonuçlar yöredeki intihar ve namus cinayetleri arasındaki bağı göstermek için önemlidir.

### Ailede namus adına öldürülen ya da intihara zorlanan var mı?

Daha önce öldürülen veya ölüme zorlanan	N	%
<b>Var</b>	<b>7</b>	<b>4,4</b>
Kendisi	2	
Kızı	2	
Abla	1	
Annesi	2	
<b>Yok</b>	<b>151</b>	<b>95,6</b>
Toplam	158	100,0

7 kadının ailesinde önceden namus gerekçesiyle haklarında ölüm kararı verilen, intihara zorlanan veya öldürülenlerden, 2'si kadının kendisi, 2'si kızı, 2'si annesi ve 1'i ise ablasıdır. Bu sayı küçük olsa da, daha önce namus cinayetine kurban edilmiş veya bu tehditle karşı karşıya kalmış kişilerin varlığı tehdidin gerçekliğini vurgulamaktadır.

### Kadının destek kaynakları

Destek gören kadınların sayısı çok düşüktür: 43 kişi (%27,2). Büyük bir çoğunluk, yani 115 kişi (%72,8) bu süreçte hiçbir şekilde destek görmemiştir. Destek olan kişiler genellikle kadının kendi ailesinden kişilerdir: 15 kadına annesi, 10 kadına ablası ve 4 kadına ağabeyi destek olmuştur. Destek sağlayan diğer aile fertleri ise kızı, eniştesi, yengesi, kuzenleridir. Bir kadına da arkadaşı destek olmuştur.

### Ailede kadına destek olan var mı?

Destek olan var mı?	N	%
<b>Evet</b>	<b>43</b>	<b>27,2</b>
Kadının ailesi	39	
Eş ve eşin ailesi	4	
<b>Hayır</b>	<b>115</b>	<b>72,8</b>
Toplam	158	100,0

Eş ve eşin ailesinden destek gören kadınların sayısı yalnızca toplamda 4'tür: 2 kadına eşi, birine kayınvalidesi ve birine de üvey oğlu destek vermiştir. Verilere göre destek olanların tamamına yakını kadınlar oluşturmaktadır.

Bu sonuçlar, konuyla ilgili yapılacak mücadelede kadına verilen desteğin eksikliğini net olarak göstermektedir. Bu konuda yapılan kadın çalışmalarının, kadın merkezlerinin, sığınakların, psikolojik destek merkezlerinin, hukukî danışmanlık merkezlerinin artmasının önemi ortadadır.

### Ailede sözü geçen etkili kişi kim?

Ailede etkili kişi	N	%
Baba	62	39,2
Amca	1	0,6
Ağabey	7	4,4
Hepsi	11	7,0
Kayınpeder	11	7,0
Eş	47	29,7
Kadının ailesi	5	3,2
Kayını	5	3,2
Eşin ailesi	8	5,1
Kaçıran kişi	1	0,6
Toplam	158	100,0

Ailede sözü geçen kişilerin dağılımı şöyledir: baba (%39,2), eş (%29,7), kayınpeder (%7,0), hepsi (kadının ailesindeki, eşin ailesindeki kişiler) (%7,0), eşin ailesi (%5,1), ağabey (%4,4), kadının ailesinin tümü (%3,2), kayını 5 (%3,2), amca 1 (%0,6) ve kaçırılan kişi 1 (%0,6).

### KA-MER'e başvuru ve sonrası ile ilgili bilgiler.

#### KA-MER'e başvuru şekli

Başvuru şekli	N	%
Kendi	28	17,7
Akraba	17	10,8
Avukat	16	10,1
Resmî kurum-kuruluş (polis-hastane)	43	27,2
Sivil kuruluş (kadın merkezi- basın)	11	7,0
Yabancı	29	18,4
Telefon	14	8,9
Toplam	158	100,0

KA-MER'e yapılan başvuruların dağılımı şöyledir: Kendi başvuran 28 (%17,7), akrabası tarafından getirilen 17 (%10,8), avukatları aracılığıyla başvuran 16 (%10,1), polis-hastane gibi resmî kurumlar tarafından yönlendirilen 43 kadın (%27,2) bulunmaktadır. Aslında hastane tarafından yönlendirilen sadece 1 kadın vardır, son kategorideki 42 kadın polis tarafından yönlendirilmiştir. Sivil kadın kuruluşları 3 kadını, basın mensupları 8 kadını KA-MER'e yönlendirmiştir; dolayısıyla sivil kuruluşlardan yönlendirilen toplam 11 kişi (%7,0) vardır. Sokakta ne yapacağını bilmez şekilde dolaşırken kendisiyle ilgilenen tanımadığı kişiler tarafından KA-MER'e getirilen 29 kadın (%18,4) ve telefonla başvuruda bulunan 14 kadın (%8,9) olmuştur.

#### Başvurduğu sırada nüfusa kayıt durumu

Nüfusa kayıt durumu	N	%
Hiçbir kaydı yok	5	3,2
Kayı var, ama nüfus cüzdanı yok	20	12,7
Kayı ve cüzdanı var, ama yanına almamış	11	7,0
Nüfus cüzdanı yanında	122	77,2
Toplam	158	100,0

KA-MER'e başvurduğu sırada kadınların 122'sinin (%77,2) nüfus cüzdanları yanlarındaydı, 20 kişinin (%12,7) nüfusa kayıtları vardı, ama nüfus cüzdanları yoktu, 11 kişinin (%7,0) nüfus kaydı ve cüzdanı vardı, yanlarına almamışlardı, 5 kadının (% 3,2) ise hiçbir kaydı yoktu. KA-MER 11 kadının nüfus cüzdanı çıkarmasını sağlamıştır. Kadınların büyük çoğunluğunun KA-MER'e başvurdukları sırada nüfus cüzdanlarını yanlarında getirmeleri sevindiricidir. Bunun sebebi bölgede zaman zaman kimlik sorulması olabileceği gibi, kadınların KA-MER'e başvurmadan önce aldıkları bilgiler neticesinde nüfus cüzdanlarını yanlarında getirmeleri de olabilir.

#### KA-MER ne yaptı?

KA-MER'in yaptıkları	N	%
Can güvenliğinin sağlanması	132	83,5
Psikolojik destek alması için yönlendirme	153	96,8
Sığınma evlerinde barınmasını sağlama	103	65,2
Hukusal yardım destek sağlama	103	65,2
Sağlık muayenesi ve tedavisini sağlama	25	15,8
Nüfus cüzdanı çıkarılması	13	8,2
Aile görüşmeleri	9	5,7
İş imkânları sağlama	10	6,3
Bilgilendirme	4	2,5

KA-MER namus cinayeti tehdidiyle karşı karşıya oldukları için başvuran kadınların 153'ünü (%96,8) psikolojik destek alması için yönlendirdi, 132'sinin (%83,5) can güvenliğinin sağlanmasına yardımcı oldu. 103'ünün (%65,2) sığınma evlerinde barınmasını, 103'ünün (%65,2) hukukî yardım almasını, 25'inin (%15,8) sağlık muayenesi ve tedavisini, 13'ünün (%8,2) nüfus cüzdanının çıkarılmasını, 10'una iş imkânı, 9'unun aile görüşmesinin yapılmasını, 4'ünün istediklerinde ulaşabilecekleri kaynaklar konusunda bilgilendirilmesini sağladı.

Başvuran tüm kadınların gereksinim duyduğu konularda destek verilirken, ihtiyaç duyulan maddî destekler de sağlanmıştır.

Yukarıdaki verilerden de görüldüğü üzere, başvuran her kadına birden fazla konuda destek verilmiştir.

### Sonuç

Sonuç	Sayı	%
Öldü	3	1,9
Kendi ailesiyle yaşıyor	34	21,5
Başka yerde hayat kurdu	42	26,6
İletişim kesildi	53	33,5
Ayrı yaşıyor	17	10,8
Eş sahiplendi	1	0,6
Akraba yanında	2	1,3
Diğer	6	3,8
Toplam	158	100,0

KA-MER'e başvuranların 53'üyle (%33,5) gereken müdahale yapıldıktan sonra iletişim kesildi. 42'si (%26,6) hayatını başka şehirde, başka ülkede kurdu, bunların bazıları sevdikleriyle evlendiler. 34kişi (%21,5) kendi isteğiyle ailesiyle veya ailesinin fertlerinden biriyle (abla, ağabey) yaşamaya devam ediyor. 17 'si (%10,8) eşinden-ailesinden ayrı yaşıyor, eşinden ayrılanlardan birinin eşi ceza aldı. KA-MER'e başvuran kadınların 6'sı (%3,8) sığınma evinde, çocuk esirgeme kurumunda, bir ailenin yanında evlatlık olarak, tecavüzcüsüyle evlendirilmiş olarak yaşamını sürdürmekte. 3'ü (%1,9)

başvurulduğunda saldırıya uğradığı için hastanede iken bağlantı kuruldu, ancak ağır yaralıydı hayatını kaybetti. 2'si (%1,3) akraba yanında yaşıyor, 1'ini (%0,6) eşi sahiplendi.

### Memnuniyet verici olan sonuçlara detaylı olarak bakarsak, kadınlar sağ, ama bağımlı oldukları örnekler

Bazı kadınlar sığınma evi sonrası uzak akrabasının yanına yerleşti, bazıları ailesi ile yaşamaya devam ediyor, bazıları kadının kendi ailesi sahiplendi. Kimisi kürtaj olup ailesinin yanında yaşamaya devam ediyor, kimisi ablası ile yaşıyor. Kimisi sığınma evinde kaldıktan sonra aileyle görüşülerek yanlarına döndü. Kimisi abisinin yanına gitti. Kimisi sığınma evinde kaldıktan sonra uzak akrabasının yanına yerleşti. Birini eşi sahiplendi, onunla yaşıyor. Kimileri sığınma evine yerleştiler, daha sonra işe başladılar.

### Daha fazla yüz güldürücü olanlar, kadınların sağ ve bağımsız oldukları örnekler

Kimi kadınlar başka bir yerde yeni bir hayat kurdu, kimisi yurtdışına çıktı ve evlendi, yurtdışında yaşamaya başladı. Eşinden boşanarak çocuklarıyla yaşamaya devam edenler var. Kimi örneklerde anne babadan ayrıldı, kızını yanına aldı, ev tutuldu ve eş ceza aldı, sevgilisi ile evlendi, kaçtığı kişi ile evlendirildi, sığınma evi sürecinde dava sonucu çocuklarını aldı onlarla yaşıyor, sığınma evi sonrası işe yerleşti vs.

Koruma altında yaşayanlar; sığınma evinde doğum yaptı, işe başladı, çocuk yetiştirme yurdunda kalıyor, anne kız sığınma evinde kalıyor, SHÇEK desteği ile okuluna devam ediyor halen sığınma evinde, zengin bir aileye evlatlık olarak verildi.

Bağlantı kurulamayanlar, sığınma evi sonrası iletişim kesildi.

İçimizi acıtanlar:

Tecavüzcüsüyle evlendirildi.

Eşini öldürmemek için kendini öldürdü.

Yaralıydı, kaybettik.

Ufuk Sezgin

# V

## KAMER'den notlar

### KAMER'in feminizmi

KAMER'in kadının insan hakları için yürütmekte olduğu çalışmaları en anlaşılır biçimde anlatabilmek için, alışılmış dilin ötesinde bir dil kullanmak gerektiğini fark ettik. Bize göre, “ne iş yapıyoruz, nerelerde çalışıyoruz, kaç kadın şiddet yaşıyor, kaçına destek olduk, namus adına işlenen cinayetler konusunda neler yaptık” gibi sorulara yanıt vermenin ötesine ancak böyle bir dil üreterek geçebiliriz.

Tüm bu işler önemli elbette, ama tek başına düşünülmemeleri gerekiyor. Her biri, birbirimizden öğrenmemizi, kadın politikamızı oluşturmamızı sağlayan sürecin parçası olarak anlamlı.

KAMER'i anlatabilmek için, “nasıl başladık, çalışırken birbirimizden neler öğrendik, neler fark ettik, neler değiştirdik, nereye gidiyoruz” gibi soruları yanıtlayarak karşılıklı öğrenme süreci üzerinde durmanın daha doğru olacağını düşünüyoruz.

KAMER, resmî olarak 1997 yılında kuruldu. Ama bu tarihin öncesindeki çalışmalar da önemliydi. KAMER fikri 1993-95 yıllarında, şiddetin dorukta olduğu dönemlerde oluştu. 1997 yılında yasal bir statü edindi. Sonraki yıllarda da çalışma alanını sürekli genişletti, yeni projeleri hayata geçirdi.

Halen 23 ayrı ilde devam eden KAMER çalışmalarını ilçelere yaymak için çaba harcıyoruz. Binlerce kadın olduk.

Başladığımız dönemlerdeki biz ile şimdiki biz arasında önemli farklar var. O zamanki biz feministtik, şimdiki biz de feministiz. Ama o zamanki biz ile şimdiki biz arasında on yıllık çalışmaların kazandırdığı bir deneyim farkı var.

En önemlisi de, o zaman feminist olduğumuzu fısıltı halinde söylerken, şimdi haykırıyoruz. Hep birlikte yüzlerce kadın “biz feministiz” diyebiliyoruz.

Feminizmin aslında bir fark etme ve değiştirme süreci olduğunu düşünüyoruz. Bu yazıda feminizmle çıktığımız yolculuğu anlatmak istiyoruz.

Başlarken ilk farkındalığımız ‘şiddet’le ilgiliydi. Her birimiz doğrudan ya da dolaylı şiddet mağduru oluyorduk. Gözaltında, sokakta, işyerlerimizde, hele de evlerimizde...

Neydi bu şiddet?

Bu kadar can yakmasına rağmen, niye herkes birbirine, herhangi bir iş yapıyormuş gibi doğal bir biçimde şiddet uyguluyordu?

Bize kadın olduğumuzu her yerde hatırlatıyorlardı. Bunu fark etmeyen, hatırlamayan sadece biz miydik?

Bu sorular, bizim ev içi denen mahrem alanı, ev içindeki konumlarımızı fark etmemizi sağladı. Şiddetin en konuşulmayan, en normalleşmiş, en alışılmış biçimi ev içinde yaşanıyordu. Şiddetin bu kısmını konuşmak ya yadırganıyor, ya hafife alınıyordu. Çünkü daha önemli şiddet biçimleri vardı konuşulacak: Gözaltındaki, sokaktaki şiddet...

Biz en zor olandan başladık. Yalnızlaşmayı, dışlanmayı, aşağılanmayı göze alarak. Pek çoğumuz, şiddet meselesi üzerine düşünmeye önce gözaltındaki, sokaktaki biçimine bakarak başlamıştık. Daha sonra şiddetin farklı biçimleri arasındaki bağı kavradık, aslında ev içinde yaşananların bütün şiddet çeşitlerinin başlangıç noktası olduğunu gördük.

Kadın çalışması yapma fikrini tartışmaya başladığımız anda, çevremizdekiler ne yapmamız, nasıl yapmamız, kiminle çalışmamız gerektiği konusunda akıl vermeye başladı.

Herkes masummuş gibi davranıyordu. Hiç kimse erkek egemen sistemin kendisini de etkilemiş olacağını düşünmek bile istemiyordu.

Böylece cinsiyetçiliğin ne kadar içselleştirdiğini, benimsendiğini, nasıl kendimize, bütün yakınlarımıza, bütün kuruluşlara ve kişilere bakmamız gerektiğini fark ettik. Tam da bu nedenle bağımsız örgütlenmemiz gerektiğinin bilincine vardık.

İnsan haklarından, kadının insan haklarından yana olduğumuzu açıklasak da, bağımsızlık ile tarafsızlık arasındaki farkın kolay anlaşılmayacağını biliyorduk. Buna rağmen bağımsız örgütlenmeyi seçtik.

Birlikte çalışacağımız ve destek olmayı planladığımız kadınların büyük



bölümü kendilerini Kürt olarak tanımlasalar da, Kürt Kadınları Merkezi olmak istemedik. Hem kendimizi tek kimlikle sınırlamak istemedik, hem de tek bir kadının bile çok önemli olduğunu düşünerek KAMER'in, Kürt olmayan ya da kendisini Kürt olarak adlandırmayan kadınların da merkezi olmasını istedik.

Cinsiyetçiliği sorgulamak için, tüm aidiyetlerimizden bağımsız bir alan oluşturmaya çalışırken, kendimiz ve bireysel deneyimlerimiz üzerine düşünmeye başladık. Şiddetin ve ayrımcılığın içindeki rolümüzü, nasıl ezilip, nasıl ezdiğimizizi sorguladık.

“Cinsiyetçiliği fark edip, feminizme adım atma aşaması” olarak adlandırdığımız bu sancılı dönemden geçerken, yersizlik yurtsuzluk duygusunu derinden yaşadık.

Bu geçiş döneminde destek alınacak, dayanılacak tek yerin kadınlar, kadın kuruluşları olduğunu da ne yazık ki acı deneyimlerle öğrendik. Kadınların bireysel fark ediş süreçlerinin çok acı ve sarsıcı olduğunu, bu dönemde destek ve dayanışmanın çok önemli olduğunu gördük.

Şiddetin her yerde ve farklı şekillerde yaşandığını biliyorduk. Biz en temel sorun olarak gördüğümüz ev içi şiddet üzerine örgütlenmeye gittik. Gözaltındaki, sokaktaki şiddet türleriyle ilgilenen sivil toplum örgütleri vardı, ama ev içi şiddet üzerine çalışan hiçbir kuruluş yoktu. Üstelik ev içi şiddetin konuşulması bile herkesi kızdıyordu. Çünkü herkes bu büyük şiddetin bir parçasıydı.

Ev içi şiddet çalışırken şiddetin gerek en kaba gerekse inceltmiş biçimleriyle karşılaştık.

Bütün kadınların dilleri, dinleri, eğitimleri, ait oldukları sosyal çevre ne olursa olsun, çeşitli şekillerde şiddet yaşadığını fark ettik.

İnsandan, insan haklarından yana olduğunu söyleyip kadının insan haklarını, cinsler arasındaki eşitsizliği görmezden gelmenin, cinsiyetçiliğe nasıl hizmet ettiğini farkına vardık. Tam da bu nedenle muhalif olduğunu iddia eden pek çok kişi ve kuruluşun kadınlara, kadın çalışmalarına, feminizme yaklaşım biçimleriyle sistemle nasıl da bütünleştiklerini, aslında muhalif olmak şöyle dursun, cinsiyetçiliğin savunucuları olduklarını acıyla fark ettik.

Önemli bireysel farkındalıklar yaşasak da, cinsiyetçi sistemin kişiliklerimizde yarattığı derin tahribatı bütünüyle görmenin tek başına üstesinden kalkılamayacak bir iş olduğunu anladık. Üstelik hiyerarşi, rekabet, ayrımcılık ve ‘kişisel’ sorunların mahremiyet alanında tutulması gibi davranış biçimlerinin sürekli yeniden üretildiğini, bu tehlikelerin bir çırpıda fark edilip değiştirilemeyeceğini öğrendik.

Böylece hem destek ve dayanışma açısından hem de karşılıklı öğrenme süreci açısından kolektif çalışmanın önemini fark ettik.

Biz, eşit ilişkiler kuramadıkça, rekabet duygularımızı alt etmedikçe, ayrımcılığın nasıl da incelikli biçimlere bürünebileceğini görmedikçe, çevremizdekilere açık davranıp olumlu olumsuz eleştiriler getirmediğimiz, onların bize söyleyeceklerini dinlemeye hazır olmadıkça, her zaman cinsiyetçiliği yeniden üretme riski taşıdığımızı fark ettik.

Gelenekselleşmiş değerlerin, bizi nesneleştirmeyi hedefleyen cinsiyetçi değerler olduğunu, her birini eksiksiz bir biçimde sorgulamamız ve dönüştürmemiz gerektiğini fark ettik.

Çünkü yeni bir dünya hayal etmenin, kendimizi yeniledikçe mümkün olabileceğinin bilincine vardık. Yargılamayan, aşağılamayan, emretmeyen, reçete vermeyen yeni birer insan olmak, empatiye dayalı bir dil ve davranış tarzı oluşturmak için çaba harcamaya başladık.

Hangi düşünce ve davranış kalıplarının bizi nasıl esir aldığını gözler önüne sermekten utanmadık. Onların bize biçilen rollerin sonucu olduğunu, her birini sorgulamadan kabul ettiğimizin, sorgulama sürecinin feminizmle mümkün olduğunun ayırına vardık.

Geleneksel değerlerin pek çoğunun şiddete boyun eğmeye, itaat etmeye neden olan, katılcılığı, şeffaflığı, bireysel gelişimi engelleyen, eşitsizliği yeniden üreten değerler olduğunu fark ettik.

Feminizm bu uzun yolculuk sırasında meraklı olmamızı sağladı. Bu merak sayesinde farklı kimliklerimizi tanıdık. Tekkimlikliliğin daralmışlığından kurtulup çokkimlikli olmanın zenginliğini yaşamaya başladık.

Fark etmenin ve değiştirmenin büyümesine kapılarak, giderek çoğaldık ve büyüdük. Şiddetin biz güçlendikçe zayıflayacağını, dünyanın biz değiştikçe değişeceğini öğrendik.

Fark ettiklerimizi, öğrendiklerimizi erkeklerle paylaşmaya başladık. Onlara maruz kaldığımız şiddet biçimlerini açıkladık. Erkekliği nasıl algıladıklarını, nasıl yaşadıklarını kendileriyle konuştuk.

Konuştukça cinsiyetçiliğin dünyaya hâkim olan büyük bir politika olduğunu fark ediyoruz. Militarizm ve cinsiyetçiliğin nasıl iç içe geçtiğini, birbirini besleyerek yeniden yarattığını görmekteyiz.

Fark ettiklerimizden bazen korkuyoruz. Bazen yaptıklarımızın yetmediğini düşünüp daha etkili, daha büyük şeyler yapmak gerektiğini düşünüyoruz. Her seferinde bir süre bocalayıp duraklıyoruz. Ama her seferinde, yaptığımız işin tek şansımız olduğunu kabul edip, yenilenerek, yeniden başlıyoruz.

Hiyerarşinin, ayrımcılığın, şiddetin olmadığı, paylaşım ve dayanışmanın, şeffaflığın, katılımcılığın, haktan ve haklıdan yana olmanın esas olduğu bir dünya için feminizmin vazgeçilmez olduğunu biliyoruz.

Biz artık, bir, beş, on değil, binlerce kadın olduk. Feminizmle yolculuğumuz sürüyor. Yolculuğumuz sırasında çoğalıyoruz.

Bu yolun uzun ve zor olduğunu biliyoruz.

Türkiye'nin ve dünyanın bütün sorunlarının, bizim de sorunumuz olduğunu fark ettik. Tüm bu sorunların çözümünün, bizim de katılımımızla mümkün olabileceğini biliyoruz. Bu nedenle daha fazla görmeye, düşünmeye, çoğalmaya, değiştirmeye çalışıyoruz.

05.02.2007  
Nebahat Akkoç  
KAMER

## Kadın Olmak

Kadınlığı öğrenirken büyükannelerimizin mirasını kullanmışız. Onların ezberleriyle yoğrulmuşuz...

Elektriğin olmadığı karanlık gecelerde, bazen üç gece süren masallar dinlerdik çocukken. Babaannem, anneannem, annelerinden öğrendikleri masalları anlatırken, meğer ne gizli mesajlar yüklenirmiş ruhuma. Şimdi her gün yeniden fark ediyorum bu yükleri.

“Sakin ha!” diyordu her mesaj, “eğer çizgiyi aşarsan yanarsın, canın yanar, hatta ölürsün!”

Bana ibret olsun diye hikâyeler ağdalı ağdalı anlatılırken, kulağımdan süzülüp beynime işlenirdi en geleneksel ezberler.

Bu masallardan birini hiç unutmuyorum.

“Bir varmış bir yokmuş. Uzun yıllar önce zengin bir ağanın yanında çalışan bir aile varmış. Bu ailenin büyük kızı Hazal, abisiyle birlikte çobanlık yaparmış. Hazal bir gün, abisiyle hayvan otlatırken susamış, testiye doldurup kana kana içmiş. Su içerken, suyla birlikte testideki bir yılan yavrusunu da yuttuğunun farkına bile varmamış. Zamanla karnı büyümeye başlamış. Herkes onun hamile olduğunu düşünmüş. Babası “Bu çocuğu nereden peydahladın? Artık başımız dik gezemeyiz. Ağada duyarsa bizi köyden kovar.” demiş. Ailesi namuslarını temizlemek için abisini Hazal'ı öldürmesi için görevlendirmiş. Hazal ne derse desin ona inanan olmamış. Abisi kız kardeşini öldürmek istemiyormuş. Bu duruma ne kadar üzülürse üzülün, kız kardeşini öldürmeye mecburmuş. Hazal'ı gecenin karanlığında atın sırtına atarak yola koyulmuş. Sessizce köyden uzaklaşmışlar. Hazal abisine “Abi beni öldürmek için götürüyorsun değil mi?” diye sormuş. Abisi bu sorusuna cevap verememiş.

Hazal tekrar abisine “Beni öldüreceğini biliyorum. Senden son bir isteğim var, her zaman gittiğimiz derenin kenarına gidip dizinde uymak istiyorum. Daha sonra bana istediğini yapabilirsin.” demiş. Abisi bunu kabul etmiş, Hazal’ın isteğini yerine getirmiş. Hazal onun dizinde uyurken, kız kardeşini üzgün üzgün izlemiş. Sonra aniden dere coşmuş ve sular Hazal’ın karnındaki yılanı çağırılmış. Hazal kusmaya başlamış. Ağzından kocaman bir yılan çıkmış ve dereye süzölmüş. Bunu izleyen abisi hemen köye dönüp olanları herkese anlatmış. Ve kız kardeşini öldürmediği için şükretmiş. Hazal’ın hayatı kurtulmuş.”

Çocukluğmda buna benzer bir sürü masal dinledim. Ne kadar masum görünüyor değil mi bu masallar?

Cinsiyetçi sistemin istediği gibi bir kadın olmam için herkes elinden geleni yaptı.

Kadın olmaya adım attığım dönemlerde, yaşadığım yerde kadınların ellerine yüzlerine yaptırdıkları dövmelelere özenirdim. Halamın elindeki üç noktali dövmeden ben de yaptırmak isterdim. Bir gün sordum bu üç noktanın anlamını. Birinci nokta “görmedim”, ikinci nokta “duymadım”, üçüncü nokta da “bilmiyorum” anlamına gelirmiş. “Hayatın boyunca elindeki bu dövme bakarsan bu kuralları hep hatırlar ve unutmazsın” dedi halam. Bu “itaat” etmenin resmedilmiş haliydi. Görmeyeceksin, duymayacaksın ve bilmeyeceksin. Yani aslında hiç olmayacaksın.

Düğünler ihtişamla geçirdi. Gelinlere çok güzel elbiseler giydirilir ve bir sürü altın takılırdı. Yine her şey bitmiş, hayatın sonu gelmiş kadar üzgün görünürlerdi. Bence evlenmek güzel bir şeydi. Gelinler neden bu kadar üzgün olurdu anlam veremezdim. KAMER’in grup çalışmasına katıldığım zaman ilk fark edişlerimle buldum cevabını. Kadın evlenerek “Sürekli hizmet edecek, doğuracak, itaat edecek, bambaşka, çok daha zor bir mücadeleye başlayacaktı.” Belki birçok gözyaşı buna aktı. Zaten “aşk” en yasak meseleydi kadın için. Ya hiç olmadı ya da yüreklerde gizli yaşandı...

Dünyaya taşlaşmış bir zarla kaplıyken, kemikleşmişken hayatta birçok kural, sınırlar bıçak sırtı keskinen... yani böyle gelmiş ve böyle gidecekken KAMER’le tanıştım. Böyle gitmemeliydi. Sordum, sorguladım ve fark ettim... Dünya aslında bana öğretilen değildi.

Kadın olmak öğretilmişti bana kadınlığım çalınarak. Şimdi geri alıyorum benden alınan her duyguyu, her mutluluğu, gücümü, hayallerimi... Ve KAMER’de diğer kadınlarla paylaşıyorum fark ettiklerimi.

Her birimiz bir değerimizle paylaşarak çoğalıyoruz. Kendi dünyamızı yaratıyoruz var olan tüm ezberlere inat...

Sacide Akkaya

## Ben bir kadınıam

Ben bir kadınıam. Hayallerim Mezopotamya kadar geniş, dünyam küçük bir barınak. Daha beşikteyken yazılmış kaderime inat nefes alıyorum. Kimi zaman ışıklar görüyorum çok uzaklarda. Ama adımlarım sayılı. Aşarsam ışık ateş olur ben yanarım! İşte ondandır yüzyıllardır aynı çemberin içinde yaşamanam. Tarlada çalışırken taşa oturur dalarım, düşünür hayal kurarım. Ruhum dünyayı gezer, umutlarım kristalden şehirler kurar. Ayaklarımda yeni pabuçlar üzerimde önlüğüm... Bir doktor olurum hastanede, ölen bebeğimi kurtaran ya da hâkim olurum bana karşı işlenen bütün suçları yargılayan. Derinden sert bir ses duyar, irkilir, toparlanırım hemen, dönerim tarlaya. Sırtımda çuvalım ve korkarım “düşündüklerim duyuldu mu” diye. Yürürüm ter içinde yüzüm güneşte kızarak ve dua ederim kalbimin her atışında, kaderim kızıma miras kalmasın diye...

Ben bir kadınıam; tohumunda bile emeğim var yediğim ekmeğin. Nedendir bilmem sofrada kocamdan sonra yerim. Eteğimin boyu uzun, dilim kısadır. Suskunluğum töredendir. Töre nedir bilir misiniz? O sinsi küçük bir taşır, yüksek kayalıklı karlı bir dağa düşen. Kaydıkça çoğalır, yuvarlandıkça ağırlaşır ve ezer. Ansızındır. Sesini son anda duyarsınız. Derdi kadınlardır, ama pazarlığı erkekle yapar. Hükmü kesindir. Cehaletle beslenir. Işığın, güneşin olduğu yerde inceden akan bu su olur sadece. Orada yaşamaktır en büyük dileğim...

Ben bir genç kızım. Bakmayın bu kirli çarşafın içinde, daracık yerde sessiz sedasız, hareketsiz yattığıma. Bir zamanlar karanlık gecede Mardin kadar parlak, ıslık ışıltı giysilerim. İçim içime sığmazdı, gittiğim her yerin neşesiydim. Bu renksiz soluksuz yüzüme kanmayın, en güzelyidim mahallemizin. Bir gün zavallı bir ceylan gibi düştüm pusuya. O kirli el bana dokundukça parçalandı dünya! Duyan olmadı sesimi. Gece ağladı halime. Sonra... Sonra siyahsın

dediler. Artık kapkarasın! Yıkamakla çıkmazdı kirim. Tek çare kanımdı bu pislige. Ansızın sıkıldı kurşun. Ben öldükçe o yaşadı. Ben yok oldukça var oldu namus. Babam evimizin duvarını beyaza, mezarımı siyaha boyadı. Aklanmıştı. Bana kimse gül göndermedi yaşarken. Aşkını söyleyen olmadı. Ama dün gece sessizce bir el titreyerek çiçekler bıraktı uyuduğum toprağa. Toprağım dinledi onu sessizce... Ve ben hiç âşık olmadım...

Ben bir gelindim. Öyle büyük bir düğündü ki bizimki, öylesi bir daha görülmedi. Çadırlar kuruldu ovaya, yemekler verildi ahaliye. Halaylar sığmadı meydanlara. Bir kısırkadar güçlü, bir kelebek kadar kusursuzdum. Öyle çok altın takılmıştı ki güneşten daha parlaktım. Adım atar atmaz yeni yuvama, kaynanam bir çocuk verdi kucağıma. Aynısından benim de olsun diye. Öyle ya kadın demek döl demek bizim memlekette. Zamanla müjdeli haberi bekler oldu herkes. Ve ben kara kışın güneşi beklediği gibi bekledim aylarca. Olmuyordu. Ağaçlara dilek bağladım. Tütsüler yaktım, kurşunlar döktürdüm, adaklar adadım. Çare olmadı. Bu toprak kıraç, döl vermez dediler... Ve bir gün kocam ödeyip başlığı, getirdi kumamı bizim eve. Şimdi yatağında yalnız, unutulmuş. Diri bir vücutta, yaşlı bir ruh artık benimkisi. Hiçbir zaman kendime ait bir şeyim olmadı, yine de dertlenmedim buna. Ama kocamı paylaşmak bedel bin bir ölüme...

Ben bir anneydim. Sıralı dağların arasına konmuştu evimiz, bahçemiz. Bin bir kokulu çiçekler, çağlayanlar vardı köyümüzde. Şafakla inerdik bahçeye, akşamla eve dönerdik. Her taşı, her otu bizimdi. Gökte parlayan güneşi bile. Hiç üzmedi toprak bizi, çocuklarımızın anasıydı, bir verir on alırdık... Zamanla göge yavaş yavaş kara bulutlar toplanmaya başladı. Artık insanlar birbirini yakıyorlardı yükseklerde. Çağlayanlar kızıl akmaya başladı. Geceler kâbustu artık. Öyle bir kâbustu ki can pazarıydı gerçekte. Ve bir gece cehennem kesildi cennet. Sesler kayalara çarpıp ciğerlere saplandı. Anlamadığım bir sürü adı olan bir savaştı bu. Öyle bir yangındı ki bu, gözyaşı yetmedi söndürmeye. Kuşlar, yılanlar, çıyanlar, koyunlar yavrularını bırakıp kaçtılar ya da kavruldu- lar o gece. Elleri avucumda eridi yavrumun. Hiçbir dua, hiçbir feryat yetmedi o küçük kalbi diriltmeye... Güneş dumanla doğdu o sabah. Kül kesilmişti dünya. “Gidin” dediler... Yola koyulduk; anne, baba, teyze, genç, yaşlı. Yanımıza sadece geçmişimizi alabildik. Gelecek mi? o artık yoktu. Önümüzde tek bir yol vardı bilinmezliğe giden. Şimdiyse gözleri bağlanmış güvercinler gibi çarpıyoruz oradan oraya, yuvasız ve bilinmeyen adreslerde...

**Nilgün Yıldırım**

## Böyle geldi diye böyle mi gitmeli?

Biz henüz anne karnındayken annemizin yaşadığı şiddetten nasibimizi alarak hayata adım atıyoruz. Annemiz inciniyor, öfkeleniyor, ama içine atıyor. Çünkü SUSMASI, KABUL ETMESİ öğretilmiş ona. Annemizin bu ruh hali bizi de etkiliyor. Belki de ilk o zaman ürkemeye başlıyoruz. KİMBİLİR?

Sonra dünyaya geliyoruz ve ortalıkta bir sessizlik: “kız oldu” sessizliği. Biraz daha büyüyünce “kızın konuşma, ayıptır” deniyor.

Sürekli bastırılıyorsun. Konuşmak, fikir üretebilmek, duygularını dile getirebilmek gibi bir hakkın OLDUĞUNDAN BİLE HABERİN OLMUYOR. Okula gidebilsen bile bin bir baskı yaşarsın. Çünkü kızsın; gülmemelisin, konuşmamalısın, gezmemelisin, kütüphaneye bile gidemezsin sonra etraf ne der? Ali'nin kızı yolda güldü, konuştu, çok geziyor derler. Ayıplarlar. “Hanım kız” olmalısın.

Sonra bir gün birileri gelip seni aileden ister. Sana sormazlar, sorsalar bile bir şey diyemezsin-dememelisin. Zaten büyükler doğru karar verir der düşünmezsin. Çocuk yaşta evlendirilirsin. Bu defa da birinin karısı olarak “yaşamaya” devam edersin. Kocanın sözünden çıkmazsan, itaat edersen, her şey onun ve ailelerin isteği doğrultusunda olursa sorun yoktur.

Ama senin içini kemiren, yolunda olmayan bir şeyler olduğunu hissedersin.

İçinde sürekli bir çatışma vardır.

Eğer bir gün cesaretini toplar da hissettiklerini ifade edersen yandın gitti.

“Sen eskiden melektin ne oldu şimdi sana” derler.

Ürkemeye başlarlar.

Buna birileri öğretiyor, çok fazla televizyon izliyor, bu kadının dili uzadı, ayağını çok uzatıyor derler.

Uzayan dil kesilmeli, ayak kırılmalı. Böyle gelmiş böyle gitmeli. Olmaz, böyle olmaz derler.

Bu çalışmanın içinde olup, hem kadın olarak yaşadıklarımız hem de başka kadınların yaşadıklarını yakından hissetmek, sürekli yeni farkındalıklar yaşamayı ve daha çok sorgulamayı sağlıyor.

Sorguluyorsun ama neyi ve kimi?

Bize öğretilenleri,

Ninelerimize, dedelerimize, annelerimize, babalarımıza ve topluma öğretilenleri,

Kadınlara uygulanan her türlü şiddeti,

Kölelikten kalma çağdışı uygulamaları, cezalandırma yöntemlerini, “Namus” kisvesi altında kadınların “yargılanarak” öldürülmelerini.

Ama en korkunç olanı bu cinayetlerin bu kadar kanıksanmış ve normalleştirilmiş olması değil mi?

Bir gün, ölüm kararı verilmiş bir başvuruya refakat ediyordum. Kocasının bizi takip ettiğini fark ettik. Bir yandan adamın kadını görmemesi için siper olup yüzünü kapatmaya çalışırken diğer yandan savaşı anlatan belgesel film kareleri geçmeye başladı gözlerimin önünden.

“Neden?” diye bir kez daha sordum kendime, “böyle olmamalı” diye isyan ettim. Adı konulmamış bir savaş gibi. Öldürülenler ve öldürenler var. Ama dünyanın her yerinde öldürülenler çoğunlukla kadınlar. Sadece cinayetin adı değişiyor. Burada adına “namus cinayeti”, dünyanın başka bir yerinde “tutku, kıskançlık, aşk cinayeti” diyorlar.

Bizler, bu çalışmayı yürütürken sadece kadınların insanca yaşaması için değil toplumsal değişim ve dönüşüm için çaba harcıyoruz.

Değişimin kadınlardan, kadınların konumunun değişmesinden başlayarak mümkün olabileceğini biliyoruz. Bu nedenle bu sorun sadece kadınların sorunu değil tüm insanlığın sorunu. Bu sorun ancak öğretilenlerin sorgulanmasıyla, ezberlerin bozulmasıyla, zihniyetlerin ve cinsiyetçi sistemin değişmesiyle mümkün olacaktır.

Kolay olmayacak, zor ve sancılı olacak, ama geriye dönüp on yıllık sürecimize bakınca tüm zorluk ve engellere rağmen kat ettiğimiz yolu görmek çok umutlandırıyor. Şiddetsiz bir dünya ümidiyle...

**Vildan Ayçiçek**

# VI

## Kadın Merkezleri için irtibat bilgileri

### Adıyaman KAMER

Tel: 0416 213 42 21

Adres: Atatürk Cad. Havuz başı Apt. 2/1 Belediye Karşısı

E-mail: adiyamankamer@gmail.com

### Ardahan KAMER

Tel: 0478 211 22 03

Adres: Kaptan Paşa Mah. Cumhuriyet Cad. No:69/7

E-mail: ardahankamer@gmail.com

### Bingöl KAMER

Tel: 0426 214 50 01

Adres: Saray Mah. İşgören Otomotiv yanı Temel yapı karşısı/Düzağaç

E-mail: kamerbingol@superonline.com

### Diyarbakır KAMER

Tel: 0412 224 32 45

Fax: 0412 224 23 19

Adres: Ali Emiri 3. Sok. Es-Şal Apt.1/3 Yenişehir

E-mail: kamerder@gmail.com

### Ağrı KAMER

TEL: 0472 215 10 15

Adres: Cumhuriyet Cad. Yavuz Mah. Bulut İş Merkezi 5/10

E-mail: agrikamer@gmail.com

### Batman KAMER

Tel: 0488 213 96 77

Fax: 0488 214 73 49

Adres: Aydın Aslan Cad. Pınarbaşı Mah. No:61

E-mail: batmankamer@gmail.com

### Elazığ KAMER

Tel: 0424 218 93 59

Adres: İzzet Paşa Camii Arkası Polatlar-2 İş Merkezi 4/4

E-mail: elazigkamer@gmail.com

### Erzincan KAMER

Tel: 0446 223 46 96

Adres: İnönü Mah. Recep Yazıcıoğlu Cad. Çiçek Apt. 1/3

E-mail: erzincankamer@gmail.com

### Gaziantep KAMER

Tel: 0342 336 83 30

Adres: Kavaklık Mah. A.Apaydın Cad. Park Apt. 2/5

E-mail: antepkamer@gmail.com

### İğdır KAMER

Tel: 0476 227 19 94

Adres: Evren Paşa Cad. Topçular Mah. Tatlı Sok. Fahri Güneş Apt. No.1

E-mail: igdirkamer@gmail.com

**Kilis KAMER**

Adres: Aşit Mah. Salihoğlu Sok. No.12

E-mail: kiliskamer@gmail.com

**Mardin KAMER**

Tel: 0482 212 23 53

Adres: Yenikent Cad. Atilla Apt. 1/3 Yenişehir

E-mail: mardinkamer@superonline.com

**Siirt KAMER**

Tel: 0484 224 34 94

Adres: Bahçelievler Mah. Hami Efendi Cad. Erden Apt. 1/5

E-mail: siirtkamer@gmail.com

**Şırnak KAMER**

Tel: 0486 216 50 70

Adres: Atatürk Mah. Atatürk Cad. Polis Karakolu Yanı 1/1

E-mail: sirnakkamer@gmail.com

**Erzurum KAMER**

Tel: 0442 234 50 55

Adres: Demir evler Gez Mah. 50. Yıl Cad. Dursunoğulları Apt. 2/4

E-mail: erzurumkamer@gmail.com

**Hakkari KAMER**

Tel: 0438 211 00 07

Adres: Kayacan Cad. Özel İdare Karşısı Cindioğlu Apt. 1/1

E-mail:Hakkarikamer@gmail.com

**Kars KAMER**

Tel: 0474 212 80 59

Adres: Yusufpaşa Mah. Gazi Ahmet Muhtar Paşa Cad. No:74

E-mail: karskamer@gmail.com

**Malatya KAMER**

Tel: 0422 324 05 67

Adres: İsmetiye Mah. Bölükemin 2. Sok. Yaşar Kardeşler İş Merkezi 4/40

E-mail: Malatyakamer@gmail.com

**Muş KAMER**

Tel: 0436 212 33 14

Adres: Eski Hal Civarı Kültür Mah. Galeri Muş Kat:4

E-mail: Muşkamer@gmail.com

**Şanlıurfa KAMER**

Tel: 0414 313 95 56

Adres: Bahçeli evler Mah. 11. Sok. Marmara Apt. No.2

E-mail: urfakamer@gmail.com

**Tunceli KAMER**

Tel: 0428 212 44 31

Adres: Moğoltay Mah. Kıbrıs Sok. Kur Apt. 2/4

E-mail: tuncelikamer@gmail.com